

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปัก
ด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก
Mixed Media Soft Sculpture Using The Appliqué Technique Inspired by
The Arts of My Autistic Child.

เมตตา สุวรรณศรี

ได้รับทุนสนับสนุนงานสร้างสรรค์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Mixed Media Soft Sculpture Using The Appliqué Technique Inspired by
The Arts of My Autistic Child.

METTA SUWANASORN

FUNDED CREATION BY BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

BUDJET YEAR ๒๐๒๑

COPYRIGHT OF BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

ชื่อโครงการสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็ก ออทิสติก

ชื่อผู้สร้างสรรค์ นางเมตตา สุวรรณศรี

คำสำคัญ ประติมากรรมนุ่ม สื่อนผสม แอปปิเก้ ออทิสติก

ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

การสร้างสรรค์ผลงานชุด“การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก” ต้องการแสดงให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากจินตนาการของเด็กออทิสติก ที่ใช้กิจกรรมทางศิลปะมามีส่วนช่วยในการบำบัดภาวะอาการสมาธิสั้น ให้สามารถสร้างให้เกิดสมาธิยาวนานต่อเนื่องมากขึ้น แต่ผลงานศิลปะของเด็กที่สำเร็จออกมานั้น ล้วนแสดงออกให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากความไม่สมบูรณ์ ทั้งด้านรูปทรง เนื้อหา สีเส้น และกระบวนการในการวาดภาพซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่เด็กชื่นชอบและสนุกสนาน เป็นการวาดระบายสีเพื่อความสุข โดยการเลือกใช้สีเส้นหลากหลาย ได้พัฒนาทักษะการทำงานประสานกันของมือซ้ายและขวา สายตา สมาธิ ความจำ ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำงานของสมองด้านซ้าย ขวา ที่ทำงานสัมพันธ์กัน นับเป็นการพัฒนาผ่านกระบวนการเล่น ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความสนใจจึงนำผลงานของเด็กมาสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ผู้สร้างสรรค์มีความชำนาญโดยผ่านกระบวนการภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เพื่อให้เกิดผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมที่ตรงตามแนวคิดของเด็กที่สร้างสรรค์ไว้ ที่แสดงออกถึงจินตนาการอันบริสุทธิ์ของเด็กออทิสติก ตามหลักแนวคิดของวาปีซาปี คือความงามอันเกิดจากความไม่สมบูรณ์ จนเกิดเป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตนแต่แฝงไว้ด้วยความงามอันบริสุทธิ์ พร้อมทั้งส่งเสริมและมุ่งให้กำลังใจกับครอบครัวที่มีเด็กออทิสติก ได้หันมาเห็นคุณค่าของการใช้ศิลปะบำบัด ว่าสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้เป็นอย่างดี

TITLE THE CREATION OF SOFT SCULPTURE, MIXED MEDIA APPLIQUE, HAND EMBROIDEREDhand, INSPIRED BY THE ARTWORK OF AUTISTIC CHILDREN.

RESFARCHER METTA SUWANASORN

KEYWORDS SOFT SCULPTURE MIXED MEDIA APPLIQUE AUTISTIC

YEAR ๒๐๒๓

The creation of the series “Creating soft sculptures, mixed media, appliqué appliques, hand embroidery inspired by drawings of autistic children” wanted to show the beauty. born from the imagination of autistic children that uses artistic activities to help in the treatment of attention deficit hyperactivity disorder to be able to create a longer, more continuous concentration But the children's art work that has come out All show the beauty of imperfection. Both in terms of shapes, content, colors and the process of drawing, which is a favorite and fun activity for children. It's a drawing for happiness. By choosing a variety of colors Has developed the coordination skills of left and right hands, eyesight, concentration, and memory that can demonstrate the ability of the left and right brain to work in relation to each other. It is developed through the process of playing. Making the creators interested, therefore, bring the children's work to create by using the appliqué technique of fabric patching that the creator has expertise through the process of collage or collage (collage) to achieve results. Mixed media soft sculpture that meets the concept of the child who created it. that expresses the pure imagination of autistic children according to the concept of wasabi is the beauty that arises from imperfection until the result is a work that has a unique character but hidden with pure beauty as well as promoting and encouraging families with children with autism turned to see the value of using art therapy that it can help promote the development of children as well is the beauty that arises from imperfection until the result is a work that has a unique character but hidden with pure beauty as well as promoting and encouraging families with children with autism has turned to see the value of using art therapy that it can help promote the development of children as well is the beauty that arises from imperfection until the result is a work that has a unique character but hidden with pure beauty as well as promoting and encouraging families with children with autism turned to see the value of using art therapy that it can help promote the development of children as well

KEYWORDS Mixed Media Painting, Sewing, embroidery, Embroidery, Embossed Line, Inspired By Autistic Child

กิตติกรรมประกาศ

งานสร้างสรรค์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความตั้งใจที่จะส่งเสริมการแสดงออกของลูกออทิสติก เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติก ได้ค้นหาแง่มุมความสามารถอันเกิดจากเด็กออทิสติก เพื่อเป็นการส่งเสริม ให้นำศิลปะไปใช้ในการบำบัด เพื่อช่วยพัฒนาการรอบด้านได้อีกทางหนึ่ง การสร้างสรรค์ครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จได้จากผู้สนับสนุนงบประมาณ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และขอบคุณเด็กออทิสติกที่มอบแรงบันดาลใจให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปะ ที่ปรึกษาโครงการ และอาจารย์กรรมการท่านอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์ ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

คำนำ

ผลงาน“การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานด้วยการผสมผสานเทคนิคการใช้ศิลปะกับเด็กออทิสติกด้วยการวาดภาพ และผู้สร้างสรรค์เห็นแง่มุมความงามจากผลงานศิลปะหลายประเภทของเด็กออทิสติก จากการเฝ้าสังเกตจึงคัดเลือกผลงานที่มีความงามจากความไม่สมบูรณ์ แต่มีความงามที่แฝงไว้ด้วยใจที่บริสุทธิ์มักเป็นผลงานที่เกิดจากจินตนาการอันแปลกประหลาด ไร้การควบคุมเกินคาดเดา อันเนื่องมาจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง ในการจัดเรียงลำดับข้อมูลการมองและการแปลค่าของสิ่งที่เห็น การใช้แนวทางศิลปะบำบัดมากระตุ้นให้เด็กออทิสติกสื่อสาร จนเกิดเป็นภาพที่เต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการอันบริสุทธิ์ ไร้ขอบเขต เป็นความงามจากการตีความตามความเข้าใจ เกิดเป็นรูปภาพที่ผิดรูป ผิดเหลี่ยม บิดเบี้ยว ไม่สมมาตร ล้วนไม่ใช่สาระสำคัญ หากแต่เด็กออทิสติกได้เริ่มต้นทำด้วยความสนุกสนาน ด้วยความสุขภายในหัวใจ จนสามารถทำให้เห็นได้ว่า การใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ให้ผู้คนเห็นถึงความ สามารถของเด็กออทิสติก มาสร้างสรรค์ผ่านเทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué อันเกิดจากการถ่ายทอดแบบตรงไปตรงมา เด็กสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอด (concept) ผ่านทางศิลปะได้เร็วกว่าวิธีการสื่อสารหลักคือภาษาพูด และสามารถใช้งานศิลปะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เขารับรู้และสิ่งที่เขาคิด รวมทั้งสามารถช่วยลดพฤติกรรมที่ชอบบอยู่ในโลกส่วนตัว และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างได้ โดยมีจุดประสงค์ที่จะสร้างกำลังใจให้แก่ครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติก โดยลองเฝ้าสังเกตความสามารถของเด็กออทิสติกเพื่อหาแง่มุมในการช่วยรักษาภาวะอาการต่าง ๆ ได้โดยใช้ศิลปะบำบัด

(นางเมตตา สุวรรณสร)

๘ สิงหาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
คำนำ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	๒
๑.๓ สมมติฐานของการศึกษา.....	๒
๑.๔ คำถามในการสร้างสรรค์.....	๒
๑.๕ ขอบเขตในการสร้างสรรค์.....	๓
๑.๖ ขั้นตอนของการสร้างสรรค์.....	๔
๑.๗ ระเบียบวิธีการสร้างสรรค์.....	๕
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๖
๑.๙ คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	๗

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

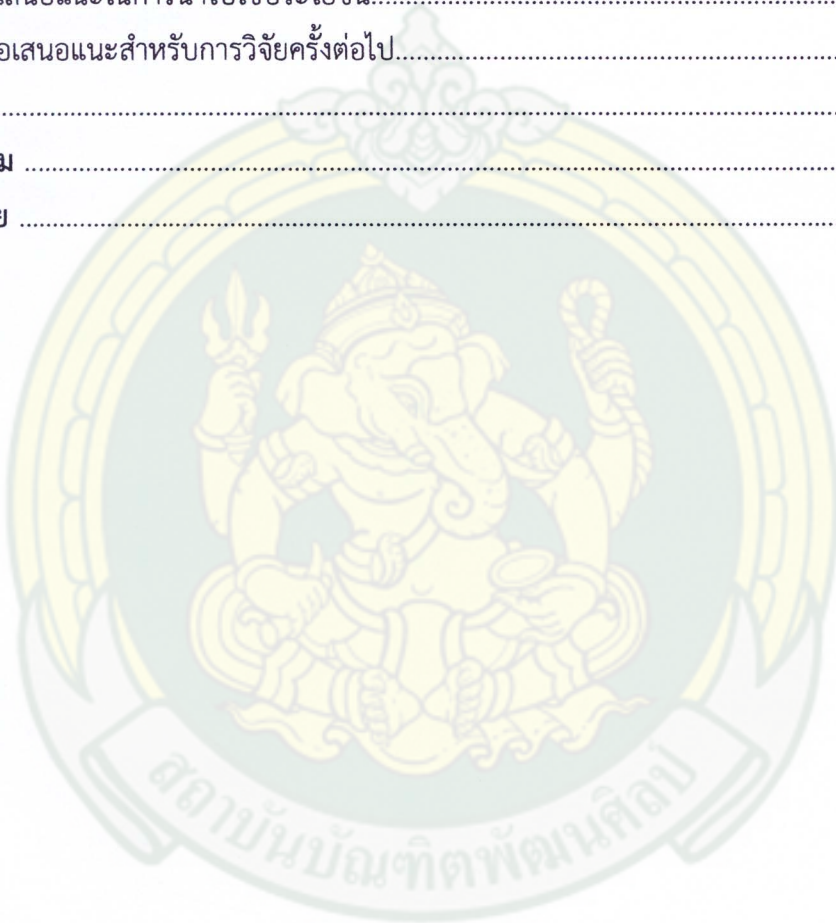
หน้า

๒

๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	๘
๒๑ ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	๙
๒๒ ความเป็นมาของศิลปะบำบัด (Art Therapy)	๑๒
๒๓ ศิลปะบำบัด (Art Therapy).....	๑๓
๒๔ ศิลปะของเด็กออทิสติก.....	๑๕
๒๔๑ ภาพกิจกรรมการปั้นของเด็กออทิสติก	๑๖
๒๔๒ ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม สื่อผสมการปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของ เด็กออทิสติก”	๒๐
๒๕ ศิลปะตัด ศิลปะติด(collage).....	๒๓
๒๖ ประติมากรรมนุ่ม.....	๒๔
๒๗ ศิลปินกับการสร้างสรรค์ผลงาน Pablo Picasso	๒๕
๒๘ ศิลปินกรณีศึกษา.....	๒๖
๒๘๑ Nick Cave.....	๒๖
๒๘๒ Joana Vasconcelos.....	๒๙
๒๙ ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ.....	๓๑
๒๑๐ ศิลปะแบบ Kintsugi.....	๓๒
๒๑๑ เทคนิคปะติดผ้า Appliqué.....	๓๓
๒๑๒ สรุปร.....	๓๔
๓ วิธีการดำเนินการวิจัย.....	๓๖
๓๑ความเป็นมาแนวคิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	๓๖
๓๒ ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะของเด็กออทิสติก.....	๓๗
๓๓ การใช้กระบวนการศิลปะที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการแสดงออกทางอารมณ์.....	๓๘
๓๔ ๓๔ ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุด“การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม สื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงาน วาดภาพของเด็กออทิสติก”	๓๙
๓๕ การรวบรวมข้อมูลจากผลงานของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี.....	๓๙
๓๖ ภาพผลงานสร้างสรรค์เด็กออทิสติก.....	๓๙

๓๗ ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก”	๔๒
๓๘ ตารางภาพร่างผลงานสร้างสรรค์.....	๔๔
๓๙ ตารางภาพ ภาพการสร้างสรรค์ผลงานด้วยอุปกรณ์ในขั้นตอนต่างๆ.....	๗๕
๓๑๐ สรุป.....	๗๕
๔ การวิเคราะห์ผลงานวิจัย/สร้างสรรค์	๗๗
๔๑ การวิเคราะห์ที่มาและแรงบันดาลใจในการวิจัย/สร้างสรรค์.....	๗๗
๔๒ คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ผลงานของเด็กออทิสติก.....	๗๙
๔๓ ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ.....	๗๙
๔๔ ศิลปะแบบ Kintsugi.....	๘๐
๔๕ ตารางภาพการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก อารมณ์ระดับกลางถึงน้อยช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี.....	๘๑
๔๖ การใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กออทิสติก.....	๘๓
๔๗ ศิลปะการปั้น.....	๘๔
๔๗๑ วิธีการสร้างหรือการขึ้นรูปร่างในการปั้นของเด็ก.....	๘๔
๔๗๒ ประโยชน์ของการปั้น.....	๘๕
๔๘ ประติมากรรมนุ่ม.....	๘๖
๔๙ สรุปการปั้นของเด็กออทิสติก โดยนำสุนทรียความงามจากความไม่สมบูรณ์.....	๘๖
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ.....	๘๘
๕๑ ผลการสร้างสรรค์ตามโครงการการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกในด้านต่างๆ.....	๘๙
๕๑.๑ การใช้จินตนาการ.....	๘๙
๕๑.๒ ศิลปะของเด็กออทิสติก.....	๙๐
๕๑.๓ ศิลปะบำบัด (Art Therapy).....	๙๑
๕๒ การสร้างสรรค์ผลงานปั้นของเด็กออทิสติก.....	
๕๒.๑ ความสามารถของกล้ามเนื้อ.....	๙๑
๕๓ สุนทรียภาพความงาม.....	๙๒
๕๓.๑ สุนทรียภาพในงานศิลปะแห่งเซ็น วาปี-ซาปี.....	๙๒
๕๔ เทคนิคในการสร้างสรรค์	๙๓

๕๔๑ เทคนิคในการสร้างสรรค์ปะติดผ้า Appliqué.....	๙๓
๕๕ ผลงานศิลปะ ชุดประติมากรรมนูนสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก.....	๙๓
๕๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์.....	๙๔
๕๗ สรุป.....	๙๔
๕๘ อภิปรายผลการสร้างสรรค์.....	๙๕
๕๙ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์.....	๙๕
๕๑๐ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	๙๕
ภาคผนวก.....	๑๐๑
บรรณานุกรม	๙๕
ประวัติผู้วิจัย	๙๖

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๑.ภาพกิจกรรมการใช้ศิลปะบำบัดโดยการวาดภาพของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๑๒ - ๑๔ ปี	๑๖
๒.ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่ผสมการปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก”	๒๐
๓ Picasso: Guitars ๑๙๒๒-๑๙๒๔.....	๒๕
๔ Picasso: Guitars.....	๒๖
๕ Georges Braque.....	๒๙
๖ Joana Vasconcelos	๓๑
๗ Metta Suwanasorn	๓๔
๘ ภาพงานปั้นดินเหนียว และดินเผา	๔๑
๙ ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่ผสมการปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก”	๔๓
๑๐ ภาพวาดอันน่าทึ่งจาก ศิลปินออทิสติก สตีเฟน วิลต์เชียร์	๗๘
๑๑ ภาพผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี.....	๘๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของปัญหา

งานหัตถกรรมนับเป็นงานที่มีมาช้านาน เทคนิคนี้ใช้เป็นวิธีในการสำหรับแก้ไขปะชุนผ้าที่ขาด เพื่อแก้ไขบริเวณที่ขาด รวมทั้งเสริมความแข็งแรงของเสื้อผ้าในบางส่วนที่ใช้สวมใส่ การแก้ไขผ้ามีได้หลายเทคนิค หนึ่งในเทคนิคที่นอกจากเป็นการปะชุนเพื่อซ่อมแซมผ้าเท่านั้น ยังแฝงไว้ด้วยความงามทางศิลปะร่วมด้วยคือเทคนิค appliqué นั้นมาจากคำภาษาฝรั่งเศสและภาษาละติน appliquer และ applicare ตามลำดับซึ่งทั้งคู่หมายถึงการเข้าร่วม appliqué แรกเริ่มใช้เพื่อยึดอายุการใช้งานของเสื้อผ้าและพัฒนาจนนำไปสู่การออกแบบลวดลายบนผ้าอย่างมีศิลปะ เห็นได้จาก ผ้าปูโต๊ะ ผ้ามัดย้อม ผืนผ้าที่ใช้เพื่อตอบสนองการใช้งานแต่ถูกพัฒนาจนสามารถทัดเทียมได้กับงานศิลปะบนผืนผ้าชั้นดี ที่ต้องใช้ทักษะความอดทน มุมานะ บากบั่น ประณีตบรรจง ปะชุน ปะติด ผ้าหลากสี หลายลวดลาย ด้วยผ้าหลายชนิดด้วยการออกแบบ จนก่อเกิดเป็นผลงานที่ทรงคุณค่า ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความงาม รวมทั้งสร้างลวดลายให้เสื้อผ้าเพิ่มมูลค่า ดังจะเห็นได้จากวัฒนธรรมมากมายจากทั่วทุกมุมโลก.

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นงานหัตถกรรมมีส่วนสำคัญในชีวิต เป็นปัจจัยที่ใช้ตอบสนองการใช้สอยภายในครัวเรือน เครื่องนุ่งห่ม จนพัฒนาไปสู่การนำมาใช้ตกแต่งอาคารบ้านเรือนให้งดงาม จนท้ายที่สุดสามารถยกระดับกลายเป็นผลงานศิลปะจากเศษผ้า แต่สามารถนำมาเพิ่มมูลค่าได้อย่างน่าสนใจ จนสามารถเป็นอาชีพสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่าให้กับเศษผ้าได้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง จากที่กล่าวมาทำให้ผู้สร้างสรรค์ที่มีความสามารถในงานเทคนิคการปะติดผ้า Appliqué ต้องการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนูน ด้วยเทคนิคการปะติดและเชื่อมประสานผ่านนาฬิกาชนิด รวมทั้งเลือกใช้สีที่แสดงออกให้เห็นถึงความงาม อันได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องการกระตุ้นเตือนให้ผู้คนและครอบครัวที่มีเด็กเป็นออทิสติก หันมาเห็นคุณค่าและความสำคัญรวมถึงความสามารถของผลงานวาดภาพเด็กออทิสติก โดยใช้ศิลปะบำบัดในการชักจูงเชื่อมโยงช่องว่างของคนในครอบครัวให้หันกลับมามุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ไม่ว่าทางใดก็

ทางหนึ่ง จึงนับได้ว่า โครงการ ประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก จึงมีความสำคัญและควรส่งเสริมให้ได้รับการเผยแพร่ออกสู่สาธารณะชนในวงกว้าง อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการใช้ศิลปะบำบัดการแพทย์ทางเลือกต่อไป รวมทั้งสามารถเพิ่มแนวทางในการพัฒนาการปะติดผ้าในแบบอุตสาหกรรมครัวเรือนมาเป็นผลงานศิลปะบนผืนผ้าได้อีกทางหนึ่ง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

๑.๒.๑ เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน "ประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก" ด้วยเทคนิคศิลปะตัดติด (collage) การปะชนผ้า (Appliqué) การเย็บมือร่วมกับวัสดุสำเร็จรูปแบบนุ่ม

๑.๒.๒ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความงามของผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก ที่สร้างสรรค์ผลงานที่เต็มเปี่ยมไปด้วยมุมมอง และเรื่องราวที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกอันบริสุทธิ์ ที่มีความงามจากจินตนาการ

๑.๒.๓ เพื่อเผยแพร่ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมด้วยเทคนิคการปะติดผ้า Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกออกสู่สาธารณะชน และเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกที่จะฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และทำความเข้าใจเด็กด้วยการใช้ศิลปะบำบัด รวมทั้งสามารถเพิ่มแนวทางในการพัฒนารูปแบบการปะติดผ้าในแบบอุตสาหกรรมครัวเรือน ยกระดับมาเป็นผลงานศิลปะบนผืนผ้าได้อีกทางหนึ่ง

๑.๓ สมมติฐานของการศึกษา

สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมด้วยเทคนิคการปะติดผ้า Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก คือการผสมผสานผลงานศิลปะของเด็กออทิสติกกับงานหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué เกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนและสามารถแสดงออกให้สังคมเห็นความสามารถของเด็กออทิสติกด้านศิลปะได้

๑.๔ คำถามในการสร้างสรรค์

๑.๔.๑ ผู้สร้างสรรค์สามารถสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มด้วยเทคนิคการปะติดผ้า Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดเส้นของเด็กออทิสติกที่มีลักษณะเฉพาะตนได้หรือไม่

โครงการเพื่อ ขออนุมัติ												
๒วางแผนการ ปฏิบัติงาน และจัดทำ ปฏิทินการ ปฏิบัติงาน		/										
๓ รวบรวม ข้อมูลและ จัดเตรียมวัสดุ		/										
๔ ดำเนินการ สร้างสรรค์ ผลงานตาม โครงการ			/	/	/	/	/	/	/			
๕จัดทำ รูปเล่ม โครงการงาน สร้างสรรค์ ฉบับสมบูรณ์										/	/	
๖จัด นิทรรศการ												

๑.๖ ขั้นตอนของการสร้างสรรค์

๑.๖.๑ เก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อมูลของเด็กออทิสติก โดยใช้ศิลปะ ด้วยการเก็บข้อมูลจริงจากการสังเกตกิจกรรมศิลปะของเด็กออทิสติก ระยะเวลา ๑ ปี

๑๖.๒ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นภาพร่างของผลงาน ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยสร้างสรรค์

๑๖.๓ สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยจักร ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก ตามภาพร่างในแบบ ๓ มิติ

๑๖.๔ เสนอและเรียบเรียงผลงานการค้นคว้าในรูปแบบของงานวิจัย (เอกสาร) และการนำเสนอ บทความวิชาการ

๑๖.๕ นำเสนอผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อนผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกออกแสดงสู่พื้นที่สาธารณะ หอศิลป์

๑.๗ ระเบียบวิธีการสร้างสรรค์

๑.๗.๑ ศึกษาเอกสารทางวิชาการ

๑๗.๑๑ ข้อมูลโรคออทิสติก (Autistic Disorder) หรือออทิสซึม (Autism)

๑๗.๑๒ ศิลปะบำบัด (Art Therapy) และแนวคิดของศิลปะบำบัด

๑๗.๑๓ ศิลปะเด็ก

๑๗.๑๔ ศิลปะของศิลปินในกลุ่มงานการปะผ้า: แอพพลิเค (Applique Quilt) คือผ้าควิลต์ที่ชั้นบน (top) ทำลงด้วยวิธีการตัดผ้าเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการโดยไม่จำกัดรูปทรงเช่นลายดอกไม้ลายสัตว์ต่าง

๑๗.๑๕ ศิลปะการปะผ้า: แอพพลิเค (Applique Quilt)

๑๗.๑๕ ทฤษฎีวาทิ ซาปิ ความงามจากความไม่สมบูรณ์

๑๗.๑๖ ศิลปะประติมากรรมนุ่ม (Soft Sculpture)

๑๗.๑๗ หลักการออกแบบโดยนำหลักศิลปะมาประยุกต์ใช้การออกแบบการปะติดผ้า (collage)

๑๗.๑๘ ศิลปะบำบัด

๑๗.๑๙ ศิลปินที่ทำการศึกษทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑๗.๒ เรียนรู้เทคนิคในการสร้างสรรค์

๑๗.๒.๑ เก็บข้อมูลของการวาดภาพของเด็กออทิสติกและคัดเลือกเทคนิคที่เหมาะสม โดยการศึกษาข้อมูลและปฏิบัติจริงเพื่อทราบคุณลักษณะของเทคนิค

๑๗.๒.๒ ปฏิบัติจริงในเทคนิคการการปะผ้า: แอปพลิเค (Applique Quilt) คือ ผ้าควิลต์ที่ชั้นบน (top) ทำลวดลายด้วยการตัดผ้าเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการโดยไม่จำกัด รูปทรงเช่น ลายดอกไม้ ลายสัตว์ต่าง บ้าน ต้นไม้ คน สัตว์

๑๗.๒.๓ ศึกษาเทคนิคการขึ้นรูป จากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติกเพื่อจัดทำภาพร่างผลงานด้วยโครงสร้างจากผ้าหลากสีให้ตรงตามแบบในเทคนิคการการปะผ้า: แอปพลิเค (Applique Quilt) ที่กำหนดไว้

๑๗.๒.๔ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นภาพร่างของผลงานที่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์

๑๗.๒.๕ สร้างสรรค์ผลงานจริง ตามภาพร่างในแบบประติมากรรมนุ่มสื่ผสม ปะติดผ้า ในเทคนิคการการปะผ้า: แอปพลิเค (Applique Quilt) ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการวาดภาพของเด็กออทิสติก

๑๗.๒.๖ เสนอและเรียบเรียงผลงานการค้นคว้าในรูปแบบของงานวิจัย (เอกสาร)

๑๗.๒.๗ นำเสนอผลงานประติมากรรมนุ่ม สื่ผสม Applique ที่ได้แรงบันดาลใจจากลายเส้นเด็กออทิสติกออกสู่พื้นที่สาธารณะ

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ผลงานการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่ผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกจำนวน ๑ ชิ้น

๑.๘.๒ นำเสนอผลงานเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ เพื่อเป็นการสร้างความเคลื่อนไหวให้แก่วงการศิลปะสมัยใหม่

๑.๘.๓ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่แม่ที่มีลูกเป็นเด็กพิเศษ เพื่อให้พ่อแม่ที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกได้ตระหนักถึงการกระตุ้นพัฒนาการ โดยใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารระหว่างพ่อแม่

และลูกออทิสติกให้เข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของลูก และกระตุ้นการเรียนรู้ในด้านทักษะทางกาย และทางสังคมได้อีกทางหนึ่ง

๑.๘๔ นำศิลปะเป็นภาษาภาพที่เป็นสื่อสากล มีส่วนช่วยในการประเมินความสามารถทาง พัฒนาการและการสังเกตสภาพแวดล้อมของเด็กได้ดี รวมทั้งเสริมสร้างความรักความผูกพันและลด ปัญหาทางจิตใจของเด็กและสร้างคุณค่าทางสังคมให้แก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้

๑.๙ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการแตกต่างไปจากเด็กปกติ และส่งผลกระทบต่อการใช้ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความสามารถในการสื่อสาร การใช้จินตนาการ อารมณ์ และพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก

การปะติดผ้า Appliqué หมายถึง การนำผ้าที่มีรูปลักษณะต่างๆ เช่น ต้นไม้ , ดาว , คน ฯลฯ มาเย็บสอยปะลงบนผ้าอีกชั้น

ประติมากรรมนุ่ม Soft Sculpture ประติมากรรมที่มีลักษณะของความอ่อนตัวไม่คงรูป แปรเปลี่ยนเมื่อโดนสัมผัส มีความหลากหลายในการใช้วัสดุหลากหลายประเภทเช่น ผ้า ขนสัตว์ เชือก กำมะหยี่ ฯลฯ อาจมีกลิ่นและเสียงร่วมด้วย

หัตถกรรม (Handicraft) คือ งานช่างที่ทำด้วยมือหรืออุปกรณ์ง่าย ๆ อาศัยทักษะและเน้น ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก โดยทั่วไปเป็นผลิตภัณฑ์ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและศาสนา สามารถ นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หรือผลิตด้วยเครื่องจักร ไม่ เรียกว่าหัตถกรรม

ภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เป็นคำในภาษาฝรั่งเศส (coller) หมายถึงการใช้กา ในการทำงานศิลปะด้วยเทคนิคต่างๆ โดยการเรียบเรียงภาพเก่าที่มีอยู่เข้ากับการใช้วัสดุใหม่ๆ ประกอบกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หรือลดทอนความหมายเดิมที่มีอยู่

บทที่ ๒

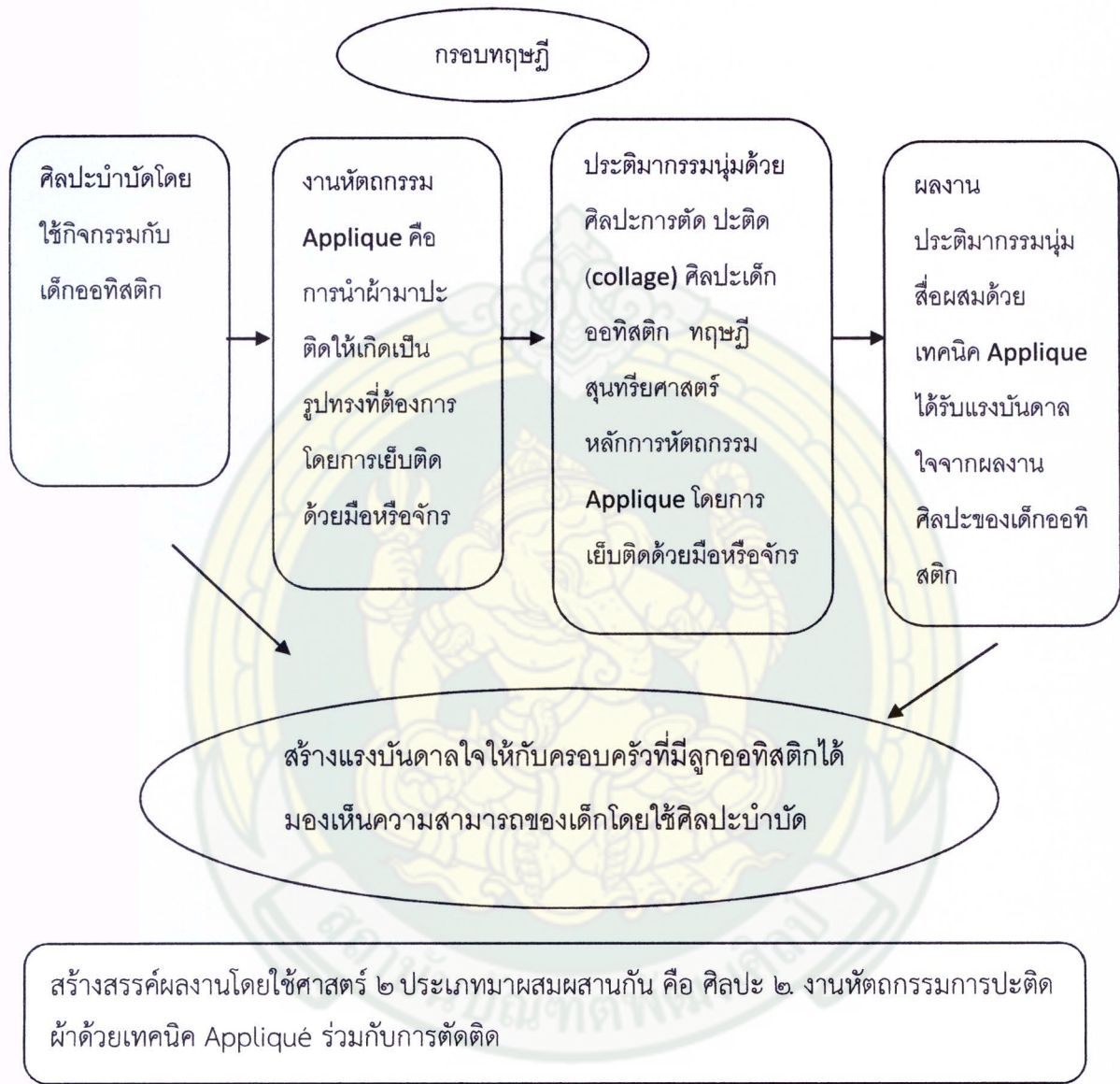
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลงานสร้างสรรค์ "ประติมากรรมนุ่มสือผสม การปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก"

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ ผลงานชุด "ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก" นั้นเป็นการมุ่งเน้นการสร้างสรรค์ ที่นำเสนอผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน และไม่เคยมีการสร้างสรรค์ผลงานในแนวทางนี้มาก่อน การศึกษาศิลปะบำบัดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นในการเพิ่มทักษะด้านต่าง ๆ ให้เด็กเพิ่มสมาธิ นอกจากนั้น ต้องศึกษาศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในเทคนิคงานหัตถกรรมการปะติดผ้า Appliqué และสามารถก้าวข้ามความเป็นงานหัตถกรรมมาเป็นผลงานศิลปะที่น่าสนใจ และแนวคิด สุนทรียภาพในงานศิลปะ ดังนั้นการศึกษาเพื่อทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจ เพื่อหาจุดร่วมและนำมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ดังต่อไปนี้

การที่ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะ"ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก" เป็นผลงานทางศิลปะที่แสดงออกถึงความงามของผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานก่อนการสร้างสรรค์ผลงานจึงขอกล่าวถึง ผู้ป่วยเด็กเป็นอันดับแรก ออทิสติก เป็นคำเรียกทับศัพท์จากว่า "Autism" ที่มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า "Auto" ซึ่งแปลว่า Self หมายถึง การแยกตัวอยู่ตามลำพังในโลกของตัวเองเปรียบเสมือนมีกระจกบาง ๆ เป็นกำแพงกันให้บุคคลเหล่านี้ออกจากสังคมรอบข้าง โรคออทิสติก (Autistic Disorder) หรือออทิสซึม (Autism) นับเป็นความผิดปกติของสมองที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก สมองที่ทำงานผิดปกตินี้ จะแสดงอาการออกมาใน ๓ ด้านใหญ่ๆ ดังนี้ คือ ความผิดปกติทางสังคมและการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความผิดปกติทางการสื่อสารและภาษาและความผิดปกติทางพฤติกรรมและอารมณ์ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, ๒๕๕๔ : ๓)

๒.๑ ทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก” ต้องการแสดงให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากจินตนาการของเด็กออทิสติก ที่ใช้กิจกรรมทางศิลปะมามีส่วนช่วยในการบำบัดภาวะอาการแยกตัว อยู่ในโลกของตนเอง ให้สามารถร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสามารถสร้างให้เกิดสมาธิจากกิจกรรมศิลปะ อาทิเช่น การวาด ระบายสี การปั้น การปะติด แต่ผลงานศิลปะของเด็กที่สำเร็จออกมานั้น ล้วนแสดงออกให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากจินตนาการที่ได้รับมาจากสภาพแวดล้อม ดังจะเห็นได้จาก เนื้อหา รูปทรง การใช้สี และกระบวนการในการวาดภาพ ซึ่งศิลปะ

นับเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกช่วงวัยชื่นชอบและมีความสุขสนุกสนาน ได้พัฒนาทักษะทางร่างกายหลายด้าน นับเป็นการพัฒนาผ่านกิจกรรมศิลปะ โดยเฉพาะกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันที่มีประโยชน์ในการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ ให้แข็งแรง ร่วมกับการใช้ตา ในการปั้นนั้น เด็กจะมีอิสระในการบีบ จับ ปะแปะ เชื่อมต่อดินน้ำมัน หลากสีสันทันจนกลายเป็นรูปทรงที่เด็กอยากสื่อสาร พัฒนาการของเด็กออกทิสติกด้านการปั้นนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะอาการว่าเด็กมีภาวะความผิดปกติมากน้อยแค่ไหน ผิดปกติหรือบกพร่องด้านใด ผลงานสามารถเป็นเครื่องมือแสดงความสามารถของเด็กในหลายด้าน ทั้งด้านความจำ การเรียงลำดับข้อมูล การประมวลผล การควบคุมทางกาย ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความสนใจ จึงนำผลงานของเด็กมาสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีมาช้านาน แต่เป็นเทคนิคที่ผู้สร้างสรรค์ชื่นชอบและมีความชำนาญ โดยผ่านชั้นเชิงจากการศึกษากระบวนการภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เพื่อให้เกิดผลงานประติมากรรมนุ่ม สีสันที่ตรงตามแนวคิดของเด็กที่สร้างสรรค์ไว้ ที่แสดงออกถึงจินตนาการอันบริสุทธิ์ของเด็กออทิสติก จนเกิดเป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตนแต่แฝงไว้ด้วยความงามอันบริสุทธิ์ พร้อมทั้งส่งเสริมและมุ่งให้กำลังใจกับครอบครัวที่มีเด็กออทิสติก ได้หันมาเห็นคุณค่าของการใช้ศิลปะ ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้อีกทางหนึ่ง

ศิลปะเด็ก

เด็กในช่วงวัยนี้โครงสร้างสมองซีกขวาซึ่งเกี่ยวกับศิลปะ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ดีมาก ถ้าส่งเสริมอย่างถูกทิศถูกทางและทำให้เกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อไหร่ที่เราไปขัดขวางพัฒนาการ บีบบังคับ สร้างความเป็นระบบแบบแผนมากเกินไป ล้วนแล้วแต่เป็นตัวขัดขวางจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทุกวันนี้เรา พยายามสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กมากขึ้น หากแต่บางครั้งก็ยังไม่มีความเข้าใจมากพอ เด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกันในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการคิดสร้างสรรค์จึงต้องแตกต่างกันออกไป

เด็กในระดับชั้นปฐมวัย จึงจำต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ เราจะเน้นให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน เมื่อเด็กสนุกและเพลิดเพลินแล้ว จะทำให้เด็กสามารถคิดอะไรได้แปลกใหม่ อย่างมีอิสระและเสรีภาพ การที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กต้องใช้ความเข้าใจ มิฉะนั้นจะไม่สามารถสร้างสถานการณ์ของการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง

วิชาศิลปะเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดจินตนาการได้เต็มที่ เด็กสามารถสร้างจินตนาการได้กว้างกว่าที่เราจะคาดเดาได้ ผลงานอาจจะสะท้อนจิตใจความรู้สึกของเด็กที่บางทีไม่สามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดได้ แต่สามารถถ่ายทอดมาในรูปงานศิลปะ ศิลปะนับเป็นฐานทางการศึกษา พัฒนาการเด็กผ่านกระบวนการเล่นอย่างมีระบบซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่ การเรียนการสอน

ศิลปะสำหรับเด็ก ปฐมวัยนั้นจะมุ่งเน้นถึงพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กมากกว่าผลงาน ดังนั้นจะเห็นว่าการกิจกรรมต่าง ๆ ทางศิลปะจะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรง และสัมพันธ์กับการใช้ตา เช่น การปั้น แป้ง ดินน้ำมัน วาดรูป และระบายสี เด็กได้ใช้ส่วนต่าง ๆ ของนิ้วมือ แขน ไหล่ และส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่-เล็กเป็นอย่างดี ทำให้เด็กสามารถหยิบจับสิ่งต่าง ๆ ได้ อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ของเด็กต่อไป การจะทำความเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเด็กได้นั้น จำเป็นต้องทำการศึกษาลักษณะการศิลปะบำบัดร่วมด้วยว่าศิลปะบำบัดนั้นมีแนวทางอย่างไร ดังข้อมูลต่อไปนี้

๒.๒ ความเป็นมาของศิลปะบำบัด (Art Therapy)

คำว่า “ศิลปะบำบัด” ในสหราชอาณาจักร แบ่งออกเป็น ๒ คำ คือ Art Therapy และ Art Psychotherapy ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อให้เข้าใจที่มาและความหมายจึงต้องย้อนกลับไปยังจุดกำเนิดของศิลปะบำบัด

ช่วงปี ๑๙๔๐s เอเดรียน ฮิลล์ (Adrian Hill) ศิลปินชาวอังกฤษได้สร้างคำว่า Art Therapy ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อนิยามวิธีการนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ในการรักษาโรค ตามหลักฐานที่บันทึกไว้ เขาเป็นคนแรกในอังกฤษที่ค้นพบพลังในการบำบัดด้วยศิลปะ ต่อมาฮิลล์ได้มีโอกาสเข้าไปสอนศิลปะให้คนไข้วัณโรคในโรงพยาบาล และสังเกตเห็นผลลัพธ์บางอย่างจากการสร้างงานศิลป์ ซึ่งทำให้อาการคนไข้ดีขึ้น เขาบอกว่า “...การสร้างงานศิลป์ช่วยปลดปล่อยพลังงานสร้างสรรค์ของคนไข้ที่ถูกกักตัวไว้... และช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต่อโรคร้ายให้ผู้ป่วย” (Art therapy helps releasing the creative energy of the frequently inhibited patients...and build up a strong defence against his misfortunes) แหล่งข้อมูลบางแห่งอ้างว่า เขาเริ่มสังเกตเห็นพลังแฝงของศิลปะตั้งแต่ยุคสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง (ปี ๑๙๑๐s) จากการพบว่าทหารมีอาการดีขึ้นจากวัณโรคด้วยการสร้างงานศิลปะในช่วงเวลาไล่เลี่ยกัน ฝั่งสหรัฐอเมริกาที่มีนักจิตวิทยาชื่อ มาร์กาเรต นูมเบิร์ก (Margaret Naumburg) เธอได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) และคาร์ล จุง (Carl Jung) ที่เชื่อเรื่องความหมายสากลของสัญลักษณ์ (Symbol) เธอเห็นด้วยว่าสัญลักษณ์สื่อความหมายลึกซึ้ง แต่เห็นต่างตรงที่ความหมายของสัญลักษณ์ไม่มีความเป็นสากล (Universal) เพราะขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ต่างหาก

นูมเบิร์กเป็นคนในแรกในสหรัฐอเมริกา ที่เริ่มใช้ศิลปะในการทำจิตบำบัด เขาเริ่มศึกษาวิจัยการใช้ศิลปะบำบัด และเริ่มใช้คำว่า Art Therapy เพื่ออธิบายวิธีการที่เขาเลือกใช้รักษาคนไข้ เขาบอกว่าศิลปะบำบัด คือ การปลดปล่อยจิตใจสำนึกผ่านการแสดงออกผ่านศิลปะอย่างเป็นธรรมชาติ และการรักษาแนวทางนี้ขึ้นอยู่กับ Transference ระหว่างคนไข้กับนักบำบัด (ความหมายของ Transference อย่างสั้นที่สุด คือ ความรู้สึกของคนไข้ต่อผู้บำบัดที่เชื่อมโยงกับบุคคลอื่น เช่น คนไข้อาจจะรู้สึกว่ นักบำบัดเหมือนพ่อ แม่ เพื่อน หรือคนนั้นคนนี้ ทำให้เกิดการตอบสนองต่อนักบำบัดในลักษณะเดียวกับ

บุคคลที่ไปเชื่อมโยงด้วย) และการเข้าใจการตีความเชิงสัญลักษณ์ผลงานของคนไข้ ทั้งสองอย่างนี้จะทำให้เกิด ภาษาเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Speech)

จากความหมายที่ถูกนิยามขึ้นมาในยุคแรกเริ่ม จะเห็นได้ว่ายังมีความแตกต่างกันอยู่ และสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องเข้าใจก่อน คือ ทุกวันนี้ศิลปะบำบัดได้พัฒนาไปในทั้ง ๒ ทางพร้อมๆ กัน ทั้งทางของ Art Therapy และ Art Psychotherapy

Art Therapy ของฮิลล์ น่าจะเป็นความเข้าใจของคนทั่วไปต่อการทำศิลปะบำบัด เพราะความหมายของฮิลล์ คือ Art as a Therapy ศิลปะมีคุณสมบัติที่เป็นยาในตัวเอง วาดรูป ระบายสี ปั้นดิน ล้วนส่งผลดีต่ออารมณ์และด้านอื่นๆ ของผู้ทำกิจกรรมบำบัด โดยที่ไม่ได้เน้นกระบวนการระหว่างคนไข้กับนักบำบัด

๒.๓ ศิลปะบำบัด (Art Therapy)

ศิลปะบำบัด (Art Therapy) คือ การใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่อง ความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจ และเพื่อใช้กิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสม ช่วยในการบำบัด รักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้น

ประโยชน์ในการใช้ศิลปะบำบัด ด้านการพัฒนาอารมณ์ สติปัญญา สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานการเคลื่อนไหวของร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กระตุ้นการสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคมด้วย

จากที่กล่าวมานั้น เพื่อทำความเข้าใจในภาวะอารมณ์ของเด็กได้ดียิ่งขึ้นคือ การใช้ศิลปะมาบำบัด ดังที่นักทฤษฎีทางอารมณ์(Affective Theory) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า ออทิสติกมีความบกพร่องในการรับรู้สภาวะทางอารมณ์ของผู้อื่น จึงไม่สามารถเข้าใจและตอบสนองผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายกับผู้อื่นได้ตรงตามเป้าหมาย (อุมาพร ตรังคมบัติ, ๒๕๕๔: ๒๐)

ทฤษฎีนี้ยังกล่าวว่า ศิลปะที่เป็นภาษาภาพ สามารถเป็นเครื่องมือที่จะทำความเข้าใจเด็กออทิสติกได้โดยการเชื่อมโยงด้วยภาษาภาพ สามารถใช้เป็นแนวทางในการบำบัดได้ ภาวะอาการของเด็กออทิสติก ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มายาวนาน จึงทำให้ได้พบว่า เด็กมีภาวะโรคออทิสติก มีโลกส่วนตัวสูง ไม่ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่สบตา ไม่พาที ไม่สามารถสื่อสาร ๒ ทาง โดยการโต้ตอบได้ตรงคำถาม และมีภาวะสมาธิสั้นร่วมด้วย (Attention Deficit Hyperactivity Disorders) อาการสมาธิสั้นนั้นมีผลทำให้เด็กไม่มีสมาธิในการจดจ่อต่อกิจกรรมที่ทำอยู่ การให้เด็กนั่งเพียงหนึ่งนาที่นั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก เพราะเด็กมีพลังงานในตัวสูง เด็กบางคนอาจชอบโยกตัวไปมา เดินวนเวียน พุดซ้ำ ทำกิจกรรมเดิมซ้ำ ๆ เพียงเพราะต้องการถ่ายเทพลังงาน ทำให้การเรียนรู้

เป็นไปได้ยาก วิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างสมาธิให้เด็กได้ คือ การให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะ เมื่อเด็กวาดภาพสิ่งหนึ่งที่สร้างความน่าสนใจอย่างมาก คือ จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ การเชื่อมโยงข้อมูลของวัตถุสิ่งของ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันเด็กสามารถนำมารวมกันได้อย่างน่าสนใจ อันเกิดจากการผิปกติด้านการรับรู้ การแปลความหมาย จนมาสู่การสื่อสาร ทั้งภาษาพูด และภาษาภาพ จึงเกิดเป็นผลงานศิลปะที่แปลกประหลาด เสมือนเป็นโลกแห่งจินตนาการของเด็กที่ไม่มีอยู่จริง ทุกอย่างเกิดขึ้นได้เสมอ ไม่มีความผิดถูก สอดคล้องกับแนวคิดของ วาสลาซ และ โคแกน (Wallach and Kogan) มีความเชื่อว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะคิด “โยงสัมพันธ์” กล่าวคือ เมื่อระลึกถึงสิ่งใดได้ก็จะเป็นสะพาน ให้ระลึกถึงสิ่งอื่นได้ต่อไป สัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ (มุสดี กุฏอินทร์, ๒๕๒๕: ๖๗) จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นชี้ให้เห็นว่าศิลปะสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาสมองของเด็กให้มีพัฒนาการตามวัย

การสร้างสรรคศิลปะนับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างเด็กให้มีความสุข เรียนรู้ผ่านการเล่น อย่างเป็นระบบขั้นตอน สร้างความเฉลียวฉลาด จนสามารถพัฒนาศักยภาพที่อยู่ภายในตัวเด็กให้เติบโตและพัฒนา นักวิชาการจึงใช้งานสร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กออกทิสติกที่สร้างขึ้นจาก จินตนาการเด็กออกทิสติกแต่ละช่วงวัย แต่กลุ่มอาการก็มีความแตกต่างทางความสามารถด้านศิลปะ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ ไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าเด็กออกทิสติกคนใดจะมีความสามารถศิลปะมากน้อยแค่ไหน เราทำได้เพียงสังเกตแง่มุม แนวคิด ลักษณะเฉพาะของเด็กในการแสดงออก ทุกอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นช่องทางสื่อสาร เด็กที่มีอาการรุนแรงน้อย ในเด็กกลุ่มนี้จะเป็นเด็กที่มีสติปัญญาดี จึงทำให้มีความสามารถในการวาดภาพใกล้เคียงกับเด็กปกติ สามารถวาดวาดขีดเขียน วงกลมและสร้างรูปทรงเรขาคณิตแบบง่าย ๆ ให้กลายเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึง คน สัตว์ สิ่งของ สภาพแวดล้อม (เมตตา สุวรรณศรี, ๒๕๕๘, น. ๘-๙) ส่วนเด็กออกทิสติกที่มีอาการรุนแรงปานกลาง เด็กกลุ่มนี้มักแยกตัว มักชอบอยู่ในโลกของตนเอง ขาดสมาธิ บางคนอาจสื่อสารได้ แต่บางคนอาจไม่มีการตอบสนองทางภาษาเลย ภาษาภาพจึงเป็นช่องทางที่สามารถให้สื่อสาร สิ่งที่เด็กคิด สนใจ ชื่นชอบ หมกมุ่น มักชอบวาดซ้ำๆ ในเรื่องเดิมๆ ที่ตนสนใจ ส่วนเด็กออกทิสติกที่มีอาการรุนแรงมาก เด็กกลุ่มนี้จะมีภาวะถดถอยทางภาษา ทางร่างกาย และสังคม ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือไม่ได้เลย ผลงานศิลปะจึงต้องมีผู้ช่วยกระตุ้น ให้เด็กทำตามเพียงแค่สร้างสมาธิ จดจ่อ เท่านั้น ภาวะของเด็กรุนแรงมากนี้ต้องอยู่ในการควบคุมของผู้เชี่ยวชาญ เพราะสื่ออาจไปกระตุ้นอารมณ์บางอย่างในใจเด็กได้ อาจทำให้เด็กโมโห จึงต้องทำการศึกษาพฤติกรรมก่อนทำกิจกรรม ทำให้จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการสอนศิลปะ ร่วมกับจิตแพทย์เพื่อควบคุมพฤติกรรม

อาจกล่าวได้ว่าผลงานวาดภาพของเด็กออกทิสติกนี้ มีความบกพร่องด้านการรับรู้สภาวะอารมณ์ของผู้อื่น จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจและตอบสนองรวมทั้งสื่อสารใด ๆ ได้มักจะขังตนเองอยู่ในโลกของตนเอง ไม่สามารถแบ่งปันความคิดหรือความรู้สึกให้ผู้อื่นรับรู้ได้ การวาดภาพจึงไม่สามารถควบคุม

หรือกระตุ้นให้วาดได้เด็กจะวาดภาพใด ๆ ต่อเมื่อมีความต้องการเท่านั้นหากได้รับแรงกระตุ้นมากเกินไปอาจทำให้มีอารมณ์ฉุนเฉียว จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญควบคุมและปรับพฤติกรรมไปตามอาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กออทิสติกนั้นมีลักษณะเฉพาะตน ดังจะเห็นได้จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก

๒.๔ ศิลปะของเด็กออทิสติก

การศึกษานี้ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเก็บข้อมูลการวาดภาพของเด็ก โดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะบำบัด ในหัวข้ออิสระ เพื่อต้องการให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดความรู้สึกที่เด็กสนใจ ชื่นชอบ หรืออยู่ในภาวะหมกมุ่น จากการเก็บข้อมูลการวาดภาพในระยะเวลา ๑ ปี ก่อนเริ่มโครงการวิจัย ทำให้สามารถเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

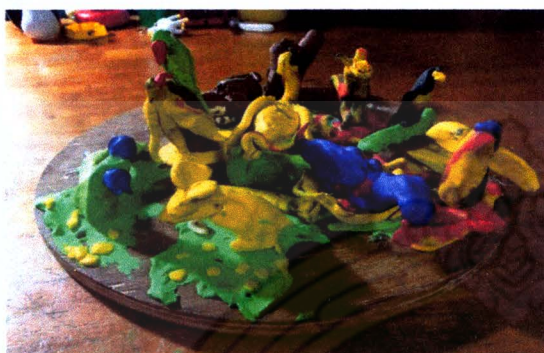
เนื้อหาที่เด็กวาดนั้นเกิดจากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้สัมผัสและจดจำ เกิดความชอบหรือประทับใจ ในสิ่งต่าง ๆ เด็กจึงนำมาวาด โดยการถ่ายทอดโดยตรงจากสิ่งที่ตาเห็นหรือแสดงออกถึงความรู้สึกต่อวัตถุ สิ่งของ สิ่งมีชีวิตได้อย่างน่าสนใจ และไม่มีการจัดเรียงข้อมูลลำดับเรื่อง อันเกิดจากความผิดปกติของสมองด้านการประมวลผล ดังนั้นเรื่องราวในภาพอาจขาดการเชื่อมโยงแบบเป็นเหตุเป็นผล เด็กมักนำของ ๒ สิ่งที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันมาผสมผสานกัน จากการถ่ายทอดเรื่องราวที่แปลกประหลาดนี้ ทำให้ผลงานเกิดความน่าสนใจและชวนให้คิดเชื่อมโยงถึงความรู้สึกที่อยู่ภายในของเด็กที่รู้สึกกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเมื่อเด็กเติบโตขึ้น ผลงานของเด็กมีการพัฒนาขึ้นตามช่วงวัย ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางการวาดที่มีความซับซ้อน และมีรายละเอียดเหมือนจริงมากขึ้น สามารถวาดภาพสิ่งที่เด็กสนใจโดยดึงเอาประสบการณ์จากความทรงจำที่เด็กได้รับมา แต่เด็กยังคงมีภาวะติดขัดกับสิ่งที่หมกมุ่น เช่น สัตว์ที่เด็กชอบ เด็กจะวาดสัตว์ชนิดเดิมซ้ำๆ โดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม มักวาดรูปสัตว์โดยทิ้งพื้นหลังไว้ ไม่มีเรื่องราว แตกต่างจากเด็กปกติในวัยเดียวกันแต่สามารถเห็นพัฒนาการเด็กได้อย่างเด่นชัด

ด้านรูปแบบ กึ่งเหมือนจริง เด็กมักวาดภาพสัตว์แบบเหมือนจริง แต่ตัดทอน เอาเฉพาะส่วนที่จดจำได้ ตัดทิ้งซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ของภาพไป เหลือไว้เพียงโครงสร้างหลักของรูปทรง มักเขียนภาพเดิมๆซ้ำๆ ด้วยภาวะหมกมุ่น เพราะสมองมีความผิดปกติ จึงมีอาการชอบวาดซ้ำ ๆ กับเรื่องเดิม ๆ เฉพาะสิ่งที่สนใจ เช่น นกฟามิงโกจะวาดซ้ำเป็นจำนวนมาก หรือนกแก้วชนิดต่าง ๆ และสัตว์ที่ชื่นชอบ

ด้านเทคนิค วาดเส้นด้วยดินสอ แบบวาดเส้นประสาทสัมผัส Contour Drawing วาดเส้นต่อเนื่อง เมื่อวาดผิดมักเขียนทับซ้อนลงไปโดยไม่แก้ไข ถือเป็บลักษณะเฉพาะและความแม่นยำรวมถึง

ความมั่นใจในการวาด โดยไม่มีทักษะอันเกิดจากการฝึกฝนตามระบบการศึกษาศิลปะ เกิดรูปทรงที่วาดใกล้เคียงกับความเป็นจริง อันแสดงถึงระบบความจำที่พิเศษ ตีเยียมของเด็กออทิสติก (ภาพที่ ๑)

๒.๔.๑ ภาพกิจกรรมการปั้นของเด็กออทิสติก

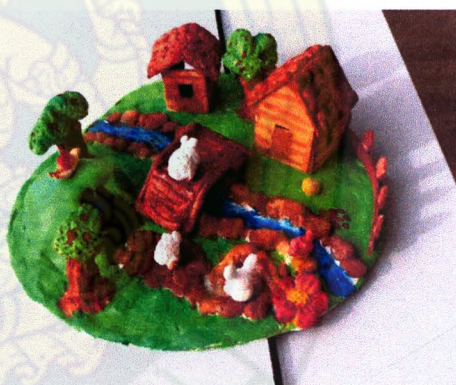
(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

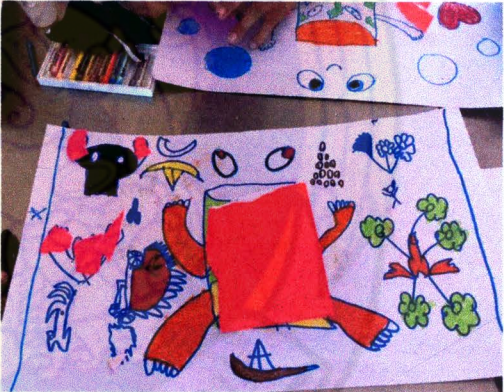
(ฉ)

(๒)

(๓)

(๔)

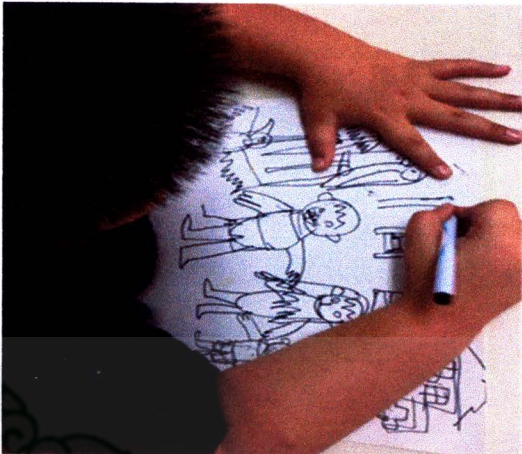
(๕)

(๖)

(๕)

(๖)

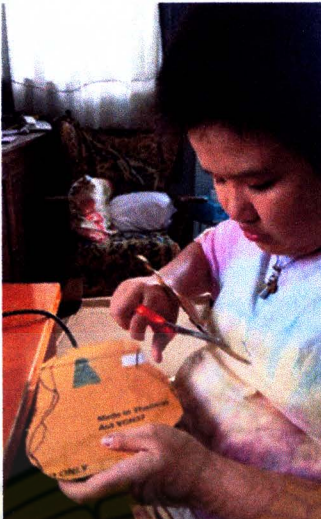
(๗)

(๘)

(ณ)

(ด)

(ต)

(ถ)

(ท)

(ธ)

ภาพที่ ๑ ชื่อภาพกิจกรรมการใช้ศิลปะบำบัดโดยการวาดภาพของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๑๒ - ๑๔ ปี ขนาด ๒๑ X ๒๙.๗ cm

เทคนิค การวาดเส้น และระบายสีไม้ สีเทียน สีเมจิก

(ก-ณ) ภาพผลงานการปั้นดินน้ำมัน

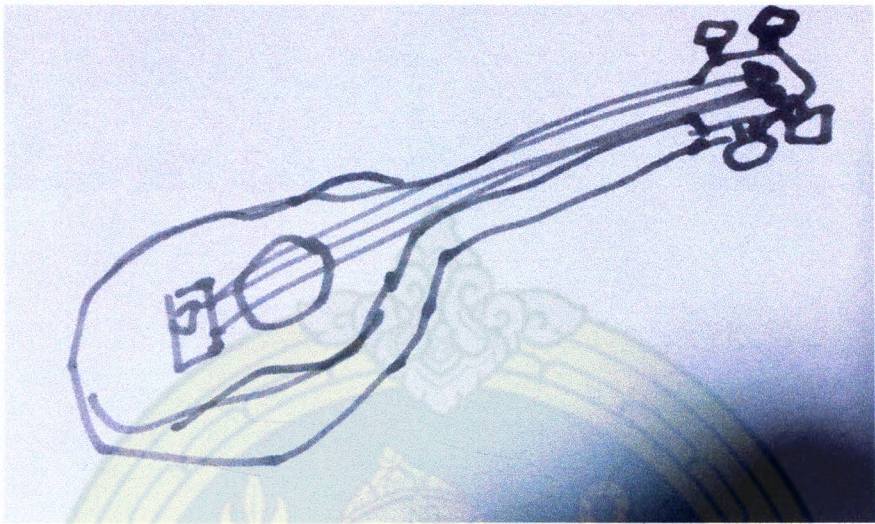
(ช-ฅม) ภาพผลงานวาดระบายสีตามจินตนาการ

(ณ-ด) ภาพดาเต้ประดิษฐ์กีตาร์กระดาษ

(ต) ภาพกีตาร์กระดาษที่เสร็จสมบูรณ์

(ถ-ธ) ภาพบ้านจากลังกระดาษ

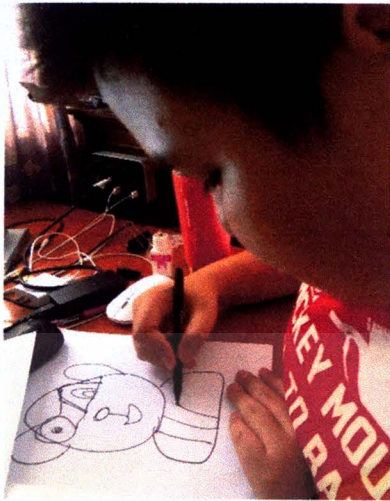
๒.๔.๒ ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม สีสันการปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออกที สติก”

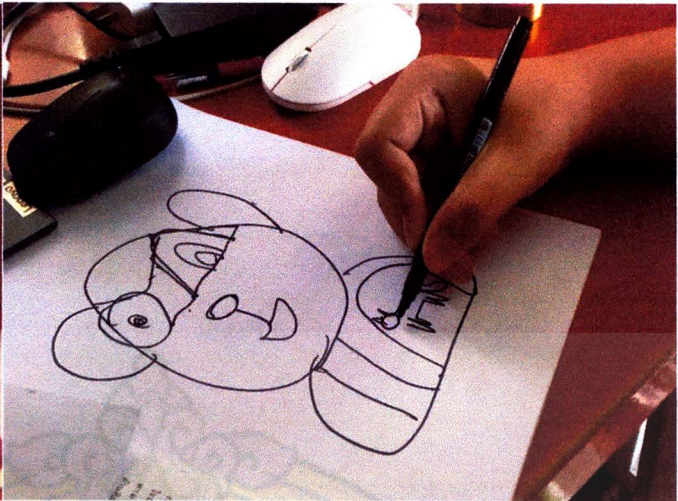
(ก)

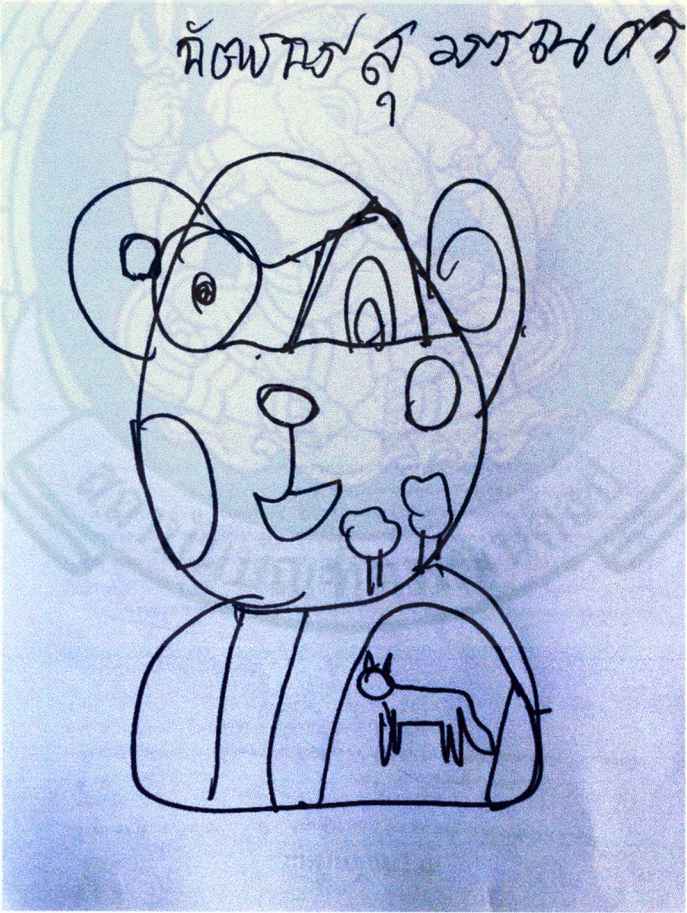
(ข)

(ค)

(ง)

(จ)

(ฉ)

ภาพที่ ๒ ชื่อภาพ (ก-ข) กิตาร์ของเด็กออทิสติก

ภาพ (ค-ฉ) หมีของดาเต้

ขนาด ๔๐ X ๖๐ cm เทคนิค เทคนิค Appliqué

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เราเข้าใจถึงลักษณะการสร้างสรรคโดยทั่วไปของเด็กออทิสติกในกลุ่มอาการต่าง ๆ และสามารถเข้าใจในข้อจำกัดในการสร้างสรรค์ การจะทำความเข้าใจในลักษณะการวาดของเด็กออทิสติกได้จากการศึกษาพบว่า เด็กแสดงออกทางศิลปะเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะของอารมณ์ ตลอดจนความรู้สึกที่มีผลกระทบจากสิ่งต่าง ๆ มากมายหลายลักษณะเด็กสามารถถ่ายทอดความคิดหรือระบายความรู้สึกของเขาได้เต็มที่ โดยการสร้างสัญลักษณ์ลงในภาพวาดของเขา อย่างเสรีและตรงไปตรงมา การสร้างสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายมีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เรื่องราวที่นำมาแสดงในภาพล้วนมาจากประสบการณ์จากความทรงจำ จินตนาการและการเรียนรู้ของเด็กทั้งสิ้น เด็กจะใช้ความคิดฝันที่สร้างขึ้นเองแสดงความรู้สึกนึกคิดนั้น ลักษณะเฉพาะของผลงานภาพวาดของเด็กออทิสติก มีความแตกต่างจากเด็กปกติในหลายด้าน ตามทฤษฎี

พัฒนาการทางศิลปะของเด็กปฐมวัยของ วิคเตอร์โลเวนเฟลด์ (Victor Lowenfeld) นักจิตวิทยาการศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้างานทางด้านศิลปะของเด็ก และการคิดสร้างสรรค์จากงานทางศิลปะของเด็กปกติว่าเด็กสามารถพัฒนาการวาดภาพได้ตามช่วงอายุที่มากขึ้น จนเข้าสู่การวาดแบบเหมือนจริงได้หากได้รับการฝึกฝนทักษะทางการศึกษาศิลปะ แต่ในเด็กออทิสติกนั้นไม่สามารถใช้หลักทฤษฎีทางศิลปะมาช่วยได้ ทั้งด้านความคิดที่มีการลำดับเหตุการณ์ที่ไม่เรียงลำดับก่อนหลัง รูปทรงที่บิดเบี้ยว ยืด หด ตัดทอน เส้นที่ขีดลากอย่างรุนแรงฉับพลัน ชอบเขียนซ้ำ ๆ ใช้สีรุนแรงตัดกัน วาดเฉพาะสิ่งที่ตนเองสนใจ มีอิสระในการวาดและถ่ายทอดทางความคิด ไม่มีการจัดองค์ประกอบภาพ เพราะไม่ยึดติดกับทฤษฎีทางศิลปะ เด็กมักอยู่ในโลกของตนเองโดยไม่สนใจต่อผู้คนและสภาพแวดล้อม ผลงานมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเด็กออทิสติกเป็นรายบุคคล จนทำให้เกิดความน่าสนใจและมีคุณค่าในเชิงศิลปะ วรรณกรรม งานวิจัย / งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) เด็กออทิสติก และการสร้างสรรค์ศิลปะของเด็กออทิสติก

๒.๕ ศิลปะตัด ศิลปะติด(collage)

ภาพปะติด หรือ คอลลาจ คือ การสร้างสรรค์งานศิลปะที่ต้องอาศัยพื้นฐานของการวาดภาพเขียนภาพนั่นเอง แทนที่จะวาดภาพแล้วระบายสี กลับใช้วัสดุที่มีรูปร่าง รูปทรง ซึ่งมีสีสันต่างๆ ปะติดลงไปจะได้ภาพตามต้องการ

ภาพปะติด เป็นงานสื่อประสมแบบ ๒ มิติ เริ่มแรกเป็นการนำเอาวัสดุที่มีลักษณะ ๒ มิติ เช่น ภาพถ่าย ภาพพิมพ์ กระดาษ ภาพเขียนและวัสดุอื่นๆ มาปะติดลงบนแผ่นรองรับให้เกิดเป็นภาพต่างๆ ขึ้น โดยอาจจะแต่งเติมด้วยการระบายสีหรือใช้สีของวัสดุทั้งหมด ภาพปะติดในระยะหลังเริ่มใช้วัสดุที่มีความหนามากขึ้นและหลากหลายชนิดมากขึ้น แต่ยังคงปะติดอยู่บนแผ่นพื้นระนาบเช่นเดิม ภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เป็นคำในภาษาฝรั่งเศส (coller) หมายถึงการใช้กาบในการทำงานศิลปะด้วยเทคนิคต่างๆ โดยการเรียบเรียงภาพเก่าที่มีอยู่เข้ากับการใช้วัสดุใหม่ๆ ประกอบกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่หรือลดทอนความหมายเดิมที่มีอยู่ มีการตั้งข้อสงสัยว่า งานคอลลาจนั้น มีความเป็นศิลปะน้อยกว่างานวาดและงานปั้น แต่อย่างไรก็ดี วิธีการทางศิลปะนี้ก็มิมีบทบาทในฐานะวิธีการใหม่ของวงการศิลปะในศตวรรษที่ ๒๐ จุดเริ่มต้นของงานคอลลาจ คือการที่ พาโบล ปิกัสโซ่ (Pablo Picasso) และ จอร์จ บราคว (Georges Braque) ได้เปลี่ยนลักษณะการสร้างสรรค์ของภาพวาดอย่างสิ้นเชิงด้วยการทำภาพแบบคิวบิสม์ (Cubism) โดยเริ่มมีการใช้วัสดุอื่นนอกจากสีมาใช้ในงาน อาทิ กระดาษปรีฟ ภาพพิมพ์ ตัวหนังสือ แสตมป์ เศษผ้าที่ถูกทาสีลงไปแล้วปะติดลงบนชิ้นงานอีกที และงานคอลลาจนี้เองที่ทำให้เกิดมุมมองแบบสามมิติ จากความแบนราบสองมิติเดิมของผ้าใบ และได้เปิดโลกในการสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงการวาดภาพแบบเดิมๆ ที่มีมาหลายร้อยปีของตะวันตก

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง งานคอลลาจได้สร้างชื่อให้กับ ริชาร์ด แฮมิลตัน (Richard Hamilton) ผู้บุกเบิกศิลปะแนวพ็อพอาร์ต (Pop Art) ผลงานชิ้นเอกของเขาที่ชื่อว่า 'Just what is it that makes today's homes so different, so appealing' ที่ได้รับรวบรวมเอาภาพจากสื่อโฆษณาต่างๆ มาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน เทคนิคนี้เรียกอีกอย่างว่า Photomontage ไม่ใช่แค่ฝั่งยุโรปที่กระบวนกรทางศิลปะที่จริงจังและยึดถือกันมานานต้องเสียกระบวนการ ในฝั่งอเมริกา โรเบิร์ต โรเซนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) ได้ใช้เทคนิคคอลลาจเข้ากับวัสดุแปลกประหลาดต่างๆ เข้าด้วยกัน

ในชิ้นงาน ‘Canyon’ โดยรวบรวมเอาวัสดุที่คาดไม่ถึงอย่าง ผ้าใบ กระดุม กระจก หมอน หลอดสี หรือแม้กระทั่งนกอินทรีสตัฟฟ์ มารวมกันไว้ในชิ้นงาน คอลลาจกลายเป็นเครื่องมือหลักของศิลปิน หัวก้าวหน้ามาโดยตลอด ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ ศิลปินเริ่มเลือกประเด็นพุดผ่านงานคอลลาจที่ใหญ่ขึ้น เช่น เชื้อชาติ ชนชั้น และการเมือง อีกทั้งแนวคิดของคอลลาจก็ถูกนำมาเป็นต้นทางของศิลปะ ดาดา (Dada) ในแง่ของการเอาวัสดุในชีวิตประจำวันมาจัดวางหรือตัดแปะเพื่อให้เกิดบริบทและความหมายใหม่ขึ้นมา

ทุกวันนี้ งานคอลลาจได้รับการยอมรับว่าเป็นงานศิลปะที่มีคุณค่า เพราะทำให้ศิลปินมีอิสระในการนำเสนอผลงานออกมาในรูปแบบใดก็ได้โดยไม่ต้องยึดติดอยู่กับวัสดุรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง คอลลาจไม่ได้มีสไตล์หรือแนวทางที่ตายตัว ในขณะที่งานศิลปะแขนงอื่นๆ มักถูกควบคุมด้วยเทคนิคหรือวัสดุ คอลลาจจึงเป็นวิธีการที่ดีสำหรับทั้งศิลปินและผู้เริ่มต้นทำงานศิลปะ ที่ไม่จำเป็นต้องสั่งสมประสบการณ์ หากแต่ใช้แค่เพียงความต้องการที่จะทดลองสิ่งใหม่ให้ตรงตามความคิดและทัศนคติของตัวเองศิลปินเท่านั้นเอง

๒.๖ ประติมากรรมนุ่ม

ประติมากรรมนุ่มคือ ประติมากรรมมีความอ่อนนุ่ม ในรูปแบบ สามมิติ สามารถดูได้โดยรอบ ในส่วนของพจนานุกรมศัพท์ศิลปะฉบับราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงความหมายของประติมากรรมนุ่มไว้ว่า “ประติมากรรมนุ่มหมายถึงประติมากรรมที่สร้างรูปทรงด้วยวัสดุเนื้ออ่อนนุ่ม เช่น หนัง ผ้า นุ่น เชือกพลาสติก หรือรูปทรงที่บรรจุด้วยวัสดุอ่อนนุ่มศิลปินกลุ่มศิลปะประชานิยมนิยมสร้างสรรค์ขึ้นในคริสต์ทศวรรษ ๑๙๖๐ ที่สหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินชื่อแคลสโอลเดนเบิร์ก (Claes Oldenburg) จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าประติมากรรมนุ่มจะใช้วัสดุเนื้ออ่อนนุ่มเป็นส่วนประกอบหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นการทำลายความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับประติมากรรมจากปกติจะทำด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานและชั้นสูง เช่น หินอ่อน บรอนซ์” จากที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปินมีความกล้าหาญ ในการเลือกใช้วัสดุที่แตกต่างออกมาจากวัสดุที่ใช้ในงานประติมากรรมรูปแบบดั้งเดิม มีลักษณะเป็นเนื้อแข็ง แสดงออกถึงวัสดุแบบใหม่ ผู้คนสามารถจินตนาการถึงวัสดุในครัวเรือนได้ว่าสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานได้

๒.๗ ศิลปินกับการสร้างสรรค์ผลงาน

PICASSO, COLLAGE

Pablo Picasso (๑๘๘๑-๑๙๗๓) เป็นหนึ่งในศิลปินที่สำคัญที่สุดของศตวรรษที่ ๒๐ อาจสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้คนได้สร้างผลงานที่น่าสนใจเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ที่สำคัญของ Picasso อย่างใดอย่างหนึ่งคือ COLLAGE (การจับแพะชนแกะเป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นโดยการติดวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพถ่าย และเศษกระดาษหรือสิ่งทอลงบนแผ่นรอง ภาพตัดปะมีความคุ้นเคยกับเราจนถึงปัจจุบันเพราะ Picasso เป็นคนคิดค้น แต่ Picasso และเพื่อนศิลปินของเขา Georges Braque มากับความคิดในช่วงแรกของการทำงานในรูปแบบที่เรียกว่า Cubism การตัดรูปทรงแบบเลขาคณิตเป็นเหลี่ยมสันเนื่องจากคิวบิสต์เกี่ยวข้องกับการแยกภาพออกเป็นส่วน ๆ ที่ง่ายหรือแตกหักการจับแพะชนแกะ ทำให้ศิลปินสร้างการออกแบบใหม่ด้วยเศษกระดาษวอลล์เปเปอร์, หนังสือพิมพ์, แผ่นเพลง, ลังกระดาษ, ตัว, ฉลาก ลูกบิด ลวด อะไรก็ตามพร้อมกับภาพวาดของเขา นี่เป็นสิ่งใหม่ที่สุดในการสร้างภาพ

ที่ไม่เคยทำมาก่อน Picasso ชื่นชอบมากเพราะมันทำให้ผลงานมีความน่าสนใจยิ่งขึ้นและเขาสนใจในการค้นคว้าเทคนิคใหม่ๆในการพัฒนาผลงาน ตัวอย่างเช่น การใช้โน้ตดนตรีจริงในภาพของเครื่องดนตรีหลังจากทดลองด้วยการผสมผสานวัสดุ เขาสนใจการสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระดาษหลายประเภท Picasso ทำให้กระดาษที่ไม่มีมิติ นำมาสร้างให้เกิดมิติจริง ลอยตัว นูนต่ำ ทดลองทำสิ่งที่คล้ายกับในรูปปั้น เกิดขึ้นแบบสามมิติเช่นรูปปั้น เราเรียกมันว่า "การรวมตัว" ตัวอย่างแรกของเขาในรูปแบบศิลปะใหม่นี้ยังเป็นภาพของกีตาร์ เขาเรียกพวกเขาว่า "การก่อสร้าง" เพราะมันไม่เหมือนกับที่เคยปั้นรูปปั้นในอดีตที่ศิลปินแกะสลักมันด้วยวัสดุไม้หรือหิน โดยสร้างแบบจำลองด้วยขี้ผึ้งหรือดินเหนียว แต่แทนที่จะประกอบสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นชิ้นงาน แต่เขาสนใจสร้างสรรค์ผลงานเช่นเดียวกับนักเขียนภาพแบบเหลี่ยมและภาพตัดปะของเขาโครงสร้างของผลงานเขาถูกสร้างขึ้นด้วยส่วนที่แตกสลายและรายละเอียดที่เรียบง่าย ไม่ใช่ทุกส่วนที่กีตาร์จริงจะมี เขาแค่ต้องการแนะนำวัตถุโดยไม่คัดลอกให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ชิ้นส่วนที่หักสามารถวางในมุมที่แตกต่างกันดังนั้นเราจะเห็นกีตาร์ในรูปแบบใหม่ เพราะปิกัสโซ่ได้ลองวิธีการใหม่ ๆ ในการสร้างงานศิลปะและสอนให้ผู้คนรู้วิธีการมองโลกด้วยวิธีที่แตกต่าง เขาจึงมีอิทธิพลต่อศิลปินอื่น ๆ มากมายที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ นั่นคือเหตุผลที่เขาเป็นศิลปินที่ยิ่งใหญ่ในศิลปะสมัยใหม่

Pablo Picasso Violin, 1912-13

ภาพที่ ๓ Picasso: Guitars ๑๙๑๒-๑๙๑๔ ภาพปะติดที่นำกระดาษหลายประเภทมาติดเป็นกีตาร์
ที่มา : "ภาพปะติด"(๙ มีนาคม ๒๕๕๕). ออนไลน์.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ จาก <https://www.moma.org/calendar/exhibitions/๑๐๘>

ภาพที่ ๔ Picasso: Guitars

๑๙๑๒-๑๙๑๔ ภาพปะติดที่นำกระดาษหลายประเภทมาติดเป็นกีตาร์
ที่มา : "ภาพปะติด"(๙ มีนาคม ๒๕๕๕). ออนไลน์.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ จาก <https://www.moma.org/calendar/exhibitions/๑๐๘๘>

๒.๘ ศิลปินกรณีศึกษา

๒.๘.๑ Nick Cave

Nick Cave ศิลปินสัญชาติอเมริกัน (เกิดเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ ในฟุลตันมิสซูรี สหรัฐอเมริกา ศิลปะการแสดงประติมากรรมนิศเคฟ เป็นช่างตัดเสื้อผ้าชาวอเมริกันและเป็นผู้แต่งดนตรีร็อก การแสดง จากการศึกษาศิลปะของเขาทำให้เขาสนใจศิลปะและมุ่งค้นหาวัตถุจากชุมชน Cave เริ่มต้นการเดินทางทางศิลปะของเขาด้วยการจัดการผ้า หลังจากจบการศึกษาจาก Hickman High School ในปี ๑๙๗๗ เขาได้เข้าเรียนที่สถาบันศิลปะ Kansas City ที่ซึ่งเขาจบปริญญาตรีสาขา ศิลปกรรมศาสตร์ในปี ๒๕๒๕ เขาเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในเรื่อง Sounduits ประติมากรรมผ้าสวมใส่ได้ที่สอดไส้มีความแปลกประหลาด นอกจากนี้เขายังได้รับการฝึกฝนให้เป็นนักเต้นกับ Alvin Ailey

ประติมากรรมในภายหลังของเขาเน้นที่ทฤษฎีสื่อผสมและการติดตั้งขนาดใหญ่ ปัจจุบันเขาอาศัยอยู่ในชิคาโก รัฐอิลลินอยส์และเป็นผู้อำนวยการโครงการแฟชั่นบัณฑิตที่ School of Art Institute of Chicago เขายังคงทำงานในชุดสูทชาวดของเสียง รวมถึงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ในฐานะนักเต้นและศิลปินการแสดงใน ๒๕๒๐ เขาเข้าเรียนในสถาบันศิลปะเมืองแคนซัสที่เขาจะศึกษาศิลปะไฟเบอร์และต่อมาได้รับศิลปบัณฑิต ๒๕๒๕ ในปี ๒๕๒๒ เขาได้ออกแบบการแสดงสำหรับห้างสรรพสินค้าเมซีและทำงานอย่างมืออาชีพในฐานะนักออกแบบแฟชั่นในขณะที่ศึกษาความหลงใหลในฐานะศิลปินและนักเต้นในปี ๑๙๘๘ Cave ได้รับปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของเขา ปริญญาจากสถาบันศิลปะ Cranbrook ใน Bloomfield Hills รัฐมิชิแกน นอกจากนี้เขายังทำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่ North Texas State University หลังจากจบการศึกษาจากสถาบันศิลปะแครนบรูคส์ เขาจะไปสอนโปรแกรมศิลปะไฟเบอร์อาร์ตที่สถาบันศิลปะแห่งชิคาโกเมื่อปี ๑๙๘๙ นอกจากนี้ตั้งแต่นั้นมาเขาได้บริหาร บริษัท เสื้อผ้าในชิคาโกซึ่งเขาออกแบบผลิตและทำการตลาดของตัวเอง ของเสื้อผ้าผู้ชาย ผู้หญิงความคิดสร้างสรรค์ อิทธิพลของประเพณีศิลปะแอฟริกัน, ชุดเกราะ, พิธีการ, แฟชั่นกูตูร์, และสิ่งของที่ได้รับการออกแบบเช่นเดียวกับวัตถุผู้หญิง stereotypically มีอยู่ในงานของเขาเพื่อแสดงแนวคิดที่หลากหลาย งานของเขาส่วนใหญ่เขามักมีความสุขกับการสร้างมิติที่สร้างด้วยรูปทรงจากจินตนาการ บนร่างการมนุษย์เปลี่ยนให้เป็นผลงานปั้นลอยตัวที่แสดงอารมณ์เปราะบาง และผลงานต้องการเปลี่ยนประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่คุ้นชินให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์ใหม่ ด้วยศิลปะการแสดงของเขา เขามีเป้าหมายที่จะสร้างสถานการณ์ในที่ชุมชนที่มีความหลากหลายมารวมตัวกัน เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ทำให้แน่ใจว่าได้แยกแยะชิ้นงานของเขาเป็นศิลปะมากกว่าเครื่องแต่งกาย Cave อธิบายว่าตัวเองไม่ใช่ศิลปิน แต่เป็นผู้ส่งสารเนื่องจากงานของเขามักเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์และความรับผิดชอบ งานอย่างหนึ่งของเขาที่ทำตามหลักการนี้คือ Augment งานชิ้นนี้ประกอบด้วยชุดห้าชุดที่สร้างขึ้นด้วยการตกแต่งด้วยวัสดุกว่า ๑,๐๐๐ ชิ้นที่เย็บติดกัน ประติมากรรมถูกจัดแสดงใน Cycorama ที่ Boston Center for the Arts ใน South End ของเมืองบอสตันตั้งแต่วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๐๑๙ ถึง ๓๑ กันยายน ๒๐๑๙ วันที่ ๑๔ กันยายน ผลงานทุกชิ้นจะถูกนำไปที่ถนนในรูปแบบของขบวนพาเหรดที่มีภารกิจเพื่อเผยแพร่ความสุข สนุกสนาน ผ่านย่าน South End และย่านมุมของ Upham ในบอสตัน ศิลปินและนักแสดงกว่า ๗๕ คนในบอสตันและผู้คนในสาธารณะชนอีก ๕๐๐ คนเข้าร่วมในขบวนพาเหรดนี้เพื่อเชื่อมช่องว่างระหว่างสองย่าน ที่ตำแหน่งสุดท้ายที่ โคลัมเบียอเวนิวในมุมของ Upham ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก

(ก)

(ข)

ชื่อภาพ ๕ Georges Braque, "คลาริเน็ตและขวดรัมบนหิ้งเหนือเตาผิง" (Clarinet and Bottle of Rum a Mantel Piece)

ผลงานของจอร์ช บร๊าค (Georges Braque) เทคนิคคอลลาจ

"การออกแบบงานทัศนศิลป์ในวัฒนธรรมสากล". (๓ เมษายน ๒๕๖๐).ออนไลน์.สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ จาก http://๑๙.๔๖.๑๖๖.๑๖๖/self_all/selfaccess๘/m๒/๖๖๑/lesson๓/d๗/

๒.๘.๒ Joana Vasconcelos

โจอันน่าเป็นศิลปินชาวโปรตุเกส เกิดในกรุงปารีสในปีค.ศ.๑๙๗๑ เธอใช้ชีวิตและทำงานอยู่ใน

ลิสบอน, โปรตุเกส เธอได้ร่วมในการแสดงงานศิลปะในงาน Venice Biennale ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ เธอเป็นศิลปินอาชีพที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ The Piece A Noiva (The Bride)

แรงบันดาลใจและการสร้างสรรค์ของ Joana Vasconcelos อยู่ภายใต้แนวคิดสตรีนิยมที่ใช้เป็นประเด็นทางสังคมและการเมืองที่เกิดจากสภาพแวดล้อมรอบตัวโดยเลือกหยิบยกข้อเท็จจริงบางประการของชีวิตที่ถูกมองข้าม รวมถึงเรื่องเพศที่เป็นเรื่องส่วนตัวไม่ควรเปิดเผย แต่ศิลปินเลือกที่จะนำเสนอในแง่มุมที่แตกต่าง เพื่อตีแผ่ให้ผู้คนเห็นและยอมรับในความเป็นจริงของโลกที่กำลังดำเนินอยู่ และศิลปินเลือกที่จะออกเสียงให้กับบางสิ่งที่ควรเจียบให้ดังออกมา ทำให้กระแสการตอบรับในการแสดงงานของเธอหลายครั้งเกิดการต่อต้านไม่ยอมรับ อันเนื่องมาจากการถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมต่อเยาวชนที่เข้าชมผลงาน แต่ศิลปินเพียงต้องการแสดงออกถึงแก่นแท้ของชีวิต และเลือกนำเสนอผ่านสื่อหลายประเภท ผลงานชื่อ Decontextualises และ Subverts ที่นำวัตถุที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันมาสร้างสรรค์ผ่านแนวคิดจนเกิดเป็นผลงานประติมากรรมลอยตัวและงาน “ศิลปะจัดวาง” ซึ่งหมายถึง ศิลปะที่ถูกสร้างภายในตัวสิ่งก่อสร้าง ถ้าตั้งอยู่ภายนอกก็มักจะเรียกว่า “ศิลปะภูมิทัศน์” (Land Art) และศิลปะสองประเภทนี้คาบเกี่ยวกับศิลปะจัดวาง อาจจะเป็นได้ทั้งศิลปะที่ติดตั้งอย่างถาวรหรือเพียงชั่วคราวก็ได้ การใช้วัสดุที่พบโดยทั่วไป ที่มักจะเลือกสรรจากวัสดุที่พบได้ทั่วไปในงานช่าง วัสดุสำเร็จรูป ที่ตรงตามแนวคิด รวมไปถึงวัสดุสมัยใหม่ งานที่ศิลปินออกแบบให้ติดตั้งตรงตำแหน่งหรือสถานที่ที่สร้างงานศิลปะโดยเฉพาะเท่านั้น ดังเช่น ในพระราชวังแวร์ซาย ประเทศฝรั่งเศส งานของเธอส่วนใหญ่เป็นผลงานจัดวางที่รวมเอาวัสดุหลายประเภททั้ง Installations Performance และ Video

แรงบันดาลใจอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน củaศิลปิน คือ ศิลปะอาร์ตนูโว (Nuvo Realisme) ที่เป็นลักษณะศิลปะประยุกต์และเชื่อมโยงกับงานสถาปัตยกรรมจุดเด่นของผลงาน คือ ใช้รูปแบบธรรมชาติ โดยเฉพาะดอกไม้และพืชพรรณที่ลดทอนมาจากรูปแบบรูปทรงแบบแมลง เปลือกหอย ใบไม้ และเถาวัลย์ โดยผ่านการตีความของศิลปิน จนเกิดผลงานที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าค้นหา มีสีสันที่แปลกตาฉูดฉาด ในชิ้นงานที่ใช้เส้นใยมาถักทอเชื่อมโยงกับวัสดุชนิดอื่น ๆ เป็นแง่มุมที่ศิลปินมีความคิดแปลกใหม่ สร้างขึ้นมาจากสัพเพเหระของชีวิต ปัจจุบันซึ่งสะท้อนความรู้พื้นฐานอันธรรมดาที่ศิลปินมีส่วนร่วมอยู่ด้วย โดยพยายามเน้นรูปทรงวัตถุให้ชัดเจน บางครั้งศิลปินอาจต้องการแง่มุมที่เสียดสีสังคม ในยุคปัจจุบันศิลปินเชื่อว่าศิลปะสร้างขึ้นมาจากวิสัยทัศน์ที่มีความซับซ้อน จากการศึกษาพบว่าผลงานของศิลปินมีความน่าสนใจทั้งด้านรูปทรง สี และการใช้วัสดุสำเร็จรูปรวมกับการตัดเย็บห่มคลุมแบบงานหัตถกรรม ในลักษณะแบบสตรีเพค มีความประณีต ร่วมกับความซับซ้อนทางความคิด ที่แฝงเรื่องราวที่ดูสนุกสนาน ทำให้ผู้ดูเกิดการตั้งคำถามตีความว่าคือรูปทรงใด ไม่ต่างกับผลงานของศิลปะเด็กออกหิสติกที่เน้นไปที่จินตนาการ ความอิสระในการสร้างรูปทรง โดยไม่ติดยึดกับหลักความเป็นจริงใดๆ นับว่าผลงานของศิลปินมีความน่าสนใจและมีความงามในเชิงสุนทรียศาสตร์

ภาพที่ ๖ Joana Vasconcelos, I will survive, ๒๐๐๖, Installation

ที่มา: Jonathan Ball, Joana Vasconcelos seus bordados e suas incríveis instalações, accessed March ๔, ๒๐๑๔, available from <http://www.magriniartes.com.br/๒๐๑๔/๐๓/๒๕/joana-vasconcelos/>

๒.๙ ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ

เมื่อนึกถึงความสวยงาม เราก็มักจะนึกถึงรูปร่างที่สมมาตร มีรูปแบบและมีเอกลักษณ์ สมองเราเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกัน และทำให้รู้สึกพึงพอใจเรารู้ว่าบางสิ่งสวยงามจากสี สัน รูปร่าง สัดส่วนที่ทำให้เราพอใจ ความงามเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์มานับล้านปี แนวคิดเรื่องความงาม มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เปลี่ยนไปตามเทรนด์ ตามรสนิยมของแต่ละวัฒนธรรม แต่ก็ยังมีแนวคิดบางอย่างที่ไม่ตกยุคตกสมัย เช่น Golden ratio หรือ Fractal pattern ที่พบได้ในงานศิลปะและสถาปัตยกรรม เมื่อนึกถึงความสวยงาม เราก็มักจะนึกถึงความสมมาตร ความสมบูรณ์ รูปแบบที่โดดเด่นของมัน ในโลกที่ความสมบูรณ์แบบคือทุกสิ่ง แนวคิดของ Wabi-sabi จึงฉีกแนวและทำให้เราเปลี่ยนมุมมองใหม่สุนทรีย์ภาพในงานศิลปะแห่งเซ็น ความไม่สมบูรณ์แบบเป็นพื้นฐานของ Wabi - sabi ปรัชญาของญี่ปุ่นที่ยอมรับในความไม่สมบูรณ์แบบ ความสวยงาม ความงดงาม เป็นคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ทั้งที่จับต้องได้และที่จับต้องไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ หรือความคิด สิ่งที่ทำให้เกิดประสบการณ์ สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจตรงข้ามกับสิ่งน่าเกลียด อับลักษณ์ คุณสมบัติที่น่าดู ไม่เป็นที่ถูกใจ ดูแล้วไม่สบายใจ ทำให้ไม่ชอบ สิ่งที่น่าเกลียดมักจะไม่ดึงดูดใจ สมองเราแต่ละคนปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมได้เร็ว มองหาและเก็บข้อมูลสำคัญ ที่มันดึงดูดสายตา สิ่งที่ทำให้ชื่นชอบ อะไรรักตามที่ทำให้เรารู้สึกพึงพอใจ ทำให้รู้สึกดีขึ้น ทำให้ยิ้มออกได้ สิ่งนั้นก็เรียกว่าสวยงามสิ่งที่สวยงามดูดีสำหรับบางคน อาจเป็นที่รังเกียจของอีกคน คนที่พบกับความยาก ลำบาก คนที่บาดเจ็บ ทุพพลภาพ แต่ก็ยังคงบอกว่าตัวเองมีชีวิตที่ดี ชีวิตคือความสวยงาม เพราะคนเหล่านั้นรู้ว่า ยิ้มหลังจากน้ำตา ฟ้าหลังฝน มักจะสวยงามเสมอ สมองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การคิด อารมณ์ และการให้

รางวัล จะถูกกระตุ้น สมองเลือกที่จะพอใจในรูปภาพที่สวยงามมากกว่าภาพธรรมดา สมองเอนเอียงที่จะสนใจความสวยงามมากกว่าภาพที่ทำให้เกิดอารมณ์ในแง่ลบ ความงามน่าจะคล้ายกับความสงสัย เพราะมันทำให้เราสนใจ ทำให้เกิดการรับรู้ทางอารมณ์ เตือนให้มีสติรู้ตัวว่ามีบางอย่างที่ควรค่าแก่การสนใจ หรือให้คิด เราจะเห็นวาทะศิลป์ปลุกความสนใจเรา ภาพที่เรามองเห็นไม่ได้เป็นเพียงแค่ลายเส้นหรือสีสัน เสียงที่เราได้ยินก็เป็นเสียงโน้ต ที่ตรงความสนใจของเราเอาไว้ ทำให้เราพยายามหา รูปแบบของมัน หรือแม้กระทั่งเติมเต็ม จินตนาการที่ต่อเนื่องไป ถ้าเราอ่านบทกวี มันก็จะทำให้เราหยุด ให้เราคิดหาความหมายของบทกวีนั้น ความงามคือแรงกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ทำให้เราคิดตัดสินใจว่า อะไรมีความหมาย และอะไรที่เราไม่ต้องการสนใจความสงสัยอยากรู้ คือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เรารู้กับสิ่งที่เราอยากรู้ ช่องว่างนั้นทำให้เกิดผลลัพธ์ทางอารมณ์ที่เราารู้สึกถึงมัน มันจะทำให้รู้สึกค้น การที่เรา ค้นหาความรู้ก็เหมือนกับการหาให้มันหายคันสิ่งที่เรามองเห็นแต่อธิบายไม่ได้ว่าทำไม มันจะทำให้เรา อยากเห็นมากขึ้น ความสวยงามดึงดูดความสนใจของเราได้เช่นเดียวกับความสงสัย มันเติมเต็ม ช่องว่าง เติมเต็มความไม่รู้ เติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไป เมื่อมีความไม่สมบูรณ์แบบ เมื่อมันมีช่องว่างอยู่ เมื่อรู้ว่ามีรูแบบ มันจึงเกิดเป็นความงาม

๒.๑๐ ศิลปะแบบ Kintsugi

ในญี่ปุ่นจะมีการใช้เทคนิค Kintsugi อ่านว่า คินสึจิ คือการฉีกเครื่องปั้นดินเผาที่แตกหักด้วย ทองคำ หรือเรียกว่า Kintsukuroi การซ่อมแซมด้วยทองคำ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตและ ปลดปล่อยคนออกจากความเศร้าเหงาตรมได้ไม่ยาก คินสึจิ ปกตินำไปใช้ซ่อมแซมของใช้แตกหัก เช่น จาน ชาม ถ้วย แจกันที่เป็นเซรามิก และเจ้าของต้องการรักษาให้ใช้งานได้เหมือนเดิม จึงใช้ครั่งทองมา อุดรอยแตกบิ่นของภาชนะนั้นๆ คินสึจิ คือศิลปะในการซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาด้วยครั่งทอง เป็นการใช้ครั่งผสมกับผงทองคำ ผงเงิน หรือผงทองคำขาวมาผสมผสานรอยแตกร้าวของภาชนะนั้นๆ Kintsugi มาจากคำว่า Kin ที่แปลว่าทองคำ และคำว่า tsugi ที่แปลว่า ผืนผ้า รวบรวมกัน กลายเป็นการซ่อมแซม เครื่องปั้นดินเผาด้วยครั่ง เรซิน และผงทอง รวมทั้งกาวยาที่ทำจากยางรัก (Rhus)

ประวัติความเป็นมาของคินสึจินี้ เริ่มมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ ๑๕ โชกุน Ashikaga Yoshimasa ส่งถ้วยชาที่แตกแล้วไปซ่อมที่จีน จากนั้นจีนก็ส่งถ้วยชากลับมายังญี่ปุ่นอีกครั้ง มันถูก ซ่อมให้ดู น่าเกลียดกว่าเดิมด้วยการใช้ลวดเย็บปะมาตามรอยแตกของถ้วยชา นั้น (ดูภาพได้ที่นี้) ช่างฝีมือญี่ปุ่นจึงนำกลับมาซ่อมให้ดีขึ้นเสมือนเป็นถ้วยชาใบใหม่ด้วยเทคนิคคินสึจินั้นเองชีวิตมนุษย์ทุกคนส่วนใหญ่ล้วนพบพานกับความผิดพลาด ล้มเหลวกันมาแล้วทั้งนั้น ไม่มีประสบการณ์ใดที่สูญเปล่า ทุกๆ อย่างที่คุณได้ทำไปแล้วทั้งดีและร้าย ทั้งแย่ หรือเลวร้ายมาก มันก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตแล้ว มันคือบทเรียนที่ทำให้คนได้เรียนรู้มากกว่าจะทำให้ตัวเองทำผิดพลาดซ้ำซากหลายครั้ง ไม่มีชีวิตใดที่สมบูรณ์แบบ คินสึจิ มาช่วยทำให้เห็นความงดงามของชีวิตในแง่มุมของความไม่เพอร์เฟกต์นั้น คินสึจิ คือการทำให้ตัวเองเข้าใจถึงความแตกหัก เพราะบางภายในจิตใจของตัวเอง เป็นการสร้างความ แข็งแกร่งจากภายในสู่ภายนอก ทำให้คุณมีสถานะที่ดีขึ้นกว่าที่คุณเป็นอยู่ คินสึจิ คือหลักคิดที่ทำให้ คนที่เคยตกอยู่ในสภาพเลวร้าย เมื่อเข้าใจสภาพจิตใจตัวเองอย่างถ่องแท้ ก็จะสามารถดึงกลับคืนสู่ สภาพที่ดีกว่าเดิมได้ ความล้มเหลวคือบทเรียนที่สำคัญที่ทำให้ผู้คนได้เรียนรู้ รู้สึกขอบคุณสิ่งที่ทำให้

เจ็บปวดเพื่อที่จะทำให้เติบโตต่อไปได้ในวันที่บอบสลาย แต่มันต้องใช้เวลามากหน่อย ไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็ไม่ยากจนเกินไป (Candice Kumai, ๒๐๑๙)

๒.๑๑ เทคนิคปะติดผ้า Appliqué

applique อ่านว่า แอปพริเก้ เป็นคำที่มาจากภาษาฝรั่งเศส เป็นคำเดียวกับคำว่า apply ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีหลายความหมายเกี่ยวกับการนำไปใช้ การประยุกต์ใช้ ขึ้นกับประโยคนั้นว่ากำลังพูดถึงสิ่งใด แต่โดยทั่วไป คนจะนึกถึง applique ว่าเป็นเครื่องประดับหรือตกแต่งชิ้นเล็กๆ ที่นำมาตกแต่งบนพื้นผิววัสดุอื่น

ในส่วนที่เกี่ยวกับงานผ้า คำว่า applique คือการเย็บผ้าชิ้นเล็กเป็นลวดลายบนผ้าอีกผืนหนึ่ง การเย็บผ้าชิ้นบนติดลงบนผ้าชิ้นล่างผืนใหญ่ สามารถทำได้หลายวิธี เช่น สอยซ่อนด้าย หรือใช้เยื่อการรีดร้อน ๒ หน้า วางระหว่างผ้าชิ้นบนและล่าง แล้วรีดด้วยเตารีดให้ผ้าสองชิ้นติดกันด้วยกาว แล้วค่อยมาเดินเส้นแบบ cutwork หรือเนารอบๆ ผ้ายกแต่ง ดังนั้นการทำ applique ได้สวยงามหรือใช้เทคนิคที่ต่างจากมืออาชีพทำ เพราะผลงานสร้างสรรค์ก็จัดเป็น applique ตามความหมายเหมือนกัน

ประวัติการปะติดแบบ Applique มีมาช้านาน แต่โบราณก่อนคริสตกาล ก่อนแพร่หลายเป็นศิลปะประดิษฐ์ในยุโรปและอเมริกาสันนิษฐานกันว่ามียุโรปกำเนิดจากกลุ่มน้ำไนล์ อู่อารยธรรมสำคัญยมนักออกแบบต้องสวมเกราะเหล็กที่หนักและแข็ง เพื่อป้องกันเหล็กเสียดสีกดทับเนื้อหนัง พวกเขาจึงสวมเสื้อรองไว้ชั้นหนึ่งทั้งเพื่อให้เกิดความนุ่มและเพื่อความอบอุ่น เชื่อว่าการเย็บผ้าต่อกันอย่างนั้นเป็นมรดกตกทอดจากกลุ่มอารยธรรม ไทกริส-ยูเฟรติส การติดต่อด้านขายผ้าในงานนี้แพร่หลายไปยังเปอร์เซียอียิปต์และโรม รวมถึงยุคสงครามครูเสด ซึ่งกินเวลายาวนานทหารต้องเดินทัพและสู้รบกัน ในสภาพอากาศที่หนาวเย็นอย่างรุนแรง เสื้อผ้าที่สวมใส่จึงต้องบุด้วยขนหนาเพื่อความอบอุ่นสบายและป้องกันการกระแทกเสียดสี ที่เกิดจากเสื้อเกราะครั้นสงครามเล็กทหารคริสเตียน กลับบ้านทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศสและโรมพวกเขานำแฟชั่นนั้นไปฝากภรรยาฝ่ายศรีภรรยา นำข้อดีของการเย็บขนมาพัฒนาจากผีเสื้อที่เย็บเพื่อยึดผ้าให้ติดกับขนแบบธรรมดา กลายมาเป็นผีเสื้อที่ทำให้เกิดลวดลายสวยงามจากผ้าสีเดียวกันทั้งผืนกลายมาเป็นผ้าชิ้นเล็ก ๆ หลายสีเย็บต่อกันให้เกิดลวดลายและจากเสื้อผ้าที่จำเป็นต้องใส่ เพื่อการยังชีพกลายมาเป็นผ้าหม่นวมที่สวยงาม คืองานศิลปะที่เกิดจากผืนผ้าจากหมู่ชนชั้นสูงในยุโรป เกิดเป็นเทคนิคการทำ applique แบบสอยซ่อนด้าย คือการลอกลายทั้งหมดลงบนด้านหน้าของผ้าหลักผืนล่าง การลอกลายนี้อาจใช้การลอกลายผ่านกระดาษคาร์บอนชนิดใช้กับผ้าหรือตัดลายจากกระดาษเป็นส่วนๆ แล้วใช้ปากกาละลายน้ำ ลากตามขอบลาย ปากกานี้มีข้อดีคือ เมื่อนำผ้าไปซักน้ำ หมึกจะละลายไปกับน้ำ

ภาพที่ ๗ Metta Suwanasorn "Da te's Imaginary World " technique Applique ๒๐.๕" W x ๓๗.๗๕" H

ที่มา: THE RELATION ART THESIS EXHIBITION" (๒๕๖๓). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ จาก http://www.rcac.ac.th/virtual_tour/the-relation-art-thesis-exhibition/

๒.๑๒ สรุป

จากการศึกษาจึงได้พบว่าการสร้างสรรค์ผลงาน“การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม สีสผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะของเด็กกอทิสติก” ที่สร้างสรรค์ผลงาน จากการทำกิจกรรมศิลปะ จึงพบว่ารูปทรงที่เด็กกอทิสติกปั้น หรือประดิษฐ์ขึ้นนั้น เด็กมักมีความมั่นใจในการปะติด ตัด การปั้นแบบไม่มีกรอบทางความคิด ของ หลักการถูกผิด เขาจะปั้นด้วยความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เขาสนใจ รูปทรงหรือผลงานที่พบแม้จะ ไม่มีส่วน โย้เย่ บิดเบี้ยว เอนเอียง กลับมีความงามแบบอิสระ เป็นธรรมชาติของเด็กที่บริสุทธิ์ใจ ไม่มีการปรุง แต่งด้วยการฝึกฝนทักษะจากการเรียนรู้ เด็กใช้จินตนาการรวมกับความทรงจำที่เขาได้รับมาจาก ประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา ความทรงจำนั้นจะมีความเข้มข้นเพียงพอก็คือเมื่อ เป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ สนใจ พอใจ เด็กกอทิสติกจึงจะนำความประทับใจนั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน นับว่า การเฝ้าสังเกตทำให้พบว่า ผลงานของเด็กกอทิสติกแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพื้น ความรู้และภาวะอาการ ผลงานที่พบมีความงามอย่างน่าประหลาด สร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้ชม ได้สามารถใช้จินตนาการคิดเชื่อมโยงเพื่อตีความหาความหมาย อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ชมผลงาน ได้สนุกกับการใช้ประสบการณ์ในการตีความจากผลงานของเด็กกอทิสติก

จากที่กล่าวมานั้นผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในผลงานของเด็กออทิสติกในหลายด้าน อาทิ ด้านรูปทรง ด้านการให้สี ด้านการจัดองค์ประกอบภาพ ด้านการคิดจินตนาการที่แปลกประหลาดเกินคาดเดา จึงเลือกผลงานของเด็กออทิสติก มาสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคทางหัตถกรรมที่ผู้สร้างสรรค์รักและมีความชำนาญการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué การพัฒนาผลงานนั้นจำเป็นต้องทำการศึกษาศิลปินทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานให้มีลักษณะเฉพาะตนและสามารถแสดงความงามของผลงานเด็กออทิสติกได้

นอกจากที่กล่าวมา ศิลปะยังนำมาใช้พัฒนาศักยภาพของเด็กปกติและเด็กออทิสติกได้อย่างตรงเป้าหมาย พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้เพื่อใช้จัดกิจกรรมศิลปะบำบัด ในการฝึกเด็กออทิสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับการรักษาทางการแพทย์ในปัจจุบัน โดยมีองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถกระตุ้นเตือนให้ผู้คนหันมาเห็นคุณค่า และความสามารถของเด็กออทิสติก รวมถึงมองเห็นคุณค่าความงามจากความไม่สมบูรณ์ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวเด็กออทิสติก และใช้เป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพเด็กออทิสติกด้วยศิลปะ

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานชุดการสร้างสรรค์ผลงานนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน "ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก" ด้วยเทคนิคศิลปะตัด ศิลปะติด (collage) การศึกษาภาพวาดของเด็กออทิสติกที่มีความงามจากความไม่สมบูรณ์ อันเกิดจากความผิดปกติทางสมอง ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งด้านการวิจัยและสร้างสรรค์เข้าด้วยกันของศาสตร์ ๒ แขนง คือ การใช้ศิลปะ จนพบเอกลักษณ์ของผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก ผสมผสานเข้ากับงานหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ถูกนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นผลงานศิลปะ ที่มุ่งเน้นให้ผู้คนเห็นคุณค่าและความสามารถและความงามของผลงานเด็กออทิสติก อันเป็นความงามที่เกิดจากความไม่สมบูรณ์ แต่เติมเต็มไปด้วยความหมาย และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจโลกของเด็กออทิสติก สามารถแบ่งกรอบของการสร้างสรรค์ออกเป็น ๓ ขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

๑. ความเป็นมาแนวคิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

๒. ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะของเด็กออทิสติก

๓. ถ่ายทอดผลงานภาพวาดของเด็กออทิสติกมาสู่ผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก

๓.๑ ความเป็นมาแนวคิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานชุดประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก นั้นเป็นผลงานศิลปะที่ต้องการแสดงออกถึงให้เห็นถึงจินตนาการอันงดงาม บริสุทธิ์ของผลงานวาดภาพเด็กออทิสติกอันแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและการสังเกตสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กได้ อันนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กออทิสติกให้ดีขึ้นจากการจัดกิจกรรมบำบัดด้วยการวาดภาพ

จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดเป็นโครงการสร้างสรรค์ "ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้า ด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กกอทิสติก" เป็นการสร้างสรรค์ที่ต้องการแสดงออกให้เห็นถึงกระบวนการทางหัตถกรรมการปะติดผ้า ที่ต้องใช้ความพยายามในการปะติดผ้าหลายลวดลาย หลายสีเส้น ด้วยการออกแบบที่ผสมผสานความรู้เชิงศิลปะเพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนผืนผ้า ก่อนที่จะนำไปเป็นผลงานแบบ ๓ มิติ ในลักษณะประติมากรรมนุ่ม ที่แสดงออกให้เห็นถึงลักษณะการสร้างสรรค์แบบสตรี เพราะงานกลุ่มหัตถกรรมเย็บปักถักร้อยโดยส่วนใหญ่จะเป็นผลงานของสตรีมาตั้งแต่ยุคอดีต เมื่อแรกเป็นการทำเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อมีความชำนาญทางทักษะสูงขึ้น ผลงานก็เกิดการพัฒนา ยกระดับจนกลายเป็นผลงานศิลปะบนผืนผ้าที่ทรงคุณค่า ภายใต้แนวคิดของผู้สร้างผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานแนวทางปะติดผ้าเทคนิค Appliqué นั้นยังไม่มีทำให้เกิดเป็นผลงานประติมากรรมนุ่ม ผลงานจึงต้องผสมผสานความรู้เชิงช่าง และทักษะการเย็บ ความอดทน การวางแผนอย่างเป็นระบบขั้นตอน การคัดเลือกผ้า ที่ต้องใช้ความรู้ในการเคียงสีที่สามารถเข้ากันได้ หรือขัดแย้งเพื่อทำให้ผลงานมีจุดเด่นมากขึ้น เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ถ่ายทอดถึงจินตนาการของเด็กกอทิสติก ให้มีลักษณะเฉพาะตนและคงแนวคิดในการสร้างสรรค์ตามจินตนาการของเด็กเอาไว้ รูปทรงที่บิดเบี้ยว ในมุมมองที่แตกต่างจากเด็กปกติ ภาพที่เกิดขึ้นเป็นรูปทรงที่มีลักษณะไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ทางสัดส่วน ความสมมาตร คล้ายกับรูปทรง อิสระที่แสดงความเคลื่อนไหว และปรากฏเป็นความงามจากความไม่สมบูรณ์ของรูปทรง สีเส้น จนเกิดเอกลักษณ์เฉพาะตน

๓.๒ ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะของเด็กกอทิสติก

ความหมายของการคิด ฮิลการ์ด (Hilgard) กล่าวว่า การคิดเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสมอง อันเนื่องมาจากการใช้สัญลักษณ์ แทนสิ่งของ เหตุการณ์หรือ สถานการณ์ ต่าง ๆ บรูโน (Bruno) กล่าวว่า การคิดเป็นกระบวนการทางสมองที่ใช้สัญลักษณ์จินตภาพ ความคิดเห็น และความคิด รวบรวม แทนประสบการณ์ในอดีต ความเป็นไปได้ในอนาคต และความเป็นจริงที่ปรากฏ การคิดจึงทำให้คนเรามีกระบวนการทางสมองในระดับสูง กระบวนการเหล่านี้ได้แก่ ตรรกศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา จินตนาการ ความใส่ใจ เชาวน์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และอื่นๆ มากาเรต ดับบลิว แมทลิน (Matlin) กล่าวว่า การคิดเป็นกิจกรรมทางสมอง เป็นกระบวนการทางปัญญา ซึ่งประกอบด้วย การสัมผัส การรับรู้ การรวบรวม การจำ การรื้อฟื้นข้อมูลเก่าหรือประสบการณ์ โดยที่บุคคลนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เก็บไว้เป็นระบบ การคิดเป็นการจัดรูปแบบของข้อมูลข่าวสารใหม่กับข้อมูลเก่า ผลจากการจัดสามารถแสดงออกมาภายนอกให้ผู้อื่นรับรู้ได้ จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความคิดที่สามารถในการสังเคราะห์ สามารถในวิเคราะห์และและมีความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้ ตามที่ กิลฟอร์ดนักจิตวิทยาชาวอเมริกาได้อธิบายว่า การคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง ประกอบด้วย

๑.ความคิดริเริ่ม คือ มีความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างไปจากความคิดแบบเดิมๆ ชอบปรับปรุงเปลี่ยนแปลง กล้าคิดกล้าแสดงออก

๒.ความคิดคล่องตัวคือ ปริมาณความคิดที่มีหลากหลายคำตอบในเรื่องเดียวกัน และการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

๓.ความคิดยืดหยุ่น คือ รูปแบบการคิดที่ไม่ตายตัว คิดได้หลายประเภทหลายทิศทาง และหลายแง่มุมอย่างอิสระ

๔.ความคิดละเอียดลออ คือ การให้รายละเอียดต่อความคิดนั้นได้อย่างครบถ้วน รอบด้าน สามารถผสมผสานทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาได้

อาจสรุปได้ว่าการคิดเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองที่ใช้สัญลักษณ์หรือภาพแทนสิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ คำว่า สร้างสรรค์ นั้น เป็นการพิจารณาเพื่อสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้อยู่เป็นประจำ (กรมวิชาการ, ๒๕๕๔ : ๖๗ ; อ้างอิงจาก Davis, ๑๙๙๓) เราสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กได้มีทักษะในการคิดยืดหยุ่น สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีเข้ากับคำถามและให้คำตอบที่ต่างออกไป แล้วช่วยชี้นำให้เด็กฝึกคิดอย่างรอบด้านเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยการกระตุ้นให้เด็กได้ลองคิดทำสิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เพื่อฝึกคิดให้กว้างไกลหลายทิศทาง นำไปสู่การรู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์

๓.๓ การใช้กระบวนการศิลปะที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ในการแสดงออกทางอารมณ์
ตามทีนักทฤษฎีของ Artfield ศิลปะคือ การสืบทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ปรากฏหรือซ่อนเร้นภายในใจของเด็กกอฮิสติกที่บกพร่องด้านการสื่อสารนั้น กระบวนการศิลปะที่เหมาะสม จะนำไปสู่การสร้างบทสนทนาระหว่างกายและใจของเด็กกอฮิสติก การจะพัฒนาเด็กจึงมีความจำเป็นต้องกระตุ้นความคิดและจินตนาการอย่างสม่ำเสมอจนเมื่อเด็กเติบโต เด็กมีการพัฒนาการวาดที่ดีขึ้น จากการขีดเขียนที่ไร้ทิศทางไม่สามารถควบคุมได้แต่เมื่อฝึกบ่อย ๆ เด็กเริ่มมีการใช้เส้นที่มั่นคงขีดเขียนรูปทรงที่มีเค้าโครงมาจากของจริง มีการสังเกตดีขึ้น จดจ่อกับกิจกรรมดีขึ้น เมื่อนำผลงานมาวิเคราะห์ดูตั้งที่ สเปียร์แมน (Spearman: ๑๙๖๓) ได้ให้ ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการของการกระทำเพื่อให้ได้ผลผลิตใหม่ ๆ ทางความคิด ซึ่งเกิดจากความคิดจินตนาการมากกว่าการใช้เหตุผล การวาดภาพของเด็กล้วนนำมาจากประสบการณ์ที่ได้มาแปลค่าเป็น ผลงานศิลปะ ที่เต็มไปด้วยจินตนาการ จากที่กล่าวมาข้างต้น จินตนาการสร้างสรรค์คือสิ่งสำคัญและเป็นที่มาของการทำความเข้าใจในลักษณะการสร้างสรรค์ ผลงานที่บริสุทธิ์แฝงไว้ซึ่งความงดงามแห่งชีวิตของเด็กกอฮิสติก

จากที่กล่าวมานั้นทำให้ผู้สร้างสรรค์เริ่มสนใจและนำมาวิเคราะห์ จนสามารถเข้าใจได้ว่าเด็กมีมุมมองที่แตกต่าง และปรากฏความงามอีกแบบหนึ่งในรูปทรงนั้น เด็กได้ถ่ายทอดจินตนาการที่อยู่ในใจของเขา ออกมาเป็นผลงานที่บอกเล่าเรื่องราว ที่ตื่นเต้น สนุก มีความสุข อิ่มอร่อยกับอาหารโปรด

สัตว์ที่ชื่นชอบ ตกหรือเสียใจ ตามประสบการณ์ในแต่ละวันที่เขาได้รับมา เด็กมักเขียนหรือปั้นด้วยความมั่นใจไม่มีการลบแก้ไข หากคิดอะไรได้เด็กก็จะปั้นหรือแปะเพ่งลงไป บางครั้งอาจดึงออก ทำลายยุบทิ้งเป็นจำนวนมาก เพราะเขาอาจมีความสุขกับการสัมผัสวัตถุด้วยมือ อาจจะปั้นซ้ำไปเรื่อย ๆ จนกว่าเด็กออกทิสติกจะพอใจ เด็กอาจถ่ายทอดสิ่งที่ได้ตรงตามความเป็นจริงหรืออาจตัดทอนซึ่งความเป็นจริงทั้งหมดก็เป็นได้ดังนั้น ผลงานจำนวนมาก จึงถูกปั้นออกมาจากจิตที่ใสบริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งเคลือบแฝงหรือทักะใด ๆ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่รับรู้ สิ่งประทับใจที่จดจำได้ สิ่งของที่เด็กชื่นชอบ ด้วยเหตุนี้ ศิลปะจึงเป็นดังประตูที่เชื่อมความรู้สึกนึกคิดของเด็ก และเข้าไปอยู่ในโลกแห่งจินตนาการของเด็ก เพื่อให้โอกาสนี้ในการที่จะเข้าใจและศึกษาเด็ก คือ การหยั่งรู้การเข้าใจการมองเห็นความสัมพันธ์อันเป็นความรู้ใหม่และสามารถใช้ความรู้เดิมมาให้เกิดผลสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ ได้โดยยังไม่เคยได้รับการบอกเล่าเหตุผลนั้นจากใครมาก่อนด้วยเช่นกัน เช่นเดียวกันกับการสร้างสรรค์ของเด็ก

๓.๔ ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก”

ขั้นตอนแรกเป็นการเก็บข้อมูลภาคเอกสารเป็นการศึกษาข้อมูลเอกสารเบื้องต้นจากหนังสือบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาประวัติการการปะติดผ้า Applique ทฤษฎีทางศิลปะการปะติด ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ความงามจากความไม่สมบูรณ์ ตลอดจนแบบอย่างทางด้านศิลปกรรมของศิลปินกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในครั้งนี้

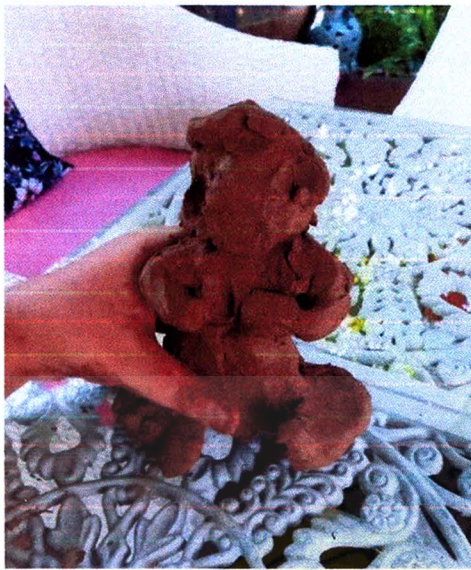
หลังจากนั้นจะเป็นการเก็บข้อมูลจากการเฝ้าสังเกตเด็กออทิสติกช่วงอายุ ๕-๑๔ ปี ทำกิจกรรมศิลปะ ทั้งวาด ปั้น ประดิษฐ์ พบว่าผลงานมีลักษณะร่วมและลักษณะเฉพาะเพื่อชี้ให้เห็นว่าผลงานที่เกิดจากฝีมือเด็กออทิสติกนั้นมีความน่าสนใจและมีความงามที่เกิดจากความไม่สมบูรณ์ และในการเริ่มสร้างผลงานจะใช้การเทคนิคสังเกต คัดเลือกผลงานที่มีความงามในเชิงสุนทรียศาสตร์ ร่วมกับการประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ ที่เห็นแง่มุมความน่าสนใจบางอย่างจึงคัดเลือกมาทำเป็นผลงานประติมากรรมนุ่มแบบสามมิติ ร่วมกับการปะติดผ้าในเทคนิค Applique

ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้โดยภาพรวมประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

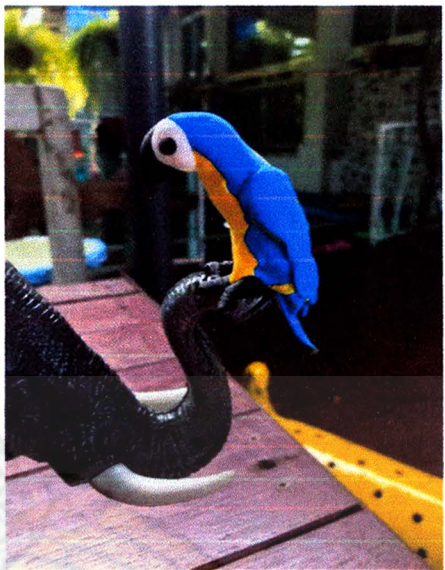
๓.๕ การรวบรวมข้อมูลจากผลงานของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๕-๑๔ ปี

จากการเก็บข้อมูลโดยใช้ศิลปะตลอดระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๔ เพื่อใช้ในการเป็นต้นแบบภาพร่าง ที่ตรงตามแนวคิดในผลงานชุด “ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก” (ดังภาพที่ ๑๒-๑๓)

๓.๖ ภาพผลงานสร้างสรรค์เด็กออทิสติก

(ก)

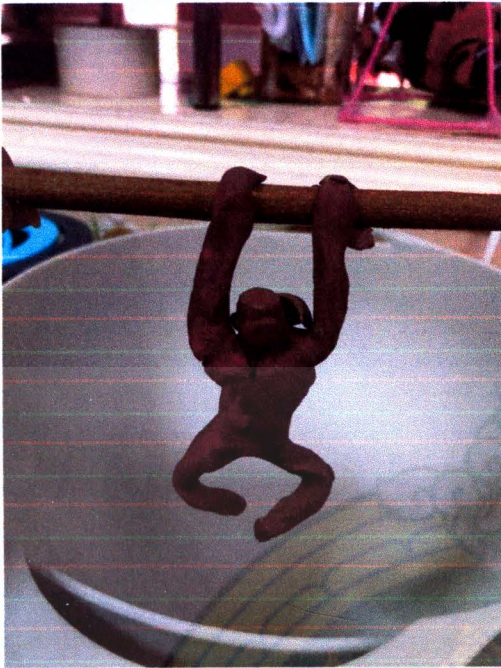
(ข)

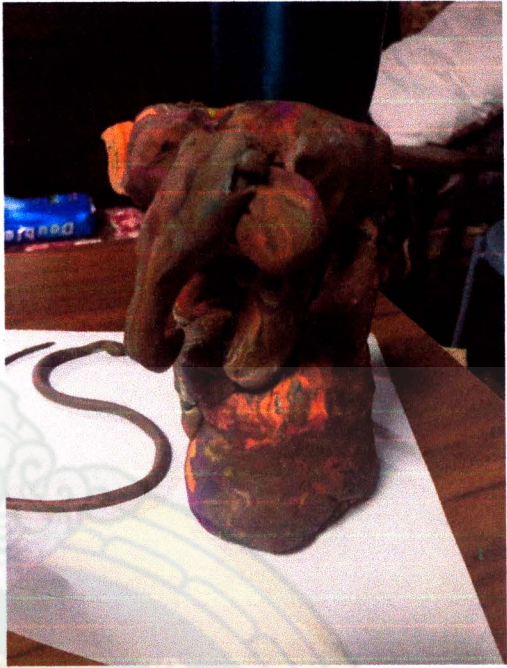
(ค)

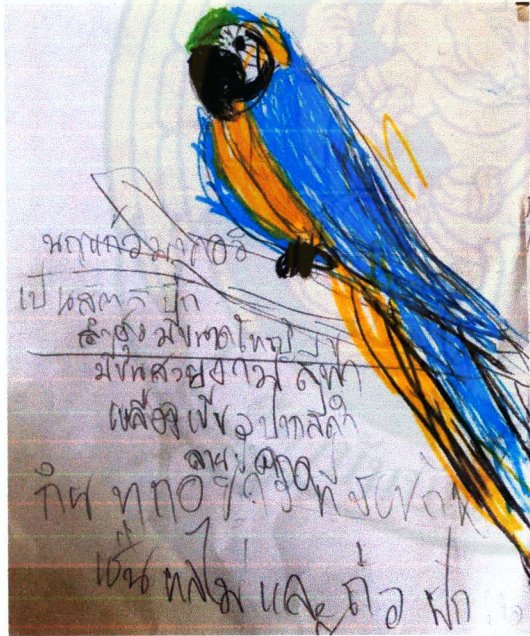
(ง)

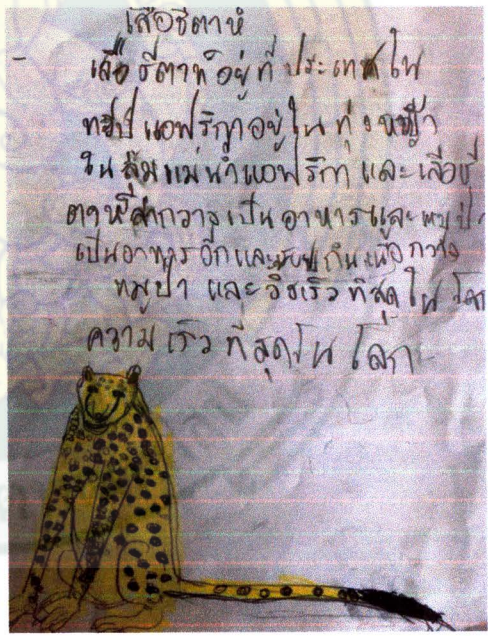
(จ)

(ฉ)

(ช)

(ฅ)

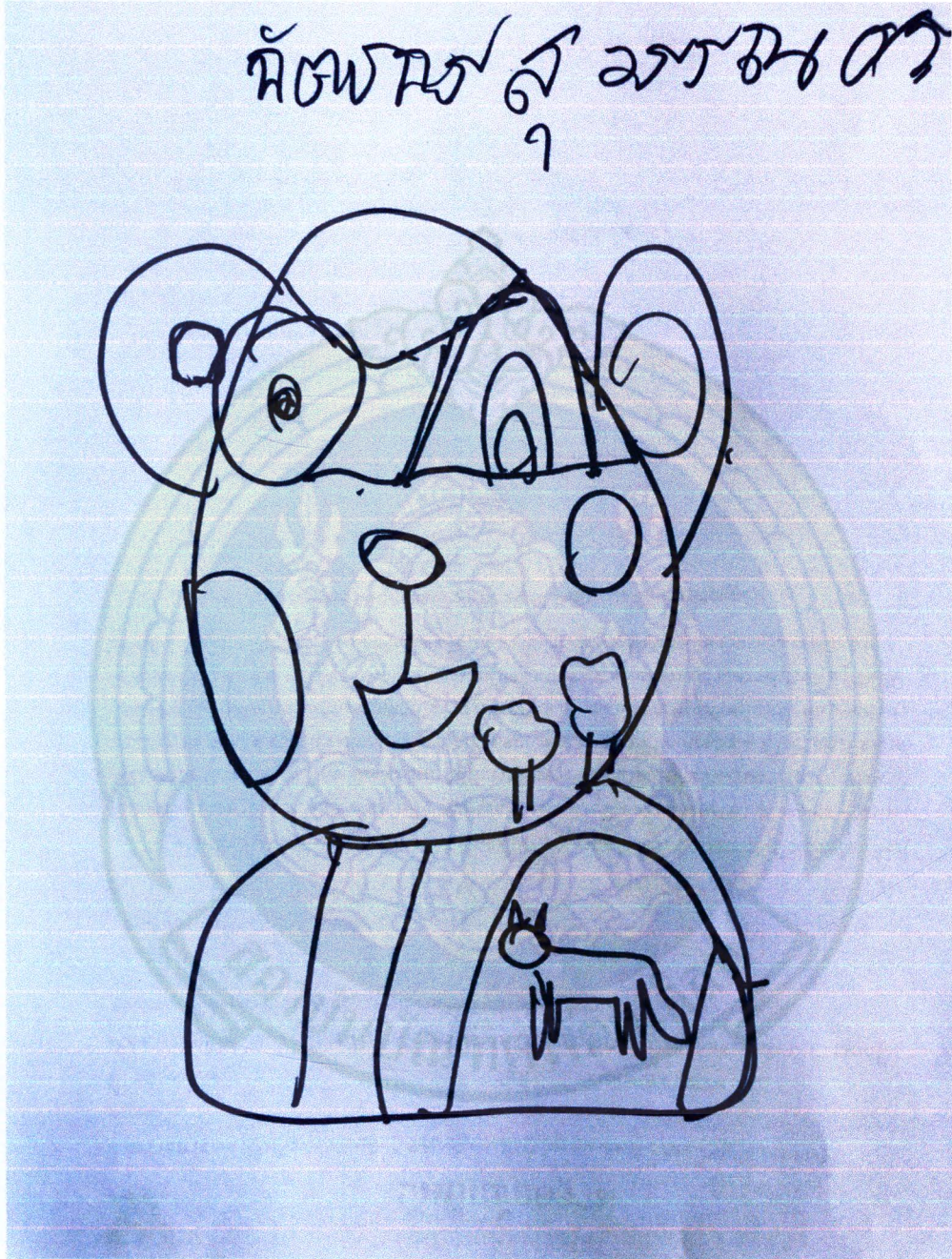
ภาพที่ ๘ (ก-ข) ภาพงานปั้นดินเหนียว และดินเผา

(ค-ง) ภาพงานประดิษฐ์กล่องกระดาษเป็นกิต้าร์

(จ-ฉ) ภาพงานปั้นดินน้ำมัน

(ช-ฅ) ภาพวาดสัตว์ที่เด็กชอบ

๓.๗ ภาพร่าง sketch งานสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่ผสม การปะติดผ้าด้วย เทคนิคAppliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก”

(ก)

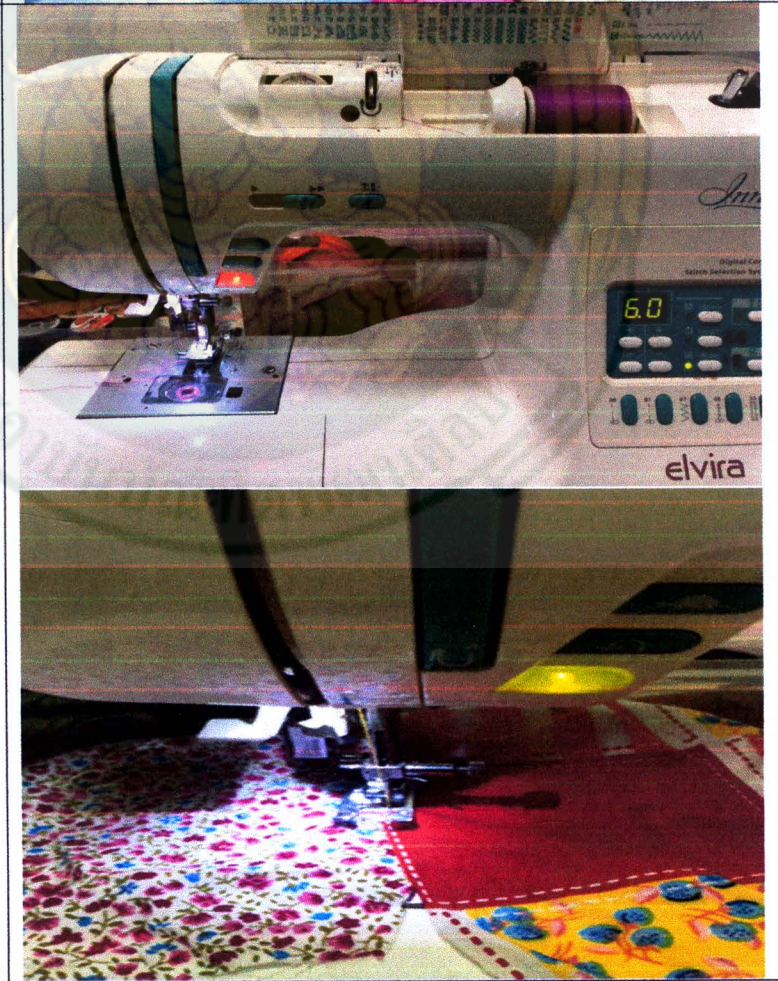
(ข)

ภาพที่ ๙ ชื่อหมีของดาเต้ (ก) ภาพลายเส้นหมี (ข) ภาพลงสีหมีของดาเต้

ขนาด ๘๐ X ๑๐๐ cm เทคนิค Appliqué

๓.๘ ตารางภาพร่างผลงานสร้างสรรค์ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ของผลงาน

คำอธิบายรายละเอียด	ภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์
๑.อุปกรณ์งานตัดเย็บงาน ผ้าประกอบไปด้วย กระดาสลอกลายคาร์บอน ดินสอ กรรไกร เข็ม จักรเย็บผ้า ด้าย กาวติดผ้า ช็อกเขียนผ้า สายวัด เข็มหมุด ที่สอยผ้า กระดุม มีดกรีดผ้า เข็มหมุด	

๒ผ้าหลากสี ผ้าฝ้าย	
๓ผ้าหลากสี ผ้าแพร ผ้าไหม ผ้าลินิน หนังเทียม ผ้าแก้ว	
๔ภาพจักรเย็บผ้าไฟฟ้า ที่มีระบบปัก Applique การปักจักรไฟฟ้าเดินขอบ เก็บตะเข็บแบบ Applique	

ล่อยเย็บจักรApplique

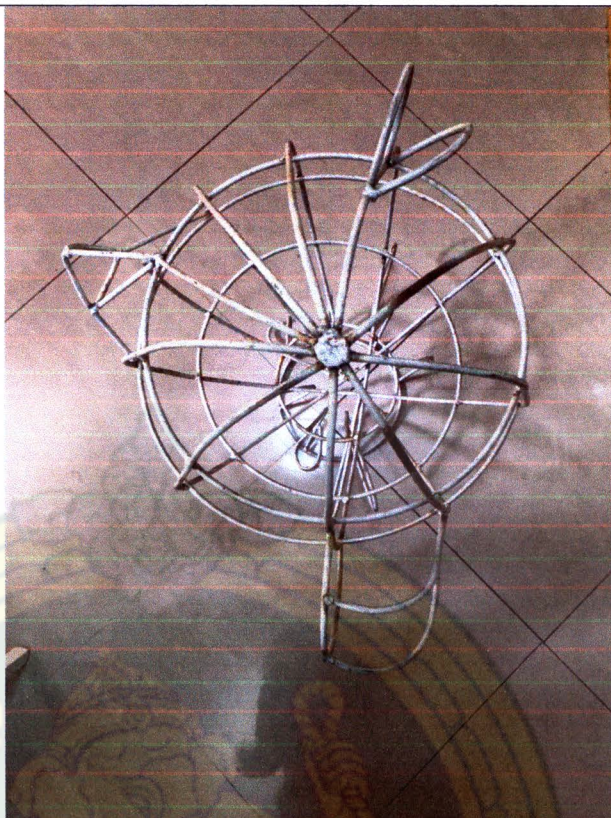

โครงสร้างเหล็กเส้น

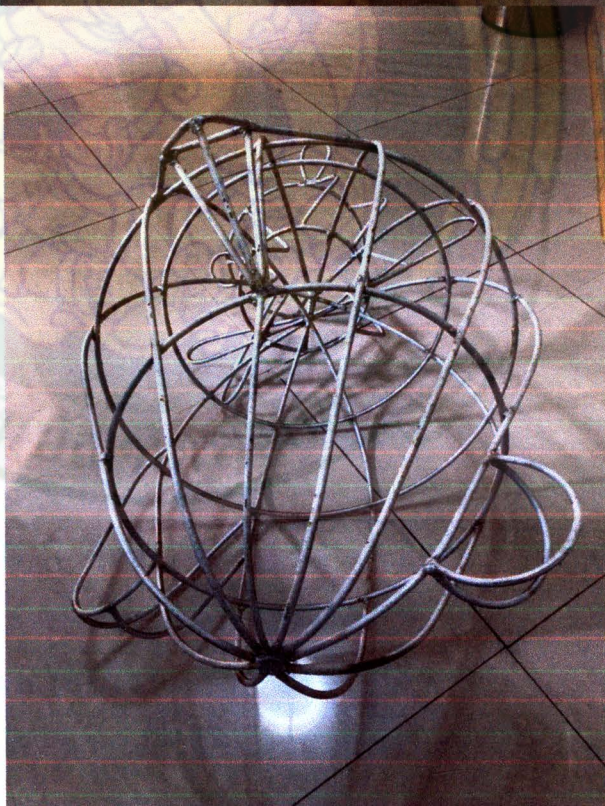
โครงเหล็กโครงสร้าง
ตามแบบที่ตั้งไว้

ด้านบนของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

ด้านข้างของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

ด้านข้างของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

ด้านหลังของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

ด้านข้างของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

ด้านหลังของโครงสร้าง
ผลงานประติมากรรมนุ่ม

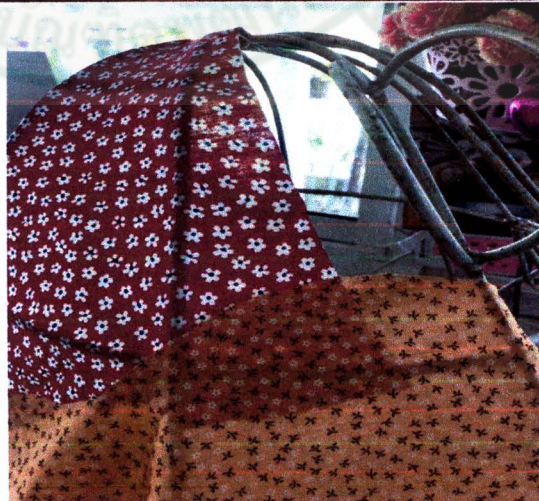
๕ ตัดกระดาษตาม
โครงสร้างรูปทรงที่เตรียม
ไว้เพื่อนำมาเป็นแบบใน
การร่างภาพบนผ้า ก่อนทำ
การตัดผ้าเพื่อแปะลงบน
ชิ้นงาน

โครงสร้างรูปทรงที่ปะติด
ผ้า ก่อนนำไปเย็บด้วยการ
เชื่อมต่อผ้าเทคนิค
Applique

รูปทรงที่ปะติดผ้า ก่อน
นำไปเย็บด้วยการเชื่อมต่อ
ผ้าเทคนิค Applique

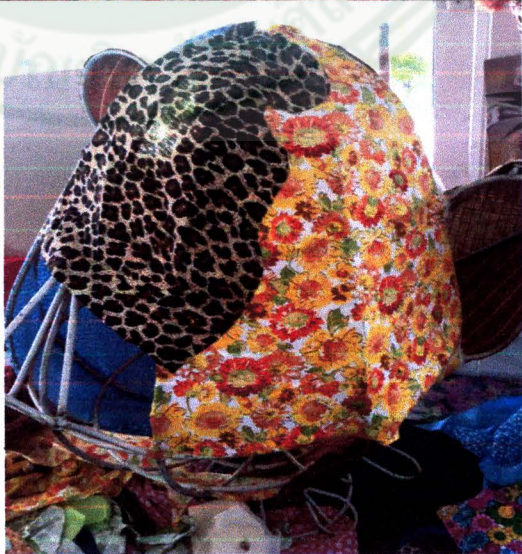
รูปทรงที่ปะติดผ้า ก่อน
นำไปเย็บด้วยการเชื่อมต่อ
ผ้าเทคนิค Applique

รูปทรงที่ปะติดผ้า ก่อน
นำไปเย็บด้วยการเชื่อมต่อ
ผ้าเทคนิค Applique

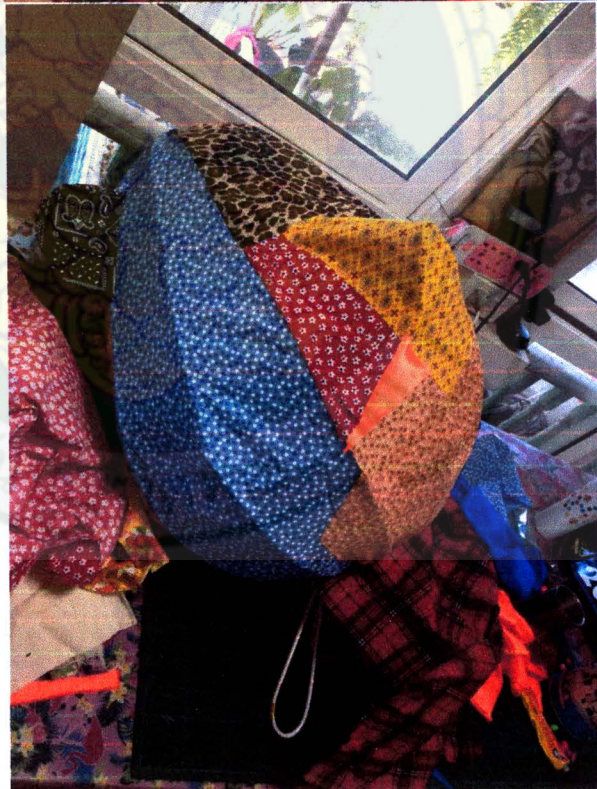
รูปทรงที่ปะติดผ้า ก่อน
นำไปเย็บด้วยการเชื่อมต่อ
ผ้าเทคนิค Applique

รูปทรงที่ปะติดผ้าจนเต็ม
ก่อนนำออกไปเย็บด้วย
การเชื่อมต่อผ้าเทคนิค
Applique

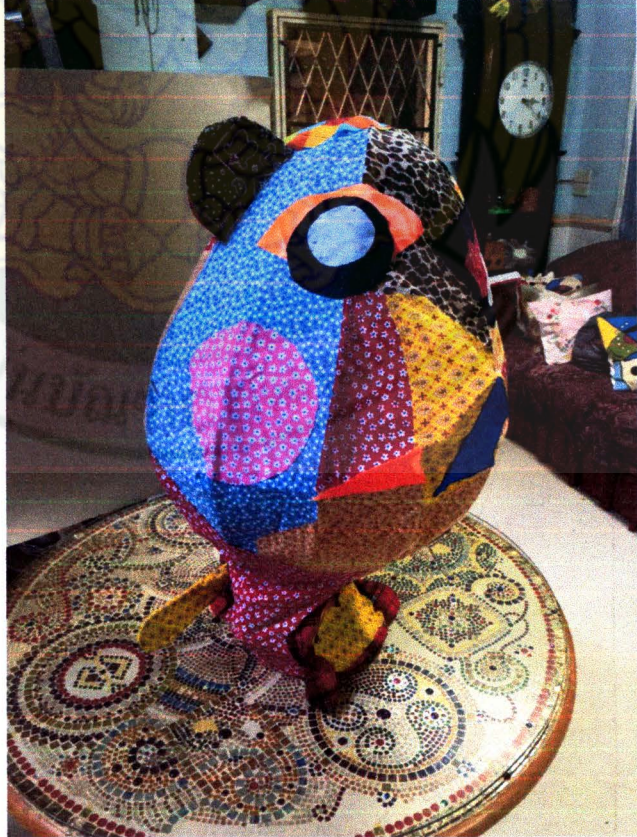
รูปทรงที่ปะติดผ้าจนเต็ม
ก่อนนำออกไปเย็บด้วย
การเชื่อมต่อผ้าเทคนิค
Applique

๖ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านตรง

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านเฉียง

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านข้าง
ซ้าย

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านตรง

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านเฉียง
ขวา

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านข้าง
ขวา

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านหลัง

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านหลัง

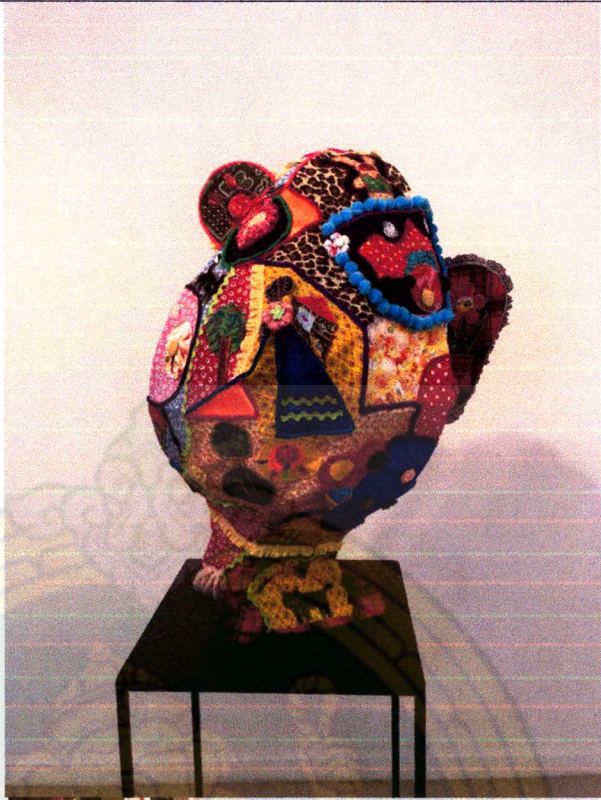
ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านข้าง

ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้านเฉียง

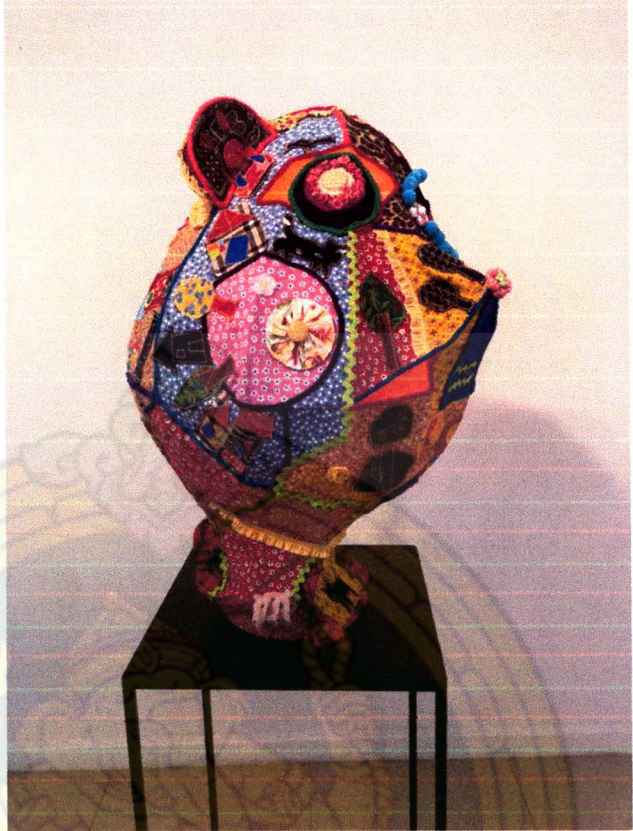
ผลงานที่ปะติดผ้าก่อน
นำไปปะติดด้วยเทคนิค
Applique มุมด้าน

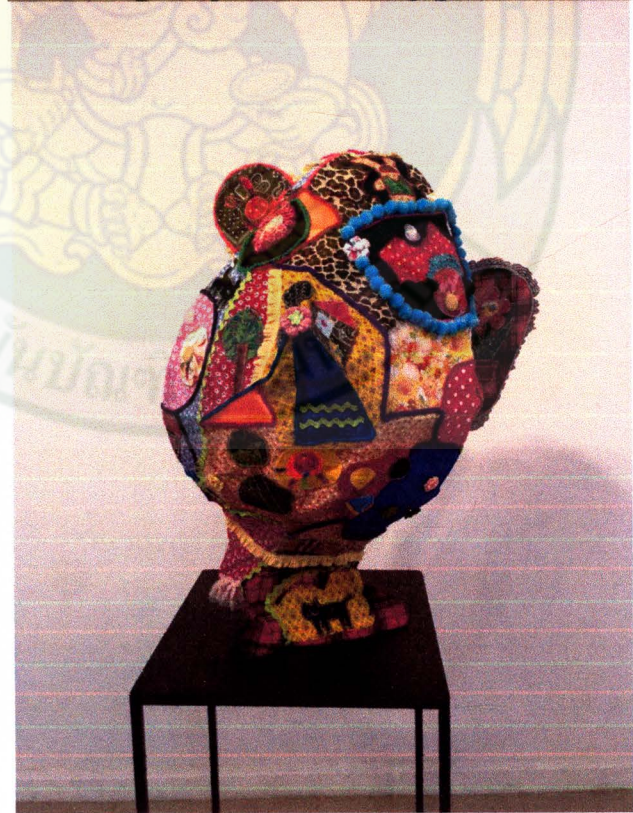
ผ้าที่ตัดออกมา
เตรียมพร้อมแปะก่อน
นำไปปะติดบนผ้าพื้นหลัง
ก่อนนำไปปักจักร

ผ้าที่ตัดออกมา
เตรียมพร้อมแปะก่อน
นำไปปะติดบนผ้าพื้นหลัง
ก่อนนำไปปักจักร

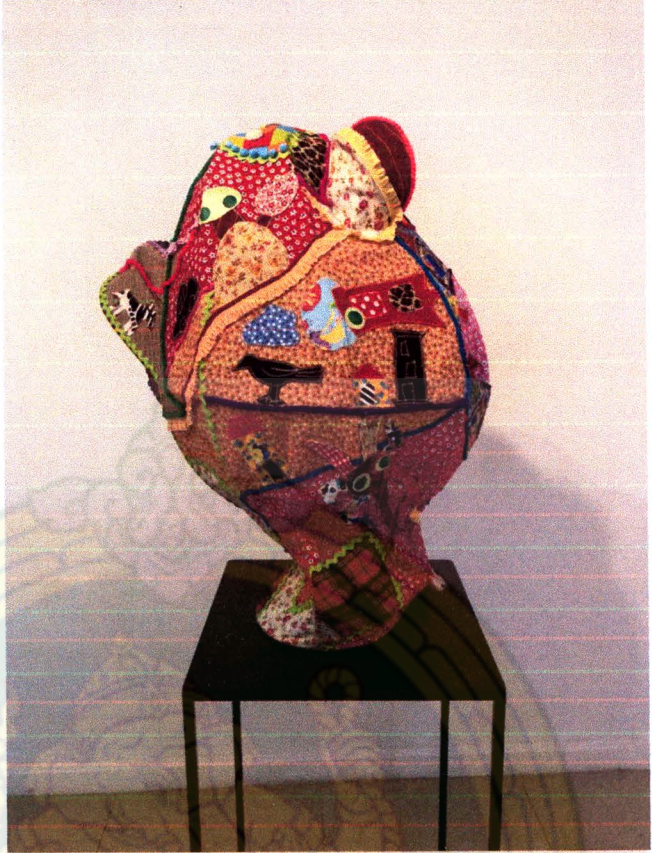

ขั้นตอนการแปะกาบบนผ้า
ก่อนนำไปปะติดรอให้กาบ
แห้งจึงนำไปปักจักร

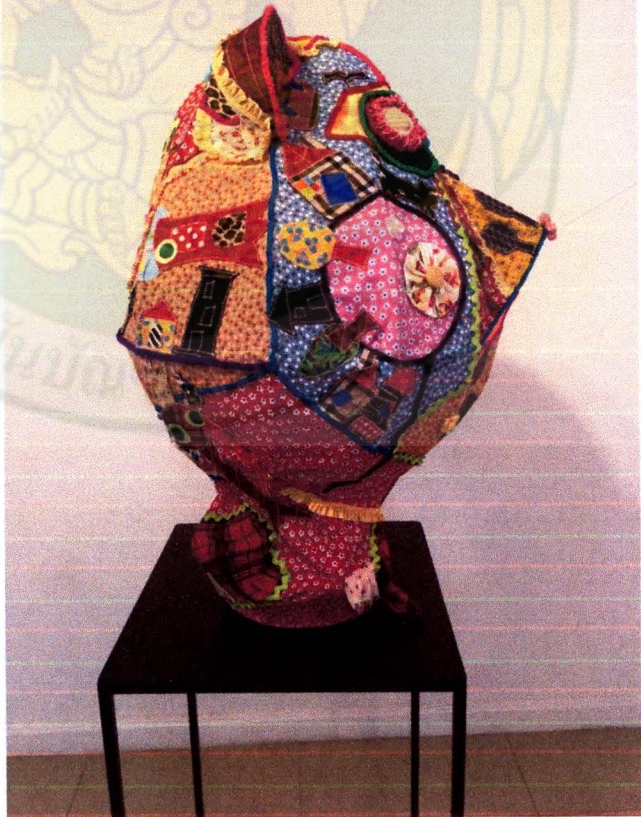

การเทียบเคียงสีผ้าเพื่อ
คัดเลือกผ้าให้ตรงตาม
แนวคิด

นำภาพแมวที่เด็กวาด
รวมทั้งสัตว์ ต้นไม้ บ้าน
มาตัดผ้าให้เป็นรูปทรง
อิสระปะติดก่อนนำไปปะ
ติดบนชิ้นงาน

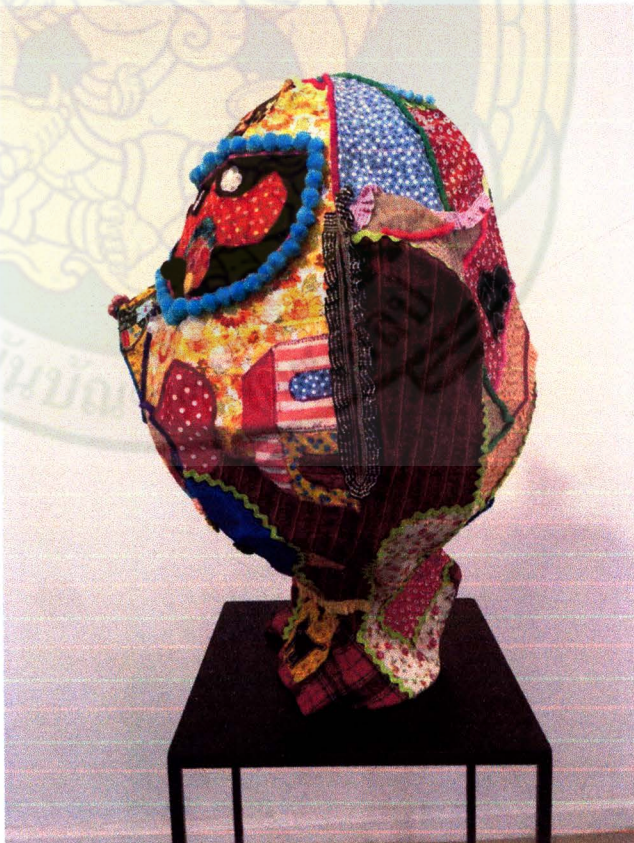
ภาพแมว นก ปลา ต้นไม้
บ้าน รูปทรงลอยตัว
รูปทรงอิสระ นำมาปะติด
บนพื้นผ้าสีต่างๆตามความ
เหมาะสม

การนำวัสดุสำเร็จรูปนำมา
ปะติดบนชิ้นงาน
ประติมากรรมนุ่ม
ด้านหลัง

การนำวัสดุสำเร็จรูปนำมา
ปะติดบนชิ้นงาน
ประติมากรรมนุ่ม ด้านข้าง

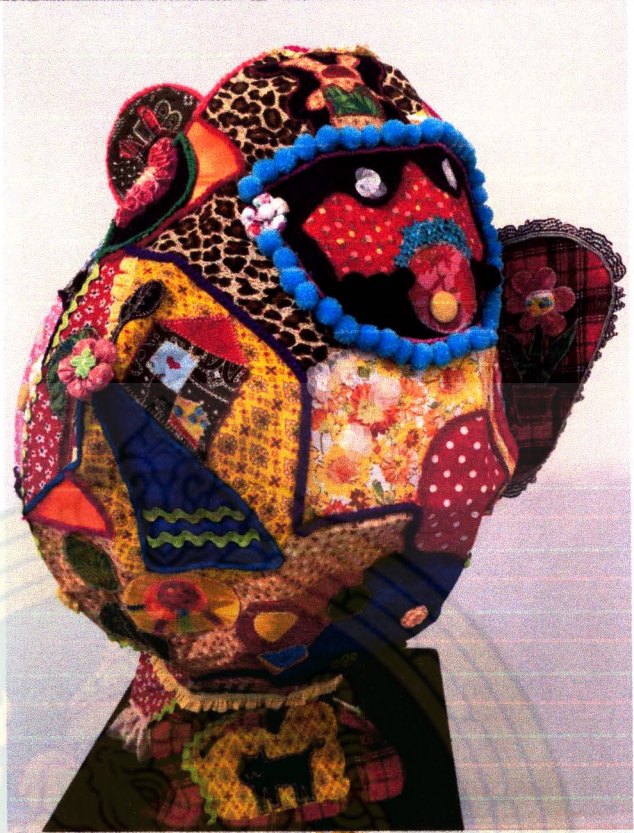
การนำวัสดุสำเร็จรูปนำมา
ปะติดบนชิ้นงาน
ประติมากรรมนุ่ม ด้านข้าง
ขวา

การนำวัสดุสำเร็จรูปนำมา
ปะติดบนชิ้นงาน
ประติมากรรมนุ่ม ด้านตรง

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงาน

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงาน

๘ ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานนำแบบกระดาดมา
ตัดออกเป็นส่วนเพื่อแยกสี
ผ้าในส่วนต่างๆของรูปทรง

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานการนำแบบไปทาบ
กับผ้าสีอื่นที่เตรียมไว้ก่อน
วาดลายด้วยชอล์กสีเขียนผ้า

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานการปะติดปัก

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานการตุ้มผ้าจีบทรง
กลมร่วมกับวัสดุกระดุมผ้า
ดอกไม้ผ้า

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานดอกไม้สำเร็จรูปทำ
จากผ้า ร่วมกับกระดุม

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานการปักจักรปะติด
ลวดลายรูปสัตว์บนผ้า

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานต้นไม้ผ้าตาม
ลายเส้นของเด็ก

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานรถตามที่ได้กวาด

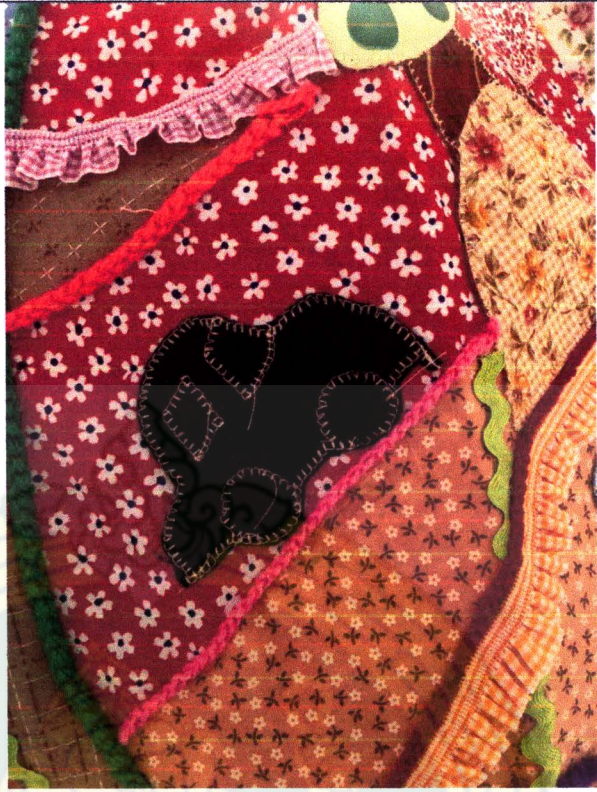
ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานรูปบ้านที่เตี๊ยกวาด

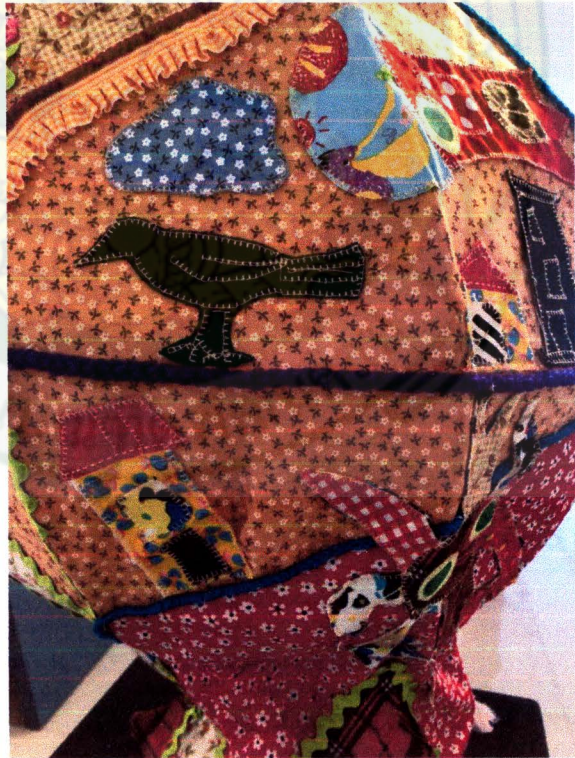
ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานวัว

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานรถ

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานนกกา บ้าน ก้อน
เมฆ

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานนกกา บ้าน ก้อน
เมฆ

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานปลาหมึก

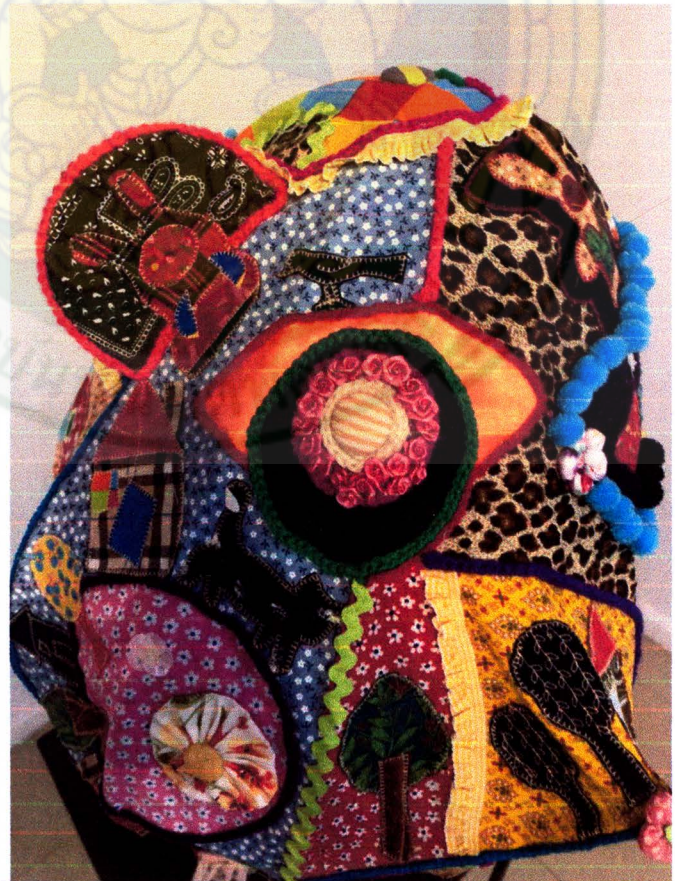

ภาพขยายรายละเอียด
ผลงาน แมว บ้าน

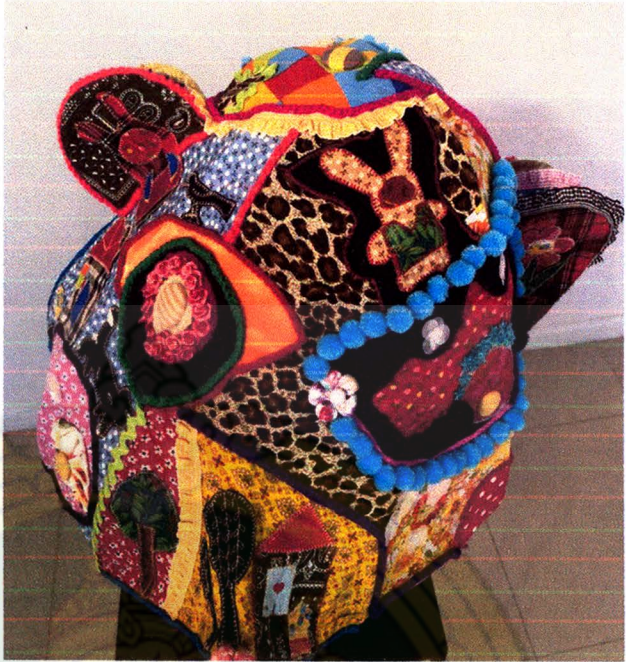
ภาพขยายรายละเอียด
ผลงานนกกา บ้าน ต้นไม้

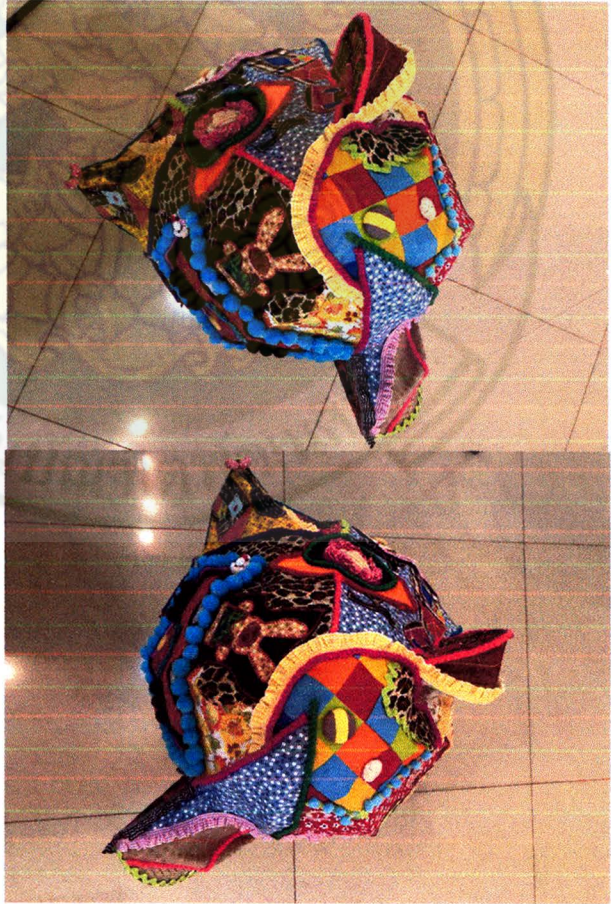
ภาพขยายรายละเอียด
ผลงาน

ภาพผลงานด้านบน

ภาพผลงานด้านบน

ภาพผลงานแสดงในหอศิลป์วังหน้า

ภาพผลงานแสดงในหอศิลป์วังหน้า

ภาพผลงานแสดงในหอ

ศิลป์วังหน้า

ภาพผลงานแสดงในหอศิลป์วังหน้า

๓๙ ตารางภาพ ภาพการสร้างสรรค์ผลงานด้วยอุปกรณ์ในขั้นตอนต่างๆ

๑.จักรเย็บผ้าชนิดที่สามารถปักงาน Appliqué ได้ ขั้นตอนการปักผ้าที่ต้องใช้เวลา สมาธิ รวมทั้งทักษะการปักจักรที่อาศัยความชำนาญสูงจากการฝึกฝน	
--	--

๓.๑๐ สรุป การสร้างสรรค์ผลงานชุด"ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก" นั้นมีการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบขั้นตอน เพื่อให้การสร้างสรรค์มีคุณภาพตรงตามหลักการแนวคิดมากที่สุด

โดยคัดเลือกเทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué การเย็บด้วยมือ การปักด้วยมือ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ที่แสดงออกถึงผลงานที่มีลักษณะงานปักผ้าที่แสดงจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กออทิสติก เกิดเป็นผลงานศิลปะที่แสดงลักษณะเฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์ รวมทั้งได้รับการยอมรับในวงกว้างให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการศิลปะของเด็กออทิสติก อันเกิดประโยชน์ในทางหนึ่งที่สามารถใช้สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะรอบด้านทั้งด้านสมาธิ ทางกายของเด็กออทิสติกได้

บทที่ ๔

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์ ผลงานชุด"ประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก" มีผลงานจำนวนทั้งสิ้น ๑ ชิ้น ที่จัดแสดงในประเภทผลงานประติมากรรมสือผสมปะติด (collage) โดยการใช้เทคนิคทางหัตถกรรม Applique จะใช้รายละเอียดในการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ศิลปะปะติด (collage) เทคนิคการปัก Applique หลักการทางสุนทรียศาสตร์ การวิเคราะห์ความงามในการวาดภาพของเด็กออทิสติก การวิเคราะห์การสร้างจินตนาการของเด็ก ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ การวิเคราะห์ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

การศึกษาภาพวาดของเด็กออทิสติกนั้น เป็นการวาดภาพ เป็นการใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้เด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะที่เด่นของการเรียนรู้ของเด็กออทิสติกคือการเรียนรู้จากภาพ และการที่เด็กมีความจำอันเป็นเลิศ ซึ่งการสื่อสารทางภาพก็เป็นอีกหนึ่งของรูปแบบโปรแกรมที่เป็นที่ยอมรับในการจัดการเรียนการสอนบุคคลออทิสติกในปัจจุบัน(Pecs Program) เด็กออทิสติกเรียนรู้จากการมอง ได้ดีกว่าการฟัง การใช้ภาพหรือสัญลักษณ์จะช่วยให้เด็กออทิสติกมีส่วนร่วมต่อกฎเกณฑ์ ทางสังคมมากขึ้น เช่นภาพของการวางรองเท้าบนที่เก็บรับประทานอาหารในห้องเรียน เมื่อเด็กเห็นก็จะปฏิบัติตามกฎดังกล่าวซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ต้องสอนให้เข้าใจความหมายของภาพก่อน และเมื่อเด็กจำได้เพียงครั้งเดียวก็จะทำให้เด็กจำได้ตลอดไป การจดจำนั้นถือเป็นประสบการณ์ที่ต้องมีแรงกระตุ้นเร้าที่เพียงพอที่เด็กจะจดจำอันเกิดจากความพอใจ หรือจากความกลัว ดังจะเห็นได้จากศิลปินออทิสติก ภาพวาดอันน่าทึ่งจากศิลปินออทิสติก สตีเฟน วิลต์เชียร์ (Stephen Wiltshire) เขาเป็น ศิลปินออทิสติก ถูกเชิญให้เขาเดินทางไปชมเมือง ใช้เวลาไม่นานกับการชมเมือง เพื่อดูและจดจำนำมาวาดได้แบบไม่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริงทำให้เขามีชื่อเสียงโด่งดังหลังจากขึ้นเฮลิคอปเตอร์ชมเมืองเพียง ๑ - ๒ ชั่วโมง และสำรวจตามท้องถนนอีกเล็กน้อย เขาก็กลับมาวาดรูปร่างคล่องแคล่ว โดยไม่ต้องร่าง ไม่ต้องลบ และไม่ต้องอาศัยรูปถ่ายประกอบใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งวันถัดมาภาพก็เสร็จสมบูรณ์ สตีเฟนเก็บรายละเอียดทัศนียภาพของโตเกียวได้ครบถ้วน องค์ประกอบต่างๆ มีอัตราส่วนเท่ากันไม่ผิดเพี้ยน

นักวิทยาศาสตร์ระบุว่า สตีเฟนเป็นอัจฉริยะในกลุ่มชาวองต์ (savant) คือมีความสามารถพิเศษเหนือมนุษย์ในทางใดทางหนึ่ง และมีเด็กออทิสติกเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้นที่มีความสามารถเช่นนี้

ภาพวาดอันน่าทึ่งจาก ศิลปินอหิสติก สตีเฟน วิลต์เชียร์ (Stephen Wiltshire)

ก

๒

ภาพที่ ๑๐ ภาพวาดอันน่าทึ่งจาก ศิลปินอหิสติก สตีเฟน วิลต์เชียร์ (Stephen Wiltshire) ที่มา :

stephenwiltshire.co.uk. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จาก

<https://goodlifeupdate.com/healthy-mind/9680.html>

“แม้เขาจะพูดไม่เก่ง แต่ผลงานของเขาสื่อสารกับผู้คนนับล้านได้อย่างง่ายดาย” จากที่กล่าวนั้นเป็นเพียงตัวอย่างของความสามารถพิเศษของเด็กออทิสติก ที่มีเพียงร้อยละ ๑๐ เปอร์เซนต์เท่านั้นที่ทำได้ แต่ก็ทำให้พบว่าเด็กออทิสติกอาจมีภาวะของความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน ซึ่งรอการค้นพบ การกระตุ้นด้วยกิจกรรมศิลปะ จึงนับว่ามีความจำเป็นในการเปิดโลกที่สลับซับซ้อนในจิตใจของเด็กให้เปิดเผยออกมา เด็กบางคนเลือกที่จะวาดในมุมมองที่ตนเองมีต่อสภาพแวดล้อมที่อาจจะเหมือนจริงที่สุด หรือบางคนอาจตัดทิ้งซึ่งรายละเอียดของความเป็นจริงทั้งทั้งหมดแต่เลือกถ่ายทอดจากจินตนาการเกินจริง ในโลกแห่งจินตนาการในโลกของตนเอง ที่อาจแสดงภาวะหมกมุ่น ชื่นชอบหลงใหล จนสามารถทำสิ่งนั้นได้ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญกลายเป็นทักษะที่พิเศษ การทำงานสร้างสรรค์ชุดนี้จึงนำผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก ที่มีการวาดภาพที่ได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ตรงของเด็ก เด็กเป็นคนเลือกที่จะบอกเล่าเรื่องราวที่เขาสนใจ รูปทรงที่สื่อสัญลักษณ์ที่ไม่สมบูรณ์ หรือสมบูรณ์ แต่มีความน่าสนใจในแนวคิด ที่บริสุทธิ์ไร้การปรุงแต่ง เด็กมีความจริงใจที่จะเขียน และถ่ายทอดความรู้สึกนั้นออกมา เป็นการสร้างสรรค์ผลงานได้โดยอิสระ

๔.๒ คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ผลงานของเด็กออทิสติก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กออทิสติก หลักการทางสุนทรียศาสตร์มีส่วนช่วยในการคัดเลือกผลงานว่ามีความงามอย่างไร ความงามของรูปทรงที่ไม่สมมาตร บิดเบี้ยว ไม่เรียบตึง แต่กลับมีความงามอีกประเภทหนึ่งเกิดขึ้นคือความงามจากความไม่สมบูรณ์ เพราะความงามที่ไร้การปรุงแต่งเป็นความงาม เมื่อเรามองเห็นความสวยงาม มองส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การคิด อารมณ์ และการให้รางวัล จะถูกกระตุ้น มองเลือกที่จะพอใจในรูปภาพที่สวยงามมากกว่าภาพธรรมดา มองเอนเอียงที่จะสนใจความสวยงามมากกว่าภาพที่ทำให้เกิดอารมณ์ในแง่ลบ ความงามน่าจะคล้ายกับความสงสัย เพราะมันทำให้เราสนใจ ทำให้เกิดการรับรู้ทางอารมณ์ เตือนให้มีสติรู้ตัวว่ามีบางอย่างที่ควรค่าแก่การสนใจ หรือให้คิด เราจะเห็นว่างานศิลปะดึงความสนใจเรา ภาพที่เรามองเห็นไม่ได้เป็นเพียงแค่สายเส้นหรือสีส้น ที่ตรงความสนใจของเราเอาไว้ ทำให้เราพยายามหารูปแบบของมัน หรือแม้กระทั่งเติมเต็ม จินตนาการต่อไป มันก็จะทำให้เราหยุดให้เราคิดหาความหมายของรูปนั้น ความงามคือแรงกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ทำให้เราคิดตัดสินใจว่าอะไรมีความหมาย และอะไรที่เราไม่ต้องสนใจ ความสงสัยอยากรู้ คือช่องว่างระหว่างสิ่งที่เรารู้กับสิ่งที่เราอยากรู้ ช่องว่างนั้นทำให้เกิดผลลัพธ์ทางอารมณ์ที่เรารู้สึกถึงมัน สิ่งที่เรามองเห็นแต่อธิบายไม่ได้ว่าทำไม มันจะทำให้เราอยากเห็นมากขึ้น ความสวยงามดึงดูดความสนใจของเราได้เช่นเดียวกับความสงสัย มันเติมเต็มช่องว่าง เติมเต็มความไม่รู้ เติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไป เมื่อมีความไม่สมบูรณ์แบบ เมื่อมันมีช่องว่างอยู่ เมื่อรู้ว่ามันมีรูปแบบ มันจึงเกิดเป็นความงาม

๔.๓ ความงามในความไม่สมบูรณ์แบบ

เมื่อนึกถึงความสวยงาม มักจะนึกถึงรูปร่างที่สมมาตร มีรูปแบบและมีเอกลักษณ์ ที่โดดเด่น สมองเราเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกัน และทำให้รู้สึกพึงพอใจ เรารับรู้ว่าเป็นสิ่งสวยงามจากสี่เส้น รูปร่าง สัดส่วนที่ทำให้เราพอใจ ความงามเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์มานับล้านปี แนวคิดเรื่องความงาม มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เปลี่ยนไปตามรสนิยมของแต่ละวัฒนธรรม แนวคิดของ Wabi-sabi จึงฉีกแนวและทำให้เราเปลี่ยนมุมมองใหม่ว่าทุกสิ่งล้วนมีความงามในแบบของมันเอง เช่นการวาดภาพของเด็กก้อทิสติกที่บางคนอาจวาดด้วยอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ตัดทิ้งซึ่งความเป็นจริงของรูปทรง สีสัน รายละเอียดแต่เกิดเป็นภาพวาดที่ดูอิสระ ไร้การปรุงแต่ง เป็นศิลปะที่ออกมาจากจิตใจที่ใสสะอาด คิดอย่างไร รับรู้และรู้สึกกับสิ่งนั้น สวยหรือไม่สวยไม่ใช่สาระสำคัญ แต่สิ่งสำคัญคือมันออกมาจากใจ ทำให้ผู้ดูสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกของเด็กที่มีต่อสภาพแวดล้อม เป็นความงามตามแนวคิดการตีความของ วาบิซาบิ คือการน้อมรับความงามจากทุกสรรพสิ่งโดยไม่ใช้มาตรฐานในการตีความแบบเดิม เป็นการตีความความงามในอีกแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้สร้างสรรค์เองที่มองเห็นความงามของผลงานนั้น วาด จำนวนมาก นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม

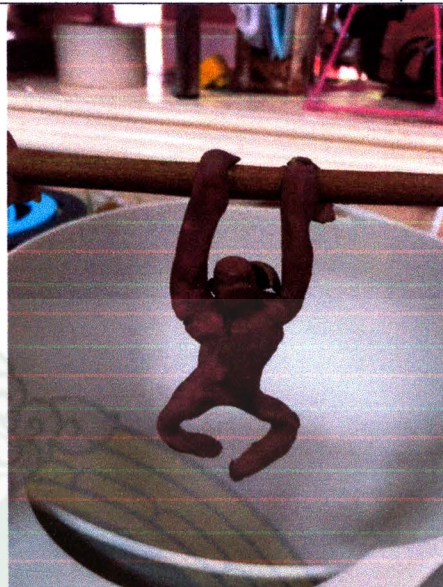
๔๔ ศิลปะแบบ Kintsugi ก็เป็นแนวคิดอีกแบบที่ซ่อมแซมภาชนะโดยเอาทองมาปิดรอยแตก แทนที่จะซ่อมรอยแตกรอบดำหนักกลับทำให้มันโดดเด่นขึ้นมา ทำให้เห็นความงามของการเสื่อมลงตามกาลเวลา เป็นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามวิถีของธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงจากการกระทำของมนุษย์โดยการนำมาซ่อมแซมให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิมเช่นเดียวกับผลงานของเด็กก้อทิสติก ที่ไม่มีความสมบูรณ์แบบอาจมีรูปทรงที่ขาดหาย หรือตัดต่อ ยืดยาว แต่ก็มีความงามในแบบใหม่ที่น่าคิดว่าแนวคิดคินซุจิ เป็นการขยายวงกว้างให้กับการตีความของคำว่างาม

แนวคิดความงาม นับว่ามีความสำคัญในการนำมาวิเคราะห์ ให้เห็นถึงคุณค่าของผลงาน ภาพวาดของเด็กก้อทิสติกได้เป็นอย่างดี ในด้านการใช้จินตนาการ การสร้างรูปทรงตามเรื่องราวที่เด็กคิดและจดจำ การนำประสบการณ์จากความทรงจำที่ได้รับมาผ่านการตีความในมุมมองของเด็กที่ไร้ขีดจำกัดแห่งพรมแดนของความถูกต้อง ทุกอย่างเกิดขึ้นได้ในมิติที่ลึกล้ำของจิตใจเด็ก รวมทั้งภาพวาดของเด็กยังสามารถเป็นสื่อบอกเล่าถึงการรับรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับมา อันนำไปสู่การทำความเข้าใจภาวะที่เป็นอยู่ของเด็กก้อทิสติกได้อีกทางหนึ่ง

๔๕ ตารางภาพการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก อากาศระดับกลางถึงน้อยช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี

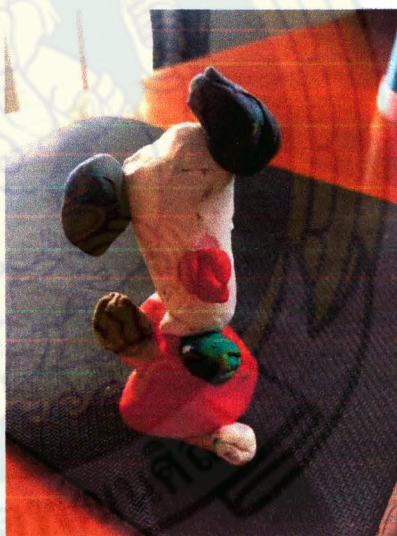
ก

ข

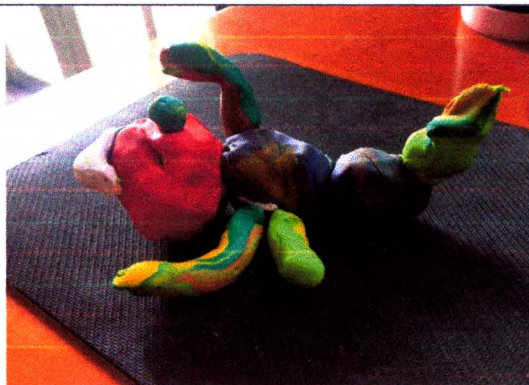
ค

ง

จ

ฉ

 	
ซ ซ	
ภาพที่ ๑๑ ภาพผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี	
ภาพ ก ช้าง	ภาพ จ ปลาหมึก
ภาพ ข ลิง	ภาพ ฉ สัตว์ประหลาด
ภาพ ค คน	ภาพ ช ครอบครัวของฉัน
ภาพ ง หมาน้อย	ภาพ ซ ภาพสัตว์ นก แมว กระรอกบิน

จากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติกนั้น มีความน่าสนใจในเรื่องการปั้น ขึ้นรูปที่อิสระ เด็กจะนำดินน้ำมันมาโดยการบิด นำมาบีบ มาคลึงให้เกิดเป็นรูปทรงคร่าวๆ เนื่องจากกล้ามเนื้อเล็กของเด็กอาจจะไม่มีความพร้อม เด็กออทิสติกแต่ละคนก็แตกต่างกันในการถ่ายทอด เด็กมักเลือกปั้นในสิ่งที่เด็กสนใจ หรือเคยมีประสบการณ์เคยพบเห็น และชื่นชอบต่อสัตว์ชนิดนั้น เด็กจะปั้นโดยจับเอาแต่โครงสร้างคร่าวๆ คล้ายการขึ้นรูป โดยไม่ใส่รายละเอียดลงในผลงานปั้น เด็กปั้นด้วยความสุข ไม่มีการบีบบังคับ ปล่อยเด็กอิสระกับดินน้ำมัน จากการสังเกตผลงานปั้นนั้นทำให้พบว่ามีความงามจากที่และร่องรอยของดิน ที่ไม่ตึงผิว ไม่เกลี้ยงให้เรียบ การต่อประกอบรูปทรงเป็นแบบง่ายๆ เชื่อมต่อแบบปะลงไป พอกเพิ่มเข้าไป การบิดรูปทรงก็ใช้เพียงการบิดตัว ผลงานออกมามีความอิสระ สีสันผสมผสาน แม้จะพอรู้ว่าเด็กปั้นสิ่งใดแต่เด็กไม่สนใจความถูกต้องของสีในรูปทรงยังคงเป็นสีของดินน้ำมันที่เด็กมี เด็กออทิสติกบางคนมีความสามารถพิเศษ อาจสามารถปั้นและถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างถูกต้องโดยการเลือกใช้สีตรงตามความเป็นจริงโดยไม่ผิดเพี้ยน อันเนื่องมาจากความจำที่ดีเลิศเกินกว่าคนปกติ ซึ่งนับว่าเป็นพรสวรรค์อย่างหนึ่งที่คนปกติทั่วไปไม่สามารถทำได้

๔๖ การใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กออทิสติก

ศิลปะบำบัด (Art Therapy) กับเด็กออทิสติก คือ การใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อค้นหาข้อบกพร่อง ความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจของเด็ก เป็นรูปแบบหนึ่งของการแพทย์เสริมและทางเลือก ที่เน้นการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม นำมาเสริมในการดูแลรักษาแนวทางหลักให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และใช้กิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสม ช่วยในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้นเพื่อ ลดปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม และเสริมสร้างศักยภาพในด้านต่างๆ มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในหลายรูปแบบ เช่น การวาด การปั้น การปะติด การตัด การฉีก ขีด เขียน ถักทอ สาน การระบายสี การพับ เพื่อเป็นกิจกรรมทางเลือกที่เด็กจะสามารถระบายความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ และสามารถจัดการกับความรูสึกได้ สามารถสื่อสารกับผู้คนรอบข้างได้

ศิลปะบำบัด มีประโยชน์ในด้านการพัฒนาอารมณ์ สมาธิ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานการเคลื่อนไหวของร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นการสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคม ศิลปะบำบัดการแสดงออกทางผลงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นลายเส้น สี รูปทรง สัญลักษณ์ อารมณ์ ความหมาย ที่สื่อออกมาทั้งหมดสามารถนำมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กได้

ศิลปะบำบัด มีประโยชน์หลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และกลุ่มเป้าหมายที่นำไปใช้ ศิลปะบำบัดสามารถใช้เพื่อการเยียวยารักษาจิตใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้งภายในส่วนลึกของจิตใจ ช่วยให้มีความรู้สึกรับรู้ดีขึ้น ไม่ฉุนเฉียว สามารถเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ได้ดีขึ้นเมื่อมีสิ่งกระตุ้นต่างๆ เข้ามากระทบ นำมาใช้ในกลุ่มเด็กที่มีปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม นอกจากนั้นศิลปะบำบัดยังช่วยเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว ช่วยในการตอบสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติที่จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ให้สามารถทำกิจกรรมที่ละเอียด มีความซับซ้อนมากขึ้น ช่วยให้มีความรู้สึกรับรู้กับส่วนต่างๆ อย่างคล่องแคล่ว และช่วยควบคุมทิศทางการเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนั้นศิลปะบำบัดช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร เนื่องจากศิลปะเป็นภาษาสากลที่สามารถเข้าใจตรงกันได้ แม้จะใช้ภาษาพูดแตกต่างกัน เด็กสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอด (concept) ในเรื่องต่างๆ ผ่านทางศิลปะได้เร็ว นำมาใช้ในกลุ่มเด็กที่มีปัญหาด้านการพูดและการสื่อสาร (communication disorder) กลุ่มเด็กออทิสติก (autistic disorder) และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (intellectual disabilities) และยังช่วยเสริมสร้างทักษะสังคม ช่วยให้เข้าใจอารมณ์ ความคิดของตนเอง และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ยอมรับผู้อื่น และได้รับการยอมรับจากผู้อื่น นำมาใช้ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องด้านทักษะสังคม (social skill deficit) และการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

๔.๗ ศิลปะการปั้น

“ศิลปะการปั้น” เป็นการส่งเสริมพัฒนาการในด้าน “มิติสัมพันธ์” และกล้ามเนื้อมือให้กับเด็กเป็นอย่างดี เช่น มีการหยิบจับได้คล่อง เขียนหนังสือได้ดีขึ้น โดยเฉพาะความแข็งแรงของกล้ามเนื้อนั้น มีความสำคัญกับเด็กมาก เห็นได้จากผลการศึกษาของ “เพียเจท์” นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ เกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก พบว่า ความสามารถในการคิดและทักษะทางภาษาของเด็กเกี่ยวข้องกับพื้นฐานและประสบการณ์ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กจะไม่สามารถพัฒนาทางภาษาได้ถ้าปราศจากพื้นฐานที่มั่นคงทางด้านประสบการณ์ออกกำลังกายและการหยิบจับสิ่งของรอบ ๆ ตัว เพราะเด็กวัยจะเรียนรู้จากการที่ได้สัมผัสกับสื่อวัสดุต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

การปั้นช่วยพัฒนาทักษะทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านกายภาพ เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และนิ้วมือ ในการนวด คลึง และปั้น ส่วนด้านที่ ๒ คือ เรื่องของอารมณ์ งานปั้นดินน้ำมันจะช่วยฝึกสมาธิทำให้เด็กนั่ง จินตนาการและจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อยู่ตรงหน้าทำได้นานขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยในเรื่องของมิติสัมพันธ์ ทำให้เด็กสามารถมองภาพที่เป็น ๓ มิติ ได้ดีขึ้น ตามทฤษฎีของ แคลร์ โกลอมบ์ โดยเน้นการศึกษาในเรื่องระยะการปั้น วิธีการสร้าง และลักษณะการตกแต่งการปั้นแบบสังเกตประกอบพฤติกรรมการปั้น ผลการวิจัยพบว่า ผลการปั้นของเด็กส่วนมากเป็นไปตามทฤษฎีของ แคลร์ โกลอมบ์ มีรายละเอียดดังนี้ ๑) เด็กส่วนมากปั้นแบบผสมคือ มีลักษณะของการปั้นที่ผสมผสานกันระหว่างการปั้นแบบยืน ลอยตัว และการปั้นแบบแผ่ระหว่างลักษณะ ๒ มิติแบบเดิม และ ๓ มิติที่มีลักษณะของโครงสร้าง และความสมดุลที่เหมือนจริงมากขึ้น

๔.๗.๑ วิธีการสร้างหรือการขึ้นรูปร่างในการปั้นของเด็ก ส่วนมาก ใช้วิธีนำมาต่อกัน ๓-๔ ส่วน คือ นำหัวมาต่อในส่วนบน แนวตั้งมีรายละเอียดของรูปทรง แขน ขาที่ชัดเจน และมีการปั้นที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ส่วนวิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือ การปั้นแบบกลม ลอยตัวมีลักษณะเป็นทรงรี ยาว รูปร่างที่ปั้นไม่มีความแตกต่างกัน ลักษณะการตกแต่งการปั้น พบว่าเด็กส่วนมากใช้การนำรายละเอียดย่อมาติดมากที่สุด และมีการตกแต่งในลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น นอกจากการปั้นของเด็กจะเป็นแบบผสมตามลำดับขั้นของพัฒนาการตามปกติแล้ว การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมในการปั้นพบว่า เด็กส่วนมากมีประสบการณ์ในการปั้นคนด้วยดินน้ำมันมาก่อน เด็กส่วนมากจะชอบใช้ดินน้ำมันสีเหลืองในการปั้น และชอบปั้นผลไม้มากที่สุด นอกจากนี้เด็กยังมีความต้องการอธิบายถึงสิ่งที่ตนเองปั้น ซึ่งเด็กจะใช้เวลาในการปั้นโดยเฉลี่ย ๒๐-๓๐ นาที จนกว่าเด็กจะพอใจ

การปั้นจากประสาทสัมผัส โดยการมองรูปทรงและถ่ายทอดโดยไม่ผ่านกระบวนการคิด ไตร่ตรองแยกแยะ จัดสรรใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ตัดทิ้งซึ่งความเป็นจริงของสัดส่วนวัตถุ เป็นการมองเพื่อการเขียนภาพโดยไม่ต้องการเหตุผล และผลของการได้เห็นจะไม่มีความคิดเข้าไปกำกับข้องเกี่ยว เพราะความคิดจะเร็วกว่าตา เร็วกว่ามือ และจะทำให้ละเลยสิ่งซึ่งเป็นจริงอยู่

ตรงหน้า เป็นการถ่ายทอดจินตนาการที่บริสุทธิ์สะอาด หลุดพ้นจากหลักการทางทฤษฎีทางศิลปะ และเป็นความงามที่แปลกใหม่และเต็มไปด้วยสิ่งที่น่าสนใจ ตามที่ ชันเทอยานอ (George Santayana, ๑๘๖๓ – ๑๙๕๒) นิยามความงามว่าเป็นความรู้สึกพึงพอใจที่แสดงออกมาในวัตถุ “The feeling of beauty objectified” นั่นคือลักษณะอัตวิสัยของศิลปะสำหรับชันเทอยานอขึ้นอยู่กับจิตวิทยาของศิลปิน (สโรชา แพร่ภาษา, ๒๕๖๔ ๗๒)

๔.๗.๒ ประโยชน์ของการปั้น

๑. พัฒนากล้ามเนื้อมือกล้ามเนื้อมัดเล็ก มือและนิ้วมือในการนวด คลึง และปั้น
๒. พัฒนากล้ามเนื้อมือกล้ามเนื้อมัดใหญ่ แขนหยิบจับเล่น
๓. พัฒนาประสาทสัมผัส สอดคล้องระหว่างตากับมือ ระหว่างที่ปั้น
๔. พัฒนาทักษะทางด้านภาษาในการสื่อสาร อธิบายผลงานของตนเอง
๕. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และเสริมสร้างจินตนาการ
๖. ฝึกสมาธิทำให้เด็กจดจ่อกับงานที่ทำได้นานมากขึ้น
๗. ผ่อนคลายอารมณ์เกิดความสุขสนทน พเลิดเพลินขณะทำกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน ดินประเภทต่าง ๆ
๘. เสริมสร้างความภูมิใจในตัวเอง พึงพอใจในผลงานของตนต่อผู้คน
๙. พัฒนาการทางด้านสังคม เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น โดยเด็กสามารถเล่นร่วมกับเพื่อน พี่น้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติผู้ใหญ่ได้

การสร้างสรรคผลงานชุด ประติมากรรมนุ่มนวล นับเป็นผลงานที่นำเสนอแง่มุมหนึ่งของการนำผลงานเด็กออกให้สังคมมาสร้างสรรค์เป็นแรงบันดาลใจเท่านั้น โดยคัดเลือกรูปทรงที่ผู้สร้างสรรค์พบว่ามีความงามในความไม่สมบูรณ์ เป็นรูปทรงที่อิสระ ไม่ยึดติดกับความเป็นจริง รูปทรงทั้งหมดเป็นปริมาตรที่ไม่สมมาตร บิดเบี้ยว หิ้งรอยมือ นิ้วมือที่เตี้ยกลึง บด กลิ้งไว้ เมื่อมองอย่างตั้งใจจะพบว่า เป็นเส้นและรูปทรงที่เหมือนจะเคลื่อนไหว ไกวตัว เป็นเพียงเค้าโครงของสิ่งที่เด็กปั้น พอดูรู้เช่นเดียวกับงานศิลปะกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) เป็นงานที่มีการตัดทอนรูปทรงบางส่วนออกไปหรือดัดแปลงให้เปลี่ยนไปจากความเป็นจริง ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นจากความคิดอิสระ มีการตัดทอน (Distortion) จากธรรมชาติให้เหลือเพียงสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเฉพาะตัวของ

สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อม จนนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในเทคนิค
ประติมากรรมนุ่ม

๔๘ ประติมากรรมนุ่ม

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม คือการเลือกใช้วัสดุที่มาสร่างสรรค์เป็นวัสดุประเภท
ผ้าที่ใช้เทคนิคทางหัตถกรรมมาใช้เป็นเทคนิคหลักร่วมกันกับงานปะติดปะต่อผ้าเทคนิค Applique
ที่มีคุณลักษณะพิเศษในการสอยชายผ้าด้วยการใช้เส้นด้ายสอยตะเข็บเพื่อเชื่อมผ้าเข้าติดกัน มีความ
อ่อนนุ่ม ในพจนานุกรมศัพท์ศิลปะฉบับราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงความหมายของประติมากรรม
นุ่มไว้ว่า “ประติมากรรมนุ่มหมายถึงประติมากรรมที่สร้างรูปทรงด้วยวัสดุเนื้ออ่อนนุ่ม เช่น ผ้าเชือก
พลาสติก หรือรูปทรงที่บรรจุด้วยวัสดุ อ่อนนุ่ม ศิลปินกลุ่มศิลปะประชานิยมนิยมสร้างสรรค์ขึ้นใน
คริสต์ทศวรรษ ๑๙๖๐ ที่สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินชื่อแคลส์โอลเดนเบิร์ก (Claes
Oldenburg) จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ประติมากรรมนุ่มจะใช้วัสดุเนื้ออ่อนนุ่มเป็น
ส่วนประกอบหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นการทำลายความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับประติมา
กรรมจากปกติจะทำด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทาน เช่น หินอ่อน บรอนซ์” จากความหมายที่
กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นว่าศิลปินมีความกล้าในการเลือกใช้วัสดุที่แตกต่างออกมาจากวัสดุที่ใช้ใน
งานประติมากรรมรูปแบบดั้งเดิม

๔๙ สรุปรูปการปั้นของเด็กออทิสติก โดยนำเสนอสุนทรียความงามจากความไม่สมบูรณ์

ของผลงานปั้นดินน้ำมัน และภาพวาด ที่ใช้วัสดุ เพิ่ม ตัดทอนรูปทรง โดยจัดองค์ประกอบใหม่
ด้วยรูปทรงอิสระ สีสดใสให้สัมผัสที่อ่อนนุ่มนวล มีคุณค่าทางความงาม ในการนำเสนอรูปแบบ
สามมิติ การสร้างสรรค์ผลงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ได้รูปทรงที่มีความงามที่อ่อนนุ่มในการ
สร้างสรรค์ผลงานของเด็กออทิสติกนั้นนับได้ว่า มีความงามที่แฝงไว้ด้วยความรู้สึกภายในจิตใจที่เด็ก
สื่อสารออกมา ในแนวคิดนี้มีนักปรัชญากลุ่มหนึ่งได้เสนอทฤษฎีแทรกอารมณ์ (Theory of
empathy) คือ สุนทรียเกิดจากการที่เด็กออทิสติกแทรกความรู้สึกของตนเข้าไปในศิลปกรรม ดังนั้น
ศิลปะชิ้นเดียวกัน ตัวเด็กเองและผู้ชมต่างก็มีประสบการณ์สุนทรียะที่แตกต่างกันได้ ความคิด
สร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหลายทิศทาง ประกอบด้วยความคิดริเริ่มดัง
จะเห็นได้จากการสร้างสรรค์ผลงานของเด็ก ที่มักจะพบว่ามีารผสมผสานรูปทรงเป็นสัตว์แบบใหม่
ด้วยความที่คิดคล่องตัวไม่กลัวความผิดถูก ไม่อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ทางศิลปะ ที่มุ่งเน้นความ
ถูกต้องเหมือนจริง ในการถ่ายทอด อันแสดงออกให้เห็นถึงความคิดที่ยืดหยุ่น เป็นความคิดสร้างสรรค์
อันแปลกใหม่ของเด็กที่สามารถมองเห็นรายละเอียดเล็ก ๆ ที่คนทั่วไปอาจมองข้าม เกิดเป็นมุมมองที่
น่าสนใจแปลกใหม่ ขวนคิด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กออทิสติกล้วนเกิดจากประสบการณ์
และเด็กนำประสบการณ์ที่ได้มาแปลค่าเป็นภาพวาดที่เต็มไปด้วยจินตนาการ มากกว่าการใช้เหตุผล

ทำให้ผู้สร้างสรรค์เริ่มสนใจและนำมาวิเคราะห์ จนสามารถเข้าใจได้ว่าเด็กมีมุมมองที่แตกต่าง และ
ปรากฏความงามอีกแบบหนึ่งในรูปทรงที่ไม่สมบูรณ์นั้น

บทที่ ๕

สรุปผลการสร้างสรรค์ อภิปรายผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศิลปะของเด็กอทิสติก ช่วงอายุ ๔-๑๔ ปี นั้น ทำให้พบว่าเด็กมีความสนใจในกิจกรรมศิลปะทุกประเภท และที่เด็กโดยส่วนใหญ่ชื่นชอบคือการแสดงออกถึงสิ่งที่เด็กได้รับมาจากประสบการณ์ตรง และต้องเป็นประสบการณ์ที่มีความเข้มข้นเพียงพอที่จะกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจ ประทับใจ และจดจำเรื่องราวเพื่อนำมาบอกเล่า สื่อสารถึงสิ่งที่เขาสนใจ เกิดเป็นผลงานในลักษณะต่างๆ เช่น งานวาดภาพ ระบายสี งานปั้นดินน้ำมัน ดินเหนียว ดินเบา ที่มีความงามในรูปแบบของเด็ก กล่าวคือ รูปทรงรูปร่างมักมีสัดส่วนที่ไม่สมจริง หัวโต ตัวเล็ก ตาโต จมูกเล็กคล้ายตัวการ์ตูน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผลงานเด็กแต่ละคน เด็กอทิสติกบางคนมีพรสวรรค์สามารถเก็บรายละเอียดได้ใกล้เคียงจริง แต่เนื่องจากข้อจำกัดบางประการเกี่ยวกับการสื่อสารอาจทำให้เด็กไม่สามารถอธิบายถึงแนวคิด และสิ่งที่สื่อสารได้ตรงตามที่สร้างสรรค์ไว้ เด็กอทิสติกบางคนก็ไม่สามารถสร้างผลงานที่สื่อสารถึงสิ่งใดได้ อาจเป็นรูปทรงที่หาความหมายไม่ได้เลย เป็นเพียงการปั้นต่อประกอบรูปทรงให้ครบ สัดส่วน หัว ตัว ต่อด้วยแขน ขา เป็นรูปทรงที่มีแค่โครงสร้างเท่านั้น แต่หากมองด้วยความสนใจจะพบว่ามีความงามในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ไม่ใช่ความงามแบบอุดมคติ แต่เป็นความงามที่สร้างความแปลกใจ ต้องให้ผู้ดูใช้ประสบการณ์ในการตีความ การวิเคราะห์ จะทำให้เห็นว่า แม้รูปทรงไม่ได้สมบูรณ์ แต่แสดงความงามจากความไม่สมบูรณ์

ผลงานปั้นของเด็กอทิสติกนั้น มักแสดงความกล้าที่จะปั้นแบบอิสระ โดยการแปรค่าของสิ่งที่เด็กเห็นอาจเกิดจากความผิดปกติในด้านการจัดเรียงและประมวลผลข้อมูล ทำให้เด็กไม่สามารถเข้าใจในหน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ ได้แบบเด็กปกติ ทำให้การปั้นรูปทรงนั้น เป็นการตีความหมายใหม่ ที่สร้างขึ้นเองตามความเข้าใจและจินตนาการกับรูปทรงนั้นๆ เช่น ผลงานของเด็กที่เห็นสัตว์ แต่เด็กกลับเชื่อมโยงสัตว์คนละประเภท แต่เอามาอยู่ร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงเมื่อเด็กอทิสติกรับรู้ความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเข้ามาแล้วไม่สามารถทำการจัดระเบียบของสิ่งเร้านั้นได้ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองออกมาเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมได้ ดังนั้น เด็กอทิสติกจึงไม่สามารถเรียนรู้วิธีการเล่นได้อย่างถูกต้อง มักตีความโดยการเชื่อมโยงที่ผิดพลาด ทำให้เห็นวัตถุสิ่งของต่างๆ ผิดที่ผิดทาง ดังจะเห็นได้จากผลงานปั้นของลูกที่นำเอาความทรงจำมาแปรค่าจัดเรียงด้วยจินตนาการ เกิดเป็นรูปทรงใหม่ ที่ตัดทิ้งซึ่งความเป็นจริงของสัตว์เหลือเพียงเค้าโครงที่พอรู้ว่าเป็นสัตว์อะไร โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของเรื่องราว เด็กมีความสุขที่ได้สื่อสารด้วยการปั้นแบบตรงไปตรงมา แทนการบอกเล่าด้วยภาษาพูดและภาษาเขียน

ออกฮิสติกได้นั้นจึงจำเป็นต้องทำการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษา วิเคราะห์ เพื่อหาลักษณะเฉพาะของการวาดภาพของเด็กออกฮิสติกว่ามีความน่าสนใจ รวมถึงมีความงามอย่างไรจึงได้ทำการศึกษาตั้งข้อมูลสรุปต่อไปนี้

๕๑ ผลการสร้างสรรค์ตามโครงการการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออกฮิสติกในด้านต่างๆ

ลำดับ	ผลการศึกษา
๕๑.๑	การใช้จินตนาการ การใช้จินตนาการของเด็กเด็กออกฮิสติกนั้น เป็นจินตนาการที่เกิดจากการนำประสบการณ์ที่ได้รับมาแปรค่าเป็นรูปทรงที่ตัดทิ้งความจริง จินตนาการก็เสมือนเป็นตัวสนับสนุนความรู้ ความคิด ให้แสดงออกมาแปลกใหม่ น่าสนใจ และมีเสน่ห์ การคิดสร้างภาพในจิตใจ หรือพลังของจิตที่สร้างภาพขึ้นใหม่ภายในใจ ให้น่าพอใจกว่า สวยกว่า เป็นระเบียบกว่า หรือน่ากลัวกว่าสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติทั่วไป จินตนาการทำให้เกิดภาพขึ้นในสำนึกเรียกว่า “จินตภาพ” จินตภาพ เหล่านี้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้รับ สะสมอยู่ภายใน จินตนาการเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เกิดเป็นประสบการณ์ สังสมแล้วจึงประยุกต์โดยการเพิ่มเติม ตัดทอนหรือผสมผสานประสบการณ์ ใดๆ ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะหรือเกิดจินตภาพนึกคิดขึ้นเอง อาจจะมีหรือไม่มี ในโลกนี้ก็ได การปั้นของเด็กออกฮิสติกเป็นการใช้จินตนาการแบบอิสระ โดยการแปรค่าของสิ่งที่เด็กเห็นอาจเกิดจากความผิดปกติในด้านการจัดเรียงและประมวลผลข้อมูลในสมอง ทำให้ผลงานที่ความแปลกประหลาดในด้านการถ่ายทอด เมื่อเด็กใช้จินตนาการร่วมด้วยจึงพบว่า รูปทรงมีความงามจากความไม่สมบูรณ์ ทำให้การปั้นรูปทรงนั้น ต้องใช้การตีความหมายใหม่ เพื่อทำความเข้าใจว่าเด็กสื่อถึงสิ่งใด ผลงานของเด็กที่ปั้นสัตว์ ก็สามารถดูรู้ว่าเป็นสัตว์ใด แต่ตัดทิ้งรายละเอียดออกไปแต่จะเพิ่มสิ่งใหม่แทรกเข้ามา เช่น ม้ามีปีก บางครั้งก็เป็นการปั้นสัตว์ประหลาดที่ไม่มีอยู่จริง และอาจสร้างรูปทรงที่ไม่สามารถอธิบายได้ จินตนาการของเด็กออกฮิสติกนั้นจึงเป็นความลับเฉพาะตัวเด็ก

๕๑.๒

ศิลปะของเด็กออทิสติก

การศึกษานี้ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเก็บข้อมูลการวาดภาพของเด็กออทิสติก โดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกิดจากพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก ที่เชื่อมโยงกับความนึกคิดและจินตนาการให้เกิด ผลงานในรูปแบบใหม่ๆ ที่ทำให้ผู้พบเห็นได้รับรู้กับความคิดฝันจินตนาการของผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นภาพอย่างอิสระ งานศิลปะที่ถ่ายทอดจินตนาการได้ดั่งนั้น จะต้องมีพื้นฐานมาจากการได้สัมผัสรับรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ สัมผัสเป็นประสบการณ์และความชำนาญ สู่การสร้างสรรค์งานด้วยจินตนาการ เป็นการแสดงออกจากจินตนาการภายในสู่ภายนอก ผลงานศิลปะย่อมแสดงจินตนาการไว้ด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว รูปทรง เส้น สี บรรยากาศในภาพจินตนาการอาจจะเป็นเรื่องของความเพ้อฝัน คาดหวังในอนาคต จินตนาการไปสู่อดีต หรือไปสู่ดินแดนที่มองไม่เห็น ขั้นตอนการเขียนภาพตามจินตนาการ มีลำดับเหมือนการเขียนภาพโดยทั่วไป คือ ร่างภาพก่อน ทั้งส่วนใหญ่และส่วนย่อยแล้วระบายสีตามเทคนิคที่เด็กเลือก การทำกิจกรรมปั้นดินน้ำมันเสริมจินตนาการได้มากเพราะเป็นเพียงก้อนดินที่เด็กต้องสร้างจินตภาพในสมองก่อนจึงจะนำภาพที่จินตนาการไว้มาเริ่มปั้น ตามขั้นตอนมักเริ่มจากหัว มาต่อกับตัว ต่อแขน ต่อขา และค่อยเพิ่มเติมรายละเอียดเพิ่มไปจนเด็กพอใจ ตรงตามที่เด็กคิดไว้ หรือบางครั้งอาจจะไม่ตรงตามที่คิดไว้แต่แรกเพราะเด็กอาจนึกสนุกระหว่างการปั้น อาจมีการเพิ่มเติมรายละเอียดบางอย่างเข้าไปเพิ่ม เช่น หมาอาจมีปีก แมวอาจมี ๖ ขา หรืออาจไม่ใส่แขนขาจนครบ เพราะหมอสมาธิลงไปก่อน การสร้างสรรค์ผลงานของเด็กออทิสติกนั้นจึงไม่มีความตายตัวแน่นอน ไม่สามารถวาดหรือปั้นซ้ำแบบเดิมได้ เพราะเด็กมักจะใช้เพียงความคิดที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น หรืออาจจะเป็นสิ่งที่เด็กติดยึด ขึ้นชอบก็เป็นที่ได้ตามจินตนาการอิสระเพราะไม่จำเป็นต้องยึดความเหมือนจริง อิสระในการนำเสนอทางด้านรูปทรง สี สัน มีองค์ประกอบที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เด็กอยากจัดวางรูปทรงตรงตำแหน่งใดนั้นขึ้นกับความคิดเด็ก เด็กทำเพียงความพอใจ มีความสุขไม่คำนึงถึงทำให้ดูสวยงาม

๕๑.๓	ศิลปะบำบัด (Art Therapy) ประโยชน์ในการใช้ศิลปะบำบัด ด้านการพัฒนาอารมณ์ สติปัญญา สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานการเคลื่อนไหวของร่างกาย นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กระตุ้นการสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคมด้วยจึงจำต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ เราจะเน้นให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน เมื่อเด็กสนุกและเพลิดเพลินแล้ว จะทำให้เด็กสามารถคิดอะไรได้แปลกใหม่ อย่างมีอิสระและเสรีภาพ การที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กต้องใช้ความเข้าใจ มิฉะนั้นจะไม่สามารถสร้างสถานการณ์ของการเรียนรู้ที่จะการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง ศิลปะบำบัด คือ การปลดปล่อยจิตใต้สำนึกผ่านการแสดงออกผ่านศิลปะอย่างเป็นธรรมชาติ และการรักษาแนวทางนี้ขึ้นอยู่กับ Transference ระหว่างคนไข้กับนักบำบัด (ความหมายของ Transference อย่างสั้นที่สุด คือ ความรู้สึกของคนไข้ต่อผู้บำบัดที่เชื่อมโยงกับบุคคลอื่น เช่น คนไข้อาจจะรู้สึกว่านักบำบัดเหมือนพ่อ แม่ เพื่อน หรือคนนั้น คนนี้ ทำให้เกิดการตอบสนองต่อนักบำบัดในลักษณะเดียวกับบุคคลที่ไปเชื่อมโยงด้วย) และการเข้าใจการตีความเชิงสัญลักษณ์ผลงานของคนไข้ ทั้งสองอย่างนี้จะทำให้เกิด ภาษาเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Speech) ศิลปะที่เป็นภาษาภาพ สามารถเป็นเครื่องมือที่จะทำความเข้าใจเด็กออทิสติกได้โดยการเชื่อมโยงด้วยภาษาภาพ สามารถใช้เป็นแนวทางในการบำบัดได้
------	--

๕.๒ การสร้างสรรค์ผลงานปั้นของเด็กออทิสติก

ลำดับ	ผลการศึกษา
๕.๒.๑	ความสามารถของกล้ามเนื้อเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตประจำวัน วิธีการส่งเสริมความสามารถกล้ามเนื้อ คือทำได้โดยการฝึกฝนการทำงานโดยใช้มือ นิ้วมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกฝนจากง่ายไปยากตามความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่การหยิบจับสิ่งของ การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาช การพิมพ์ภาพ การขยำ การร้อยลูกปัด การรูดซิพ การติดกระดุม ซึ่ง Mayesky (๑๙๙๖ : ๑๐๓-๑๐๕ ; อ้างอิงจาก วรณีย์ อยู่คง, ๒๕๕๗) กล่าวว่ากล้ามเนื้อจะมีการพัฒนาที่ดีที่สุดในช่วงอายุ ๔-๕ ขวบ การพัฒนากล้ามเนื้อมือควรทำต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงควรจัดกิจกรรม เช่น การลากเส้น การวาดภาพ การฉีก ตัด ปะกระดาชให้เป็นรูปต่าง ๆ และการปั้น ซึ่งล้วนเป็นการส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่าการปั้นสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้นิ้วมือและการปั้นนั้นจะนำไปสู่ความสามารถในด้านการเขียนได้ดียิ่งขึ้น และ Dawson, M.A.

	(๑๙๕๗ : ๓๙๖๑-๓๙๖๒) กล่าวว่าการเขียนที่ดีจะต้องมีการประสานงานกันอย่างดีระหว่างสายตา มือ และการควบคุมกล้ามเนื้อ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การเล่นกบสี การพิมพ์ภาพ การปั้นการฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อยการสาน การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ และการปั้น ได้จัดชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ควรจัดให้กับเด็กเอาไว้ดังนี้ ๑)การปั้น ๒)การประดิษฐ์๓)การฉีก ตัดปะ ๔)การระบายสี ๕)การวาดภาพด้วยนิ้วมือ ๖) การเล่นบล็อก ๗) การวาดภาพด้วยทราย ๘) การวาดภาพด้วยฟองสบู่ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็ก และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย การฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของเด็กต่อไปในอนาคต ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดและการใช้จินตนาการ การสังเกตและเพิ่มพูนการรับรู้ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น และพัฒนาความเชื่อมั่นเกี่ยวกับตนเองในการเลือกใช้วัสดุต่างๆส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากล้าม เนื้อมือ ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่าง สี และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน พัฒนาทักษะทางสังคมจากการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้นจากความสำคัญและสภาพการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมการปั้นดินน้ำมัน ซึ่งทำให้เด็กออกทิสติกสนใจเพราะมีสีสัน มีผิวสัมผัส ได้สนุกกับการใช้จินตนาการคิดฝันในขณะที่ปั้นที่พอกดิน ที่เชื่อมต่อสัดส่วนต่างๆ ก่อเกิดสมาธิและความสุขทางใจ พร้อมกันนั้นเมื่อนำผลงานมาวิเคราะห์จะพบว่ามีความงามจากความไม่สมบูรณ์ในผลงาน ที่เป็นการแสดงออกแบบอิสระบริสุทธิ์ ไร้ทักษะ ทุกสิ่งที่เด็กทำเกิดขึ้นมาจากใจ และเป็นเสมือนช่องทางที่จะทำความเข้าใจในตัวเด็กออกทิสติกเป็นรายบุคคลได้
--	--

๕.๓ สุนทรียภาพความงาม

ลำดับ	ผลการศึกษา
๕.๓.๑	สุนทรียภาพในงานศิลปะแห่งเซ็น วาปี-ซาปี ความไม่สมบูรณ์แบบเป็นพื้นฐานของ Wabi - sabi ปรัชญาของญี่ปุ่นที่ยอมรับในความไม่สมบูรณ์แบบ ความสวยงาม ความงดงาม เป็นคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่จับต้องได้และที่จับต้องไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ หรือความคิด สิ่งที่ทำให้เกิดประสบการณ์การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกนั้น เป็นการหาแง่มุมมองทางด้านสุนทรียด้านความงามอันเกิดจากรูปทรงสีที่ไม่สมบูรณ์ อันเกิดจากการวาดภาพของเด็กออทิสติก ที่ผู้สร้างสรรค์ได้เฝ้าสังเกตการณ์วาดภาพและการระบายสี ได้เห็นถึงควมมีอิสระในจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ติดยึดในกรอบของความถูกผิด เด็กออทิสติกมักวาดออกมาจากใจ อันเกิดจากภาวะอาการของการหมกมุ่น แต่สิ่งเดิม ๆ ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ผลงานมากมายจึงแสดงออกถึงความคิด ความชอบ โดยไม่มีทฤษฎีทางศิลปะเข้าไปช่วยในการวาด ทำให้ภาพเป็นการพบกันโดยบังเอิญของวัตถุ สิ่งมีชีวิตที่ไม่เกี่ยวข้องกัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้านเนื้อหา รูปทรง

	การจัดองค์ประกอบ การใช้สี กลับพบความงามของรูปทรงที่ผิดแปลกออกไปจากความจริง โดยมีเนื้อหาจากจินตนาการคิดฝันของเด็ก ถึงสิ่งที่รัก ชอบ มีการจัดองค์ประกอบแบบกระจายไม่ค้ำึงถึงพื้นหลัง มักจัดวางรูปทรงทั่วทั้งภาพโดยไม่มีการกำหนดจุดเด่น ไม่มีส่วนรอง ทุกส่วนในภาพที่เกิดขึ้น จะเกิดความกลมกลืนกันไปด้วยเส้น สี ที่มีความเชื่อมโยงกันไปทั้งภาพ บางครั้งภาพอาจจะไม่สามารถตีความได้ เพราะเป็นสิ่งที่ออกมาจากใจเด็กออกทิสติกที่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร
--	--

๕๔ เทคนิคในการสร้างสรรค์

ลำดับ	ผลการศึกษา
๕๔๑	เทคนิคในการสร้างสรรค์ปะติดผ้า Appliqué เป็นกระบวนการหนึ่งในงานควิลต์อย่างไรก็ตามเป็นคำที่ใช้เรียกในความหมายเดียวกันเสมอคือหมายถึงศิลปะการเย็บปะผ้าขึ้นน่อยลงบนผ้าผืนใหญ่ การปะผ้า: แอปพลิเค (Applique Quilt) คือผ้าควิลต์ที่ชั้นบน (top) ทำลวดลายด้วยการตัดผ้าเป็นรูปร่างต่าง ๆ ตามจินตนาการโดยไม่จำกัดรูปทรง การทำภาพปะติด เป็นงานสื่อประสมแบบ ๒ มิติ เริ่มแรกเป็นการนำเอาวัสดุที่มีลักษณะ ๒ มิติ เช่น ผ้าพิมพ์ลาย แผ่นหนัง แผ่นพลาสติกใสแบบนิ่ม และวัสดุอื่นๆ มาปะติดลงบนแผ่นรองรับให้เกิดเป็นภาพต่าง ๆ ขึ้น โดยอาจจะแต่งเติมด้วยการปะติดผ้าบางใส หรือใช้สีของวัสดุทั้งหมด ภาพปะติดในระยะหลังเริ่มใช้วัสดุที่มีความหนามากขึ้นและหลากหลายชนิดมากขึ้น แต่ยังคงปะติดอยู่บนแผ่นพื้นระนาบเช่นเดิม ภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เป็นคำในภาษาฝรั่งเศส (coller) หมายถึงการใช้กาวในการทำงานศิลปะด้วยเทคนิคต่างๆ โดยการเรียบเรียงภาพเก่าที่มีอยู่เข้ากับการใช้วัสดุใหม่ๆ ประกอบกันเพื่อให้เกิดความหมายใหม่ หรือลดทอนความหมายเดิมที่มีอยู่ เช่น ลายดอกไม้ ลายสัตว์ รวมทั้งภาพเหมือนจริง โดยนำผ้าเย็บสอยปะลงบนผ้าอีกชิ้นหนึ่ง เพื่อนำเสนอเรื่องราวที่ต้องการถ่ายทอดตามจินตนาการนั้น ๆ เทคนิคนี้มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการสร้างผลงานศิลปะได้ดี เพียงผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ประสบการณ์ จากการใช้ทักษะและความรู้เชิงศิลปะ ในการจัดองค์ประกอบ ให้เกิดความน่าสนใจ และตรงตามแนวคิดที่เด็กออทิสติกได้วาดไว้ รวมทั้งเทคนิคการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ที่มีมาช้านาน แต่สามารถพัฒนาเทคนิคนี้ให้ยกระดับเป็นผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่า เพื่อให้ผู้คนหันมาเห็นคุณค่าของความสามารถของเด็กออทิสติก เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการบำบัดเด็กด้วยศิลปะ รวมทั้งยังสามารถพัฒนาเทคนิคปะติดผ้าให้กลายเป็นอาชีพได้อีกทางหนึ่ง

๕๕ ผลงานศิลปะ ชุดประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก

ลำดับ	ผลการศึกษา
	ผลงานชุดนี้ถูกสร้างขึ้นโดยมีเป้าประสงค์จะทำการศึกษาศิลปะของเด็กออทิสติกผ่านการใช้กิจกรรมศิลปะ เกิดเป็นผลงานประติมากรรมนุ่ม ประติมากรรมมีความอ่อนนุ่มในรูปแบบ สามมิติ สามารถดูได้โดยรอบในส่วนของพจนานุกรมศัพท์ศิลปะฉบับ

	ราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงความหมายของประติมากรรมนุ่มไว้ว่า“ ประติมากรรมนุ่ม หมายถึงประติมากรรมที่สร้างรูปทรงด้วยวัสดุเนื้ออ่อนนุ่ม เช่น หนัง ผ้า นุ่น เชือก พลาสติก หรือรูปทรงที่บรรจุด้วยวัสดุอ่อนนุ่ม ด้วยเทคนิคการปะติดเชื่อมต่อผ้า เทคนิค Applique จนเกิดเป็นผลงานประติมากรรมที่ใช้การเชื่อมต่อผ้าเป็นลวดลายที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะเด็กออทิสติก เน้นไปที่ด้านงานปั้นดินน้ำมัน
--	--

๕๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์

ลำดับ	ผลการศึกษา
	การสร้างสรรค์เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติก ให้เห็นถึงความสามารถของเด็กออทิสติก รวมถึงเป็นการช่วยให้เห็นถึงคุณค่าของการใช้ศิลปะบำบัด เพื่อให้พ่อแม่ที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกได้ตระหนักถึงการกระตุ้นพัฒนาการ โดยใช้ศิลปะ เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารระหว่างพ่อแม่และเด็กออทิสติก ให้เข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของเด็ก และกระตุ้นการเรียนรู้ในด้านทักษะสังคมได้อีกทางหนึ่ง นำศิลปะเป็นภาษาภาพใช้เป็นสื่อสากล ที่สามารถทำความเข้าใจในภาวะของโรคออทิสซึมได้ มีส่วนช่วยในการประเมินความสามารถทางพัฒนาการ และการสังเกตสภาพแวดล้อมของเด็กได้ดี รวมทั้งเสริมสร้างความรักความผูกพันและลดปัญหาทางจิตใจระหว่างแม่กับลูกและสร้างคุณค่าทางสังคมให้แก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้

๕๗ สรุป

จากการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก เกิดเป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตนด้วยการผสมผสานเทคนิคทางหัตถกรรมปะติดผ้า Applique ซึ่งเป็นเทคนิคแบบโบราณ ร่วมกับการใช้เทคนิคประติมากรรมนุ่มสื่อผสม ที่แสดงให้เห็นถึงการนำผลงานศิลปะงานปั้นดินน้ำมัน งานวาดภาพของเด็กออทิสติก โดยผู้สร้างสรรค์ที่เป็นผู้เก็บข้อมูลจากการศึกษาพบว่า รูปทรงที่เด็กออทิสติกปั้น หรือประดิษฐ์ขึ้นนั้น เด็กมักมีความมั่นใจในการปะติด ตัด การปั้นแบบไม่มีกรอบทางความคิดของหลักการถูกผิด เขาจะปั้นด้วยความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เขาสนใจ รูปทรงหรือผลงานที่พบแม้จะ ไม่สมส่วน โยเย่ บิดเบี้ยว เอนเอียง กลับมีความงามแบบอิสระ เป็นธรรมชาติของเด็กที่บริสุทธิ์ใจ ไม่มีการปรุงแต่งด้วยการฝึกฝนทักษะจากการเรียนรู้ เด็กใช้จินตนาการรวมกับความทรงจำที่เขาได้รับมาจากการประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา ความทรงจำนั้นจะมีความเข้มข้นเพียงพอที่ต่อเมื่อ เป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบสนใจ พอใจ เด็กออทิสติกจึงจะนำความประทับใจนั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การแสดงออกทางศิลปะ โดยการทำกิจกรรมทางศิลปะของเด็กออทิสติก ทำให้เห็นความแตกต่างและลักษณะเฉพาะของผลงานของเด็กออทิสติกรายบุคคล ว่ามีความแตกต่างจาก

เด็กปกติในหลายด้าน ทั้งด้านรูปทรงที่บิดเบี้ยว ยืด หด ตัดทอน รูปทรงที่ไม่สมมาตรแสดงออกแบบไร้ทิศทาง การเชื่อมต่อที่ไม่หลากหลายจนสวยงาม แต่ทั้งรอยมือที่น่าสนใจ มีความงามในอีกแบบหนึ่ง ไม่มีการจัดองค์ประกอบภาพ เพราะไม่ยึดติดกับทฤษฎีทางศิลปะ เด็กออทิสติกมักอยู่ในโลกของตนเองโดยไม่สนใจต่อผู้คนและสภาพแวดล้อม ผลงานมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเด็กออทิสติกเป็นรายบุคคล จนทำให้เกิดความน่าสนใจและมีคุณค่าในเชิงศิลปะที่สะท้อนความงามของผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก สอดคล้องกับนักปรัชญาชื่อ Benedetto Croce: ในอิตาลี นักปรัชญาและนักประวัติศาสตร์ Benedetto Croce ได้ให้การยกย่องเรื่องของสหัชญาณ เขาได้พิจารณาเรื่องของ การรับรู้โดยทันทีเกี่ยวกับวัตถุชิ้นหนึ่ง ซึ่งด้วยเหตุผลบางประการ ทำให้วัตถุชิ้นนั้นปรากฏเป็นรูปทรงขึ้นมา มันเป็นการหยั่งรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ก่อนที่ใครคนหนึ่งจะสะท้อนภาพเกี่ยวกับมันออกมา ผลงานศิลปะต่างๆ คือการแสดงออก เป็นรูปทรงที่เป็นวัตถุของสหัชญาณอันนั้น แต่ความงามและความน่าเกลียดมิใช่คุณสมบัติของผลงานศิลปะ แต่มันเป็นคุณสมบัติต่าง ๆ ของจิตวิญญาณที่แสดงออกในลักษณะของสหัชญาณในงานศิลปะเหล่านี้ (Arthur C. Danto. ๑๙๙๔, ๑๕-๒๕)

พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้เพื่อใช้จัดกิจกรรมศิลปะบำบัด ในการฝึกเด็กออทิสติกได้ อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับการรักษาทางการแพทย์ในปัจจุบัน และจากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น มุ่งเน้นเชื่อมโยงให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากความไม่สมบูรณ์ แต่เรียงร้อยด้วยเทคนิคทางหัตถกรรม อันได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติกออกสู่สาธารณะชน และเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติก

๕.๔ อภิปรายผลการสร้างสรรค์

๕.๔.๑ การใช้กิจกรรมศิลปะกับเด็กออทิสติก

การศึกษานี้ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเก็บข้อมูลการวาดภาพของเด็ก โดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะบำบัด ในหัวข้ออิสระ เพื่อต้องการให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดความรู้สึกที่เด็กสนใจ ชื่นชอบ หรืออยู่ในภาวะหมกมุ่น จากการเก็บข้อมูลการวาดภาพในระยะเวลา ๑ ปี ก่อนเริ่มโครงการวิจัย ทำให้สามารถเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

เนื้อหาที่เด็กวาดนั้นเกิดจากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้สัมผัสมาและจดจำ เกิดความชอบหรือประทับใจ ในสิ่งต่าง ๆ เด็กจึงนำมาวาด โดยการถ่ายทอดโดยตรงจากสิ่งที่ตาเห็นหรือแสดงออกถึงความรู้สึกต่อวัตถุ สิ่งของ สิ่งมีชีวิตได้อย่างน่าสนใจ และไม่มีการจัดเรียงข้อมูลลำดับเรื่อง อันเกิดจากความผิดปกติของสมองด้านการประมวลผล ดังนั้นเรื่องราวในภาพอาจขาดการเชื่อมโยงแบบเป็นเหตุเป็นผล เด็กมักนำของ ๒ สิ่งที่ไม่มีความเกี่ยวพันกันมาผสมผสานกัน จากการถ่ายทอดเรื่องราวที่แปลกประหลาดนี้ ทำให้ผลงานเกิดความน่าสนใจและชวนให้คิดเชื่อมโยงถึงความรู้สึกที่อยู่ภายในของเด็กที่รู้สึกกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเมื่อเด็กเติบโตขึ้น ผลงานของเด็กมีการพัฒนาขึ้นตามช่วงวัย ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะทางการวาดที่มีความซับซ้อน และมีรายละเอียดเหมือนจริงมากขึ้น

การใช้กิจกรรมศิลปะนั้นนับว่ามีประโยชน์มากในการช่วยฝึกสมาธิให้สามารถจดจ่อกิจกรรมที่อยู่ตรงหน้าได้นานมากขึ้น เพราะศิลปะจัดเป็นการเรียนรู้ที่ผ่านขบวนการเล่นแบบมีความหมาย รวมทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างเด็กกับผู้สร้างสรรค์ ภาษาภาพจึงนับว่ามีความสำคัญมาก จากการทดลองเปรียบเทียบการใช้ภาษาพูดในการสื่อสารกับเด็ก มีการตอบสนองหรือไม่ตอบสนองต่อสิ่งที่เราพยายามสื่อสารเลย เนื่องจากเด็กไม่มีสมาธิจดจ่ออันเนื่องมาจากมีภาวะสมาธิสั้น (Attention Deficit Hyperactivity Disorders) ร่วมด้วย จึงทำให้ขาดความสนใจสิ่งใดรอบตัว ผวนกับอาการออทิสซึมที่มีโลกส่วนตัวสูง ทำให้เด็กขาดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเหมือนเด็กปกติ แต่หากใช้การสื่อสารโดยการวาดภาพจะพบว่า เด็กมีความสนใจและมีความเข้าใจในสิ่งที่เราสื่อสารได้ตรงความหมาย เด็กสามารถทำตามและได้ตอบได้ดีขึ้น ดังนั้น ศิลปะจึงนับว่ามีความสำคัญมากในการใช้ฝึกการสื่อสารของเด็กออทิสติกได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยลดอาการเก็บกดกดันจากการบกพร่องเรื่องการสื่อสาร เด็กอารมณ์ดีขึ้น มีการจดจำที่ดีจากการฝึกเรียนรู้จากภาพวาด ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสื่อสารโดยการวาดบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กรู้สึก หรือชอบสนใจเป็นพิเศษ จนเกิดเป็นผลงานที่มีการพัฒนา การปั้นของเด็กนั้นมีความอิสระทางความคิดและจินตนาการโดยไม่ผ่านการฝึกฝนใด ๆ แต่เป็นการปั้นที่เกิดจากการจดจำและความสนใจ เด็กจะปั้นรูปทรงหรือเรื่องราวที่สนใจเข้าไปมา อาจเกิดเป็นรูปทรงอันแปลกประหลาด ในมุมมองที่แปลกใหม่ รูปทรงบิดเบี้ยวผิดรูปผิดเหลี่ยม ผิดจากความเป็นจริงในธรรมชาติ แต่ผู้สร้างสรรค์เห็นถึงความงามอันเกิดจากรูปทรง ทันที ไม่ยั้งคิด รูปทรงเส้นไหลเต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการ ดังที่นักจิตวิทยาการศึกษาทอร์เรนซ์ ได้กล่าวไว้ว่า “ความคิดสร้างสรรค์ คือ กระบวนการประสาทสัมผัสอันซับซ้อนไวต่อปัญหา ต่อสิ่งที่ขาดตกบกพร่อง ต่อช่องว่างของความรู้ ต่อปัจจัยที่สูญหายไป ต่อสิ่งที่ขาดการกลมกลืน ความสามารถที่จะแยกแยะสิ่งยุ่งยาก การค้นหาทางแก้ปัญหา การคาดเดาหรือการกำหนดสมมติฐานในสิ่งที่บกพร่อง การทดสอบครั้งแล้วครั้งเล่าและท้ายที่สุดสามารถสื่อสารกับผลลัพธ์ที่ปรากฏนั้น” (Torrance, ๑๙๖๕: ๖๖๓)

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนูนสื่อผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก นั้น เป็นการศึกษาทฤษฎีทางด้านศิลปะที่ใช้ในการช่วยลดภาวะอาการของเด็กออทิสติกโดยใช้ศิลปะการทำกิจกรรมทางศิลปะแบบอิสระ เป็นการสังเกตจากการสร้างสรรค์และผลงานที่เด็กทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ช่วยพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกที่อยู่ในใจผ่านออกมาทางผลงานศิลปะ นอกจากนั้นศิลปะบำบัดยังช่วยพัฒนาสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ลักษณะของความคิดที่มีหลายมิติ หลายมุมมอง หลายทิศทาง สามารถคิดได้กว้างไกลไร้กรอบ ไร้ขอบเขต แต่เนื่องจากสมองมีความผิดปกติด้านการเชื่อมสัมพันธ์กับความเป็นจริง เด็กออทิสติกจึงวาดออกมาโดยไม่คำนึงถึงหลักการความถูกต้องใดๆ แต่ทุกอย่างถูกส่งตรงมาจากใจนำมาผสมผสานกันจากความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการของการกระทำเพื่อให้ได้ผลผลิตใหม่ ๆ ทางความคิด ซึ่งเกิดจากความคิดจินตนาการมากกว่าการใช้เหตุผล และยังช่วยกระตุ้นการพัฒนาทางร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานงานการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างอิสระ อย่างเป็น

ธรรมชาติ ตามระดับพัฒนาการของกล้ามเนื้อ จนสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบจนบรรลุเป้าหมายงานที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กระตุ้น การสื่อสาร และเสริมสร้างทักษะสังคม จากที่กล่าวมานั้นจึงพบว่าการทำศิลปะบำบัดกับเด็กออทิสติก ทำให้เด็กออทิสติกเริ่มมีสมาธิขึ้น มีความสุขยิ้มแย้มมากขึ้น ศิลปะนับเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะ สามารถสร้างเด็กให้มีความเฉลียวฉลาด สามารถพัฒนาศักยภาพที่อยู่ในตัวเด็กให้เติบโตและ พัฒนาให้เกิดสติปัญญาอย่างครบถ้วน ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความงามของผลงาน ศิลปะของเด็กออทิสติกออทิสติก แต่เป็นความงามที่สอดคล้องกับแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ คือความ งามอันเกิดจากความไม่สมบูรณ์ และเป็นความงามที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนั้นผลงานที่ สร้างสรรค์นี้จะถูกเผยแพร่ออกสู่สาธารณะชน เพื่อเป็นการชี้นำแนวทางให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็น เด็กออทิสติก ได้ตระหนักถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็ก และสามารถเป็นแนวทางในการจัด กิจกรรมบำบัดที่เหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถของตัวเด็กเป็นรายบุคคลได้

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสื่ผสมการปะติดผ้าด้วย เทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก” ต้องการ แสดงให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากจินตนาการของเด็กออทิสติก ที่ใช้กิจกรรมทางศิลปะมามีส่วนช่วย ในการบำบัดภาวะอาการแยกตัว อยู่ในโลกของตนเอง ให้สามารถร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสามารถสร้าง ให้เกิดสมาธิจากกิจกรรมศิลปะ อาทิเช่น การวาด ระบายสี การปั้น การปะติด แต่ผลงานศิลปะของ เด็กที่สำเร็จออกมานั้น ล้วนแสดงออกให้เห็นถึงความงามอันเกิดจากจินตนาการที่ได้รับมาจาก สภาพแวดล้อม ดังจะเห็นได้จาก เนื้อหา รูปทรง การใช้สี และกระบวนการในการวาดภาพ ซึ่งศิลปะ นับเป็นกิจกรรมที่เด็กทุกช่วงวัยชื่นชอบและมีความสุขสนุกสนาน ได้พัฒนาทักษะทางร่างกายหลาย ด้าน นับเป็นการพัฒนาผ่านกิจกรรมศิลปะ โดยเฉพาะกิจกรรมการปั้นดินน้ำมันที่มีประโยชน์ในการ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ ให้แข็งแรง ร่วมกับการใช้ตา ในการปั้นนั้น เด็กจะมีอิสระในการบีบ จับ ปะปะ เชื่อมต่อดินน้ำมัน หลากสีสันทันกลายเป็นรูปทรงที่เด็กอยากสื่อสาร พัฒนาการของเด็ก ออทิสติกด้านการปั้นนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะอาการว่าเด็กมีภาวะความผิดปกติมากน้อยแค่ไหน ผิดปกติ หรือบกพร่องด้านใด ผลงานสามารถเป็นเครื่องมือแสดงความสามารถของเด็กในหลายด้าน ทั้งด้าน ความจำ การเรียงลำดับข้อมูล การประมวลผล การควบคุมทางกาย ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความสนใจ จึงนำผลงานของเด็กมาสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีมาช้านาน แต่เป็นเทคนิคที่ผู้สร้างสรรค์ชื่นชอบและมีความชำนาญ โดยผ่านชั้นเชิงจาก การศึกษากระบวนการภาพปะติด หรือ คอลลาจ (collage) เพื่อให้เกิดผลงานประติมากรรมนุ่ม สื่ผสมที่ตรงตามแนวคิดของเด็กที่สร้างสรรค์ไว้ ที่แสดงออกถึงจินตนาการอันบริสุทธิ์ของเด็กออทิ สติก จนเกิดเป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตนแต่แฝงไว้ด้วยความงามอันบริสุทธิ์ พร้อมทั้งส่งเสริมและ มุ่งให้กำลังใจกับครอบครัวที่มีเด็กออทิสติก ได้หันมาเห็นคุณค่าของการใช้ศิลปะ ที่สามารถใช้เป็น เครื่องมือในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนั้นการจะสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมนี้ จำเป็นต้องทำการศึกษาแนวคิดประติมากรรมนุ่ม ที่มีความอ่อนนุ่ม ในรูปแบบ สามมิติ สามารถดูได้โดยรอบในส่วนของผลงานอนุกรมศัพท์ศิลปะ ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้กล่าวถึงความหมายของประติมากรรมนุ่มไว้ว่า “ประติมากรรมนุ่มหมายถึงประติมากรรมที่สร้างรูปทรงด้วยวัสดุเนื้ออ่อนนุ่ม เช่น หนัง ผ้า นุ่น เชือก พลาสติก หรือรูปทรงที่บรรจุด้วยวัสดุอ่อนนุ่มศิลปินกลุ่มศิลปะประชานิยมนิยมสร้างสรรค์ขึ้นในคริสต์ทศวรรษ ๑๙๖๐ ที่สหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินชื่อแคลส์โอลเดนเบิร์ก (Claes Oldenburg) จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่าประติมากรรมนุ่ม จะใช้วัสดุเนื้ออ่อนนุ่มเป็นส่วนประกอบหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งเป็นการทำลายความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับประติมากรรมจากปกติจะทำด้วยวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานและชิ้นสูง เช่น หินอ่อน บรอนซ์” จากที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่าศิลปินมีความกล้าหาญ ในการเลือกใช้วัสดุที่แตกต่างออกมาจากวัสดุที่ใช้ในงานประติมากรรมรูปแบบดั้งเดิม มีลักษณะเป็นเนื้อแข็ง แสดงออกถึงวัสดุแบบใหม่ ผู้คนสามารถจินตนาการถึงวัสดุในครัวเรือนได้ว่าสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานได้

ที่ต้องการนำเสนอเทคนิคการปะติดให้เข้ากับความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากผลงานของศิลปินศึกษา Nick Cave ศิลปินสัญชาติอเมริกันเขาเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในเรื่อง Sounduits ประติมากรรมผ้าสามสีได้ ที่มีสีสันสดใส มีรูปร่างแปลกประหลาด ผลงานประติมากรรมในภายหลังของเขาเน้นที่ทฤษฎีสี่ เป็นผลงานสือผสมและการติดตั้งขนาดใหญ่ งานของเขาส่วนใหญ่ เขามักมีความสุขกับการสร้างมิติที่สร้างด้วยรูปทรงจากจินตนาการ เช่นเดียวกับการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กก๊อทิสติกที่นิยมสีสันฉูดฉาดสดใส ภายใต้อุปกรณ์ที่แปลกประหลาด สอดคล้องกับศิลปิน Joana Vasconcelos ศิลปินชาวโปรตุเกสศิลปินเลือกที่จะนำเสนอในแง่มุมมองที่แตกต่าง เพื่อตีแผ่ให้ผู้คนเห็นและยอมรับในความเป็นจริงของโลกที่กำลังดำเนินอยู่ และศิลปินเลือกที่จะออกเสียงให้กับบางสิ่งที่ควรเจียบให้ดังออกมานำวัตถุที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันมาสร้างสรรค์ผ่านแนวคิดจนเกิดเป็นผลงานประติมากรรมลอยตัว มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าค้นหา มีสีสันที่แปลกตาฉูดฉาด ในชิ้นงานที่ใช้เส้นใยมาถักทอเชื่อมโยงกับวัสดุชนิดอื่น ๆ เป็นแง่มุมมองที่ศิลปินมีความคิดแปลกใหม่ สร้างขึ้นมาจากสัพเพเหระของชีวิต เกิดเป็นประติมากรรมนุ่มที่มีรูปทรงแปลกตา สีสันสดใสคล้ายสายรุ้ง นอกจากนั้นการทำความเข้าใจการสร้างสรรค์ครั้งนี้จำเป็นต้องทำการศึกษาแนวคิดทางสุนทรียด้านความงามจากความไม่สมบูรณ์ วาปี ซาปี ทำให้รู้สึกพึงพอใจ น้อมรับความเป็นจริงของชีวิต และกฎของธรรมชาติว่าทุกสิ่งนั้นล้วนมีความงามในแบบของตนเอง เรารับรู้บางสิ่งสวยงามจากสีสัน รูปร่าง สัดส่วนที่ทำให้เราพอใจ ความงามเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับมนุษย์มานับล้านปี แนวคิดเรื่องความงาม มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา นอกจากนั้นการศึกษาศิลปะแบบ Kintsugi ทำให้เราเรียนรู้ที่จะยอมรับความงามที่มีคุณค่าในมิติใหม่ ว่าแม้จะชำรุดเสียหายแตกหัก เมื่อนำมาซ่อมแซมอาจเกิดความงามในอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้ชมผลงานประติมากรรมนุ่มที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กก๊อทิสติกนั้นได้ยอมรับคุณค่าในการตีความใหม่ในมาตรฐานคำว่างาม

การสร้างสรรคผลงานประติมากรรมนุ่มสือผสมการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกนั้น เป็นการหาแง่มุมมองทางด้านสุนทรียด้านความงามอันเกิดจากรูปทรงสีที่ไม่สมบูรณ์ อันเกิดจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก ช่วงอายุ ๙-๑๔ ปี ผลงานชุดนี้มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ของงานที่สร้างสรรค์ในเทคนิคทางหัตถกรรมการปะติดในเทคนิค Appliqué ที่มีความงามจากการถ่ายทอดมุมมองของจินตนาการเด็กออทิสติก ที่มีลักษณะเฉพาะตน

๕.๔ ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

๕.๔.๑ ผลสรุปที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปพัฒนาการสร้างสรรคศิลปะการปะติดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ด้วยการเย็บ มาใช้สร้างสรรค์ผลงานร่วมสมัยและนำไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ให้กับผู้สนใจต่อไป

๕.๔.๒ ผลงานวิจัยในโครงการนี้ ทำให้ตระหนักถึงการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กออทิสติกด้วยการใช้ศิลปะบำบัดซึ่งเป็นกิจกรรมบำบัดการปั้น การวาด การระบายสี ช่วยในการพัฒนาเด็กออทิสติก ด้วยศิลปะ ที่มีต้นทุนต่ำ และสามารถหาซื้ออุปกรณ์ได้ง่าย ครอบครัวที่มีลูกออทิสติกได้ทำความเข้าใจในภาวะทางอารมณ์ของเด็กออทิสติกได้ และเป็นการเผยแพร่ผลงานให้ผู้คนเห็นถึงความสามารถของเด็กออทิสติกในด้านศิลปะ ว่าแสดงความงามอันบริสุทธิ์แฝงอยู่ หากมองด้วยหัวใจแห่งความเมตตาและเข้าใจ ก็จะเห็นถึงสุนทรียภาพแห่งความงามในจิตใจเด็ก

๕.๔.๓ กิจกรรมการวาดภาพระบายสีนั้นสามารถนำไปใช้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ สายตา การควบคุมตนเอง สมาธิ รวมทั้งช่วยผ่อนคลาย เกิดสุนทรียภาพทางใจนับเป็นกิจกรรมบำบัดอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยพัฒนาเด็กออทิสติกได้

๕.๔.๔ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้แก่แม่ที่มีลูกเป็นเด็กพิเศษ เพื่อให้พ่อแม่ที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกได้ตระหนักถึงการกระตุ้นพัฒนาการ โดยใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารระหว่างพ่อแม่และลูกออทิสติกให้เข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของลูก และกระตุ้นการเรียนรู้ในด้านทักษะทางกายและทางสังคมได้อีกทางหนึ่ง

๕.๔.๕ นำศิลปะเป็นภาษาภาพที่เป็นสื่อสากล มีส่วนช่วยในการประเมินความสามารถทางพัฒนาการและการสังเกตสภาพแวดล้อมของเด็กได้ดี รวมทั้งเสริมสร้างความรักความผูกพันและลดปัญหาทางจิตใจของเด็กและสร้างคุณค่าทางสังคมให้แก่เด็กพิการประเภทต่าง ๆ ได้

๕.๕ ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสรรค์ครั้งต่อไป

๕.๕.๑ ควรทำการสร้างสรรค์ต่อยอดทางความคิดและเลือกเทคนิคประเภทอื่นๆ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

๕.๕.๒ ควรมีการศึกษารูปแบบของผลงานศิลปะการปั้นของเด็กออทิสติก เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจ สิ่งที่เด็กคิดเพราะเด็กออทิสติกบกพร่องด้านการสื่อสารด้วยภาษาพูด ดังนั้นการวาดภาพ

จึงเป็นการสื่อสารในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถบอกความสนใจของเด็กได้ เป็นการกระตุ้นการสื่อสารในอีกทางหนึ่ง

๕๑๑.๓ ควรศึกษาเทคนิคในการกระตุ้นแรงจูงใจให้เด็กสนใจในกิจกรรมศิลปะบำบัดให้มากขึ้น

๕๑๑.๔ ควรกำหนดกลุ่มอาการและช่วงอายุของเด็กออทิสติกที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กได้

๕๑๑.๕ ควรเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ออกสู่สาธารณะชนในวงกว้าง เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ปกครองที่มีลูกเป็นออทิสติกได้มองเห็นคุณค่าของการสร้างสรรค์ของเด็กออทิสติกได้

ภาคผนวก

การแสดงผลงานสร้างสรรค์ทุน

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ หอศิลป์วังหน้า

ผลงานชื่อ : หมิน้อยของดาเต้

ผู้สร้างสรรค์ : ผศ.ดร. เมตตา สุวรรณศรี

เทคนิค : ประติมากรรมนุ่มสือผสม การปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique

ขนาด : ๖๐ X ๙๐ cm

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ. หอศิลป์วังหน้า

ผลงานชื่อ : หมิน้อยของตาเต้

ผู้สร้างสรรค์ : ผศ.ดร. เมตตา สุวรรณศรี

เทคนิค : ประติมากรรมนุ่มสื่อนผสม การปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique

ขนาด : ๖๐ X ๙๐ cm

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ หอศิลป์วังหน้า

ผลงานชื่อ : หมิ่นน้อยของดาเต้

ผู้สร้างสรรค์ : ผศ.ดร. เมตตา สุวรรณศรี

เทคนิค : ประติมากรรมนุ่มสื่อนผสม การปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique

ขนาด : ๖๐ X ๔๐ cm

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ หอศิลป์วังหน้า

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ. หอศิลป์วังหน้า

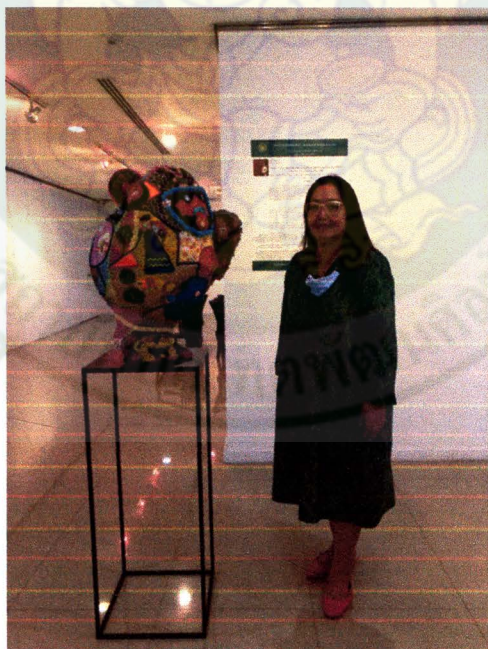
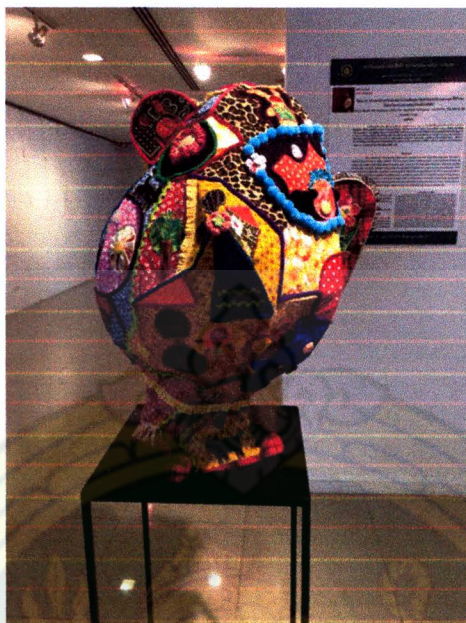
ผลงานชื่อ : หมิน้อยของดาเต้

ผู้สร้างสรรค์ : ผศ.ดร. เมตตา สุวรรณศรี

เทคนิค : ประติมากรรมนุ่มสือผสม การปะติดผ้าด้วยเทคนิค Applique

ขนาด : ๖๐ X ๙๖ cm

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ. หอศิลป์วังหน้า

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ. หอศิลป์วังหน้า

นิทรรศการการเผยแพร่งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ คณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
พัฒนศิลป์ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ. หอศิลป์วังหน้า

เมตตา สุวรรณสร
Metta Suwanasorn

ชื่อผลงาน "สร้างสรรค์ภาษาไทยประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก"

Mixed Media Soft Sculpture Using The Appliqué Technique Inspired by The Arts of My Autistic Child.

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานชุด "ประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué" ปักด้วยมือที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติก" มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมส้อมสแปดผ้า 3 มิติ ในเทคนิคการปักผ้า Appliqué และการปะติดผ้า (collage) เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงงามงามของผลงานวาดภาพอันเกิดจากจินตนาการของเด็กออทิสติก โดยที่ศึกษาลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกพบว่าผลงานเด็กออทิสติกเต็มไปด้วยมุมมอง มีความงามจากความไม่สมบูรณ์ตามแนวคิด วาปี ขาปี คุณหทัยภาพในงานศิลปะแห่งเซน ทั้งด้านเนื้อหา รูปทรง สีเส้น และกระบวนการในการวาดภาพ การจัดวางองค์ประกอบที่มีความอิสระ น่าสนใจ ส่วนเป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกอันบริสุทธิ์ ตรงไปตรงมา การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ต้องการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกที่จะฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และทำความเข้าใจในตัวการใช้ศิลปะ รวมทั้งสามารถเห็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบงานศิลปกรรมการปะติดผ้าเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าได้อีกทางหนึ่ง

Abstract

The creation of "Soft Sculpture, Mixed Media, Appliqué and Hand Embroidery Appliqué Technique inspired by the paintings of autistic children" aims to create 3D mixed media sculpture. In the technique of fabric appliqué and collage to show the beauty of drawing works created by the imagination of autistic children. By studying drawing works of autistic children, it was found that the work of children with autism was full of perspective. There is the beauty of imperfection according to the concept of Wabi Sabi, the aesthetics of Zen art. In terms of content, shape, color and process in drawing The independent, compelling composition is a story that conveys a sense of pure, straightforwardness, the creation of this series of works wants to be released to the public. To encourage families with children with autism to develop communication skills. And understand children by using art As well as being able to add a way to develop a handicraft pattern, patching cloth into a valuable piece of art in another way

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1 เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน "ประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué" ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก" สะท้อนความงามของผลงานศิลปะของเด็กออทิสติก ที่สร้างสรรค์ผลงานที่เต็มไปด้วยมุมมอง ตรงไปตรงมาที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกอันบริสุทธิ์ ที่มีความงามจากจินตนาการของเด็กออทิสติก

2 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคการปะติดผ้า (collage) ร่วมกับเทคนิคการปักปะติด Appliqué ในรูปแบบประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าตัวรูป

3 เพื่อเผยแพร่ผลงานประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าด้วยเทคนิคการปักปะติดผ้า Appliqué ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกสู่สาธารณชน และเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกที่จะฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และทำความเข้าใจลูกด้วยการใช้ศิลปะบำบัด รวมทั้งสามารถเห็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการปักปะติดผ้าในแบบอุตสาหกรรมครัวเรือน มาเป็นผลงานศิลปะประพันธ์ได้อีกทางหนึ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการสร้างสรรค์ผลงานชุดประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้าด้วยเทคนิค Appliqué นี้ได้เป็นผลงานประติมากรรมนุ่มส้อมสแปดผ้า 3 มิติ เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งได้เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ด้วยมือของเด็กออทิสติก ซึ่งต้องการแสดงให้เห็นถึงงามงามของผลงานวาดภาพอันเกิดจากจินตนาการของเด็กออทิสติก โดยที่ศึกษาลงานวาดภาพของเด็กออทิสติกพบว่าผลงานเด็กออทิสติกเต็มไปด้วยมุมมอง มีความงามจากความไม่สมบูรณ์ตามแนวคิด วาปี ขาปี คุณหทัยภาพในงานศิลปะแห่งเซน ทั้งด้านเนื้อหา รูปทรง สีเส้น และกระบวนการในการวาดภาพ การจัดวางองค์ประกอบที่มีความอิสระ น่าสนใจ ส่วนเป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดจากความรู้สึกอันบริสุทธิ์ ตรงไปตรงมา การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ต้องการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้กับครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กออทิสติกที่จะฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และทำความเข้าใจในตัวการใช้ศิลปะ รวมทั้งสามารถเห็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบงานศิลปกรรมการปะติดผ้าเป็นผลงานศิลปะที่มีคุณค่าได้อีกทางหนึ่ง

"มุ่งมั่นพัฒนา ก้าวหน้าวิชาการ สืบสานงานศิลป์"

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (๒๕๕๔). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: ศูนย์
สภาลาดพร้าว.

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. ความคิดสร้างสรรค์ : รวมพลังรังสรรค์ให้แก่เด็ก. Pecera Thailand.

๒๕๕๔ที่มา <http://www.pecerathailand.org/๒๐๑๘/๐๑/๖๕๒.html/>. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (๒๕๓๓). พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทแปลนพับ
ลิชชิง จำกัด.

ชลูด นิ่มเสมอ. (๒๕๓๓). องค์ประกอบทางศิลปะ. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (๒๕๕๔). ศิลปะบำบัดในเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พญา.

ดาร์รัตน์ อุทัยพยัคฆ์. สมอเด็กปฐมวัย. Gotoknow. ๒๐๐๘ ที่มา

<https://www.gotoknow.org/posts/๑๘๐๐๐๙> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

นิพาดา เทวกุล, หม่อมหลวง. (๒๕๕๖) **ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)**. ออนไลน์.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ จาก https://pirun.ku.ac.th/~agrpct/lesson๑/creative_thinking.html

นวลแข ปาลิวนิช. (๒๕๓๖). **ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พันธ์พิบลิชชิง.

ผุสดี ภูอินทร์. (๒๕๒๕). **คุณค่าของความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรม
มาธิราช.

เมตตา สุวรรณศรี. (๒๕๕๘). **เส้นใยแห่งความรักของแม่**. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
ทัศนศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมตตา สุวรรณศรี.(๒๕๕๘). "การศึกษาเปรียบเทียบภาพวาดของเด็กปกติกับเด็กออทิสติก
บทความที่ ๑: อายุ ระหว่าง ๔-๕ ปี". วารสารศิลป์ พีระศรี คณะจิตรกรรมประติมากรรม
และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ issn ๒๓๗๒-๕๔๔๔ : น.๑๕๑-๒๔๑

วิรุณ ตั้งเจริญ. (๒๕๕๓). **ศิลปะหลังสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.

วีณา ประชากุล. (๒๕๕๘). การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการ ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๘

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑. (๒๕๕๒). ศิลปะบำบัด (Art Therapy).จังหวัดนครปฐม.

สุภากร จันทวานิช. (๒๕๕๗). ทฤษฎีสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ เลื่อมกุมาร. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย. เด็กปฐมวัยรักเรียน. ๒๐๑๒. ที่มา <http://childhoodbooooc.blogspot.com/๒๐๑๒/๑๒/blog-post.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สรวมณต์ สิทธิสมาน. (๒๕๕๘). ศิลปะบำบัดกับอารมณ์ของเด็ก. ผู้จัดการ Online.สืบค้นเมื่อ ๓ กรกฎาคม, จาก <https://www.autistickku.com/wp-content/uploads/๒๐๑๗/๑๑/๑.ตุ้ม-ศิลปะบำบัด.pdf>

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (๒๕๕๔). ช่วยลูกออทิสติก. พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพฯ: ชันตราการพิมพ์.

อุไรวรรณ ภารดี (ปิติ มณียากุล). (๒๕๕๕). ร้อยเรียงผ้า. กรุงเทพฯ: บริษัททวีพริน.

Author(s): E. Paul Torrance. (๑๙๖๕). Reviewed work(s) Source: Daedalus, Vol. ๙๔, No. ๓, Creativity and Learning pp. ๖๓๓-๖๔๑. Published.

Drevdahl. (๑๙๖๐). Creativity Quotient: CQ. online. Accessed May ๑๘ ๒๐๑๓ Available from <https://bmoomoo.wordpress.com/>.

Arthur C. Danto. (๑๙๙๕). Embodied Meanings: Critical Essays & Aesthetic Meditations Hardcover May ๑, ๑๙๙๕ Accessed June ๑๖, ๒๐๑๔

Jung, C. G. (๑๙๔๗). On the Nature of the Psyche. London: Ark Paperbacks.

JOKKA. [pseud]. (๒๐๑๓). The yarn sculpture: Olek – AgataOleksiak. online. Accessed June ๓๗, ๒๐๑๓. Available from <http://flexiblefashion.blogspot.com/๒๐๑๓/๐๖/artist-olek-agata-oleksiak-crocheted.html>.

Leslie Koch. (๒๐๑๐). 'Art Around the Park' brings colorful murals to the East Village. Los Angeles: Taschen.

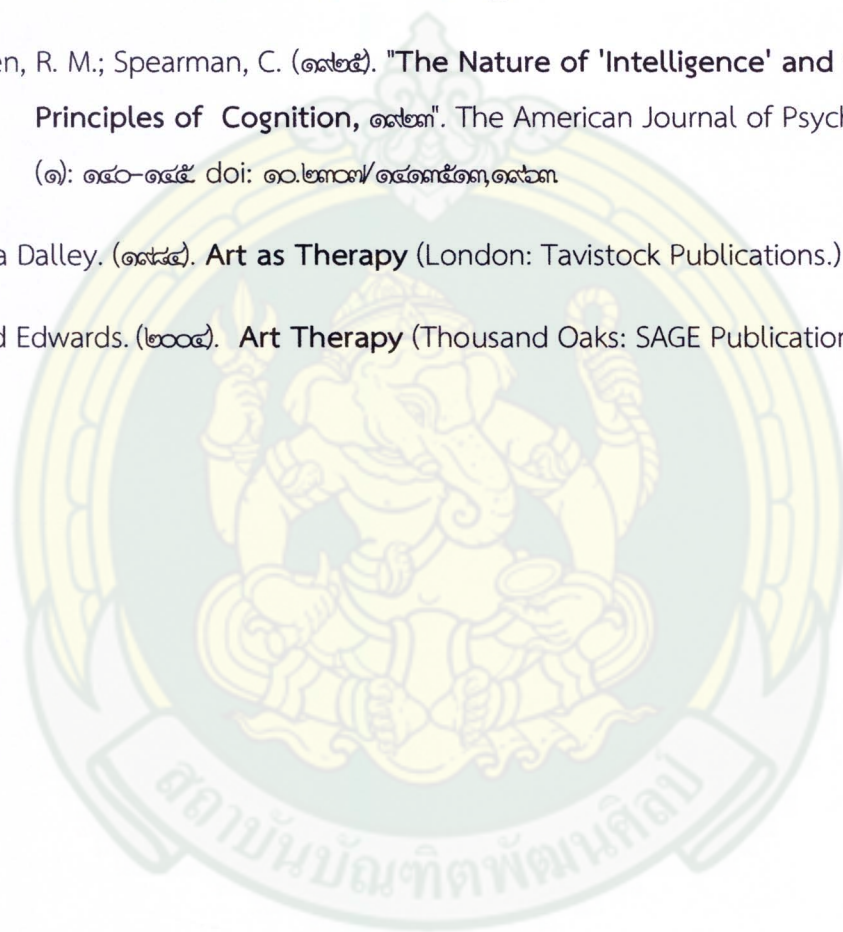
Lisa Solomon. (๒๐๑๖). **interview: Being “in-between” contemporary textile art.** online. Accessed April ๖, ๒๐๑๗. Available from <http://www.textileartist.org/lisa-soloman-interview/>

Megan Whitmarsh. (๒๐๑๗). **Originality, Observer Media: Design Observer : (Audio Interview)** online. Accessed April ๘, ๒๐๑๗. Available from https://en.wikipedia.org/wiki/Megan_Whitmarsh.

Ogden, R. M.; Spearman, C. (๑๙๑๕). "The Nature of 'Intelligence' and the Principles of Cognition, ๑๙๑๗". The American Journal of Psychology. ๓๖ (๑): ๑๕๐-๑๕๕ doi: ๑๐.๒๓๐๗/๑๕๕๑๕๑๑๑,๑๕๖๓

Tessa Dalley. (๑๙๗๕). **Art as Therapy** (London: Tavistock Publications.)

David Edwards. (๒๐๐๕). **Art Therapy** (Thousand Oaks: SAGE Publications.)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมตตา สุวรรณสร
เกิด	๑๐ กันยายน ๒๕๑๔, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	๒๕๕/๑ หมู่ ๑ แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๒๐ เมลล์ : metta_a@hotmail.com โทรศัพท์ : ๐๖๕-๖๖๒-๙๒๘๗
เกียรติประวัติ	
๒๕๓๙	ได้รับพระราชทานทุนภูมิพล (ประเภทเรียนดี)
๒๕๔๐	รางวัลดีเด่น ศิลปกรรมโตชิบา “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ ๙
	รางวัลชนะเลิศ ศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย ประจำปี๒๕๔๐
๒๕๔๑	รางวัลชนะเลิศ ศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย ประจำปี๒๕๔๑
๒๕๔๕	HONORABLE MENTION AWARD , ๑๐ th ASIAN ART BIENNALE BANGLADESH
๒๕๔๗	ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมแสดงศิลปนานาชาติ ณ. ประเทศญี่ปุ่นTHE ๑๐ th ANNIVERSARY OF POST- EARTHQUAK RESTORATION HYOGO INTERNATIONAL COMPETITION OF PAINTING จาก ๘๑ ประเทศทั่วโลก
๒๕๕๓	เขียนบทความในหนังสือ Art Thesis ^{๓๓} th Pon-Chang Academy of Art ในหัวข้อ หรือจะเป็นเพียงกระแสเสียงหนึ่ง..ที่เหยียบย่าง ลงบนเส้นทางศิลปะ นิทรรศการศิลปนิพนธ์ ครั้งที่ ๑๔ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง
๒๕๕๗	รางวัลศิลป์ พีระศรี ทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรมศิลป์พีระศรี โครงการเชิดชูเกียรติศิลปินยอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๔ ประจำปี ๒๕๕๗
๒๕๕๗	รางวัลเหรียญเงิน ประเภทสื่อผสม (Mixed Media) จากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๐

- ๒๕๕๗ ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์จากงบประมาณแผ่นดิน (หมวดเงินอุดหนุน
ทั่วไป) ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗
- ๒๕๕๗ ทุนเชิดชูเกียรติ อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี
- ๒๕๕๘ รับเชิญสร้างสรรค์ผลงานการแสดงงาน ๑๐ international ๒๐๑๕ ศิลปกรรม
นานาชาติ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- ๒๕๕๘ บทความวิชาการ เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภาพวาดของเด็กปกติกับเด็กออทิสติก
บทความที่ ๑ : อายุ ๔-๕ ปี โดย เมตตา สุวรรณศรี ลงตีพิมพ์ในวารสารศิลป์ พีระศรี
“Journal of fine Art” ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘) ISSN
๒๐๗๒-๕๘๘๕ ซึ่งจัดโดยคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร
- ๒๕๕๘ ทุนสนับสนุนการสร้างสรรค์ศิลปะมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- ๒๕๕๘ รางวัลเหรียญทองแดง ประเภทสื่อผสม (Mixed Media) จากการประกวด
ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑
- ๒๕๕๘ รางวัลดีเด่น ศิลปกรรมโตชิบา “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ ๒๗
- ๒๕๕๘ ถูกเสนอชื่อเข้ารับรางวัล Prudential Eye Awards ๒๐๑๖ "CATEGORY ๕ BEST
EMERGING ARTIST USING SCULPTURE" for the third Prudential Eye
Awards that will take place on ๑๙th January ๒๐๑๖ in Singapore. The
Prudential Eye Awards are annual awards for emerging artists in the
Greater Asia region. ณ.ประเทศสิงคโปร์ นับเป็นงานในระดับเอเชีย
- ๒๕๖๑ รางวัล ศิลปิน ผู้มีผลงานดีเด่น ในโครงการครุศิลปะสร้างสรรค์งานศิลป์กับศิลปิน
แห่งชาติ รุ่น ๙ ประจำปี ๒๕๖๑ ผลงานได้รับคัดเลือกร่วมแสดง
ในนิทรรศการศิลปะTHAI ARITSTS CONTEMPORARY ARTISTS AWARD ๒๐๑๘
จัดแสดงผลงานศิลปะสร้างสรรค์โดย ๑๐ ศิลปิน ณ สถานกงสุลใหญ่
นครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา ๑-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- ๒๕๖๒ รางวัล “บทความวิจัยดีเด่นด้านทัศนศิลป์ ปี ๒๕๖๒”บทความทางวิชาการในงาน
ประชุมวิชาการด้านความก้าวหน้าทางศิลปะ วัฒนธรรมและการออกแบบ
ระดับชาติ
ครั้งที่ ๑งานประชุมวิชาการด้านความก้าวหน้าทางศิลปะ วัฒนธรรมและการ
ออกแบบระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ภายใต้ชื่องาน "Arts Beyond Border. ก้าวข้าม
ขอบเขตศิลปะและงานออกแบบอย่างสร้างสรรค์ ณ หอศิลปะและวัฒนธรรม
ภาคตะวันออกและคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประวัติการแสดงผลงาน

- ๒๕๓๒ การแสดงผลงานนักศึกษา วิทยาลัยช่างศิลปสาธิตการเขียนภาพคนเหมือน ใน
การแสดงผลงานศิลปหัตถกรรมของกรมอาชีวศึกษา ๒๕๓๕
- ๒๕๓๒ การแสดงผลงานนักศึกษาคณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๒๕๓๖ การแสดงผลงานศิลปะทิวทัศน์ คณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ ๑๐
- ๒๕๓๗ การแสดงผลงานศิลปะทิวทัศน์ คณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ ๒
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ ๑๑
การแสดงผลงานศิลปะของนักศึกษาคณะจิตรกรรมมหาวิทยาลัยศิลปากร
การแสดงผลงานจิตรกรรมทิวทัศน์ ณ. ประเทศเดนมาร์ก
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของการปิโตเรียมแห่งประเทศไทย
การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๐
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย ธนาคารกสิกรไทย
- ๒๕๓๘ การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย ศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ ๑๒
การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๑
การแสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” โตชิบา ครั้งที่ ๗
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย ธนาคารกสิกรไทย
การแสดงผลงานศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ ๑๐ หัวข้อ “ป่าเขาลำเนาไพร”
การแสดงผลงานนักศึกษาคณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๒๕๓๙ การแสดงผลงานศิลปะนิพนธ์ของนักศึกษาปีสุดท้าย คณะจิตรกรรม ฯ
มหาวิทยาลัยศิลปากร
การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๒
การแสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” โตชิบา ครั้งที่ ๘
การแสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ธนาคารกสิกรไทย
- ๒๕๔๐ การแสดงผลงานศิลปกรรมของคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยเนื่องในวาระครบรอบ ๕๕ ปี ของคณะจิตรกรรม
มหาวิทยาลัยศิลปากร
การแสดงผลงานศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ของบริษัทโตชิบา ครั้งที่ ๙
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
การแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๓
- ๒๕๔๑ การแสดงผลงานศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ของบริษัทโตชิบา ครั้งที่ ๑๐
การแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
การแสดงผลงานศิลปกรรมของคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป ครั้งที่ ๕
- ๒๕๔๒ การแสดงผลงานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนม พรรษาครบ ๖
รอบของอาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป

- ๒๕๔๓ การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปิน กลุ่มเหลี่ยม
- ๒๕๔๔ การแสดงศิลปกรรมภาพเหมือนศิลปิน ของมหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๒๕๔๕ การแสดงศิลปกรรมของศิลปินอาเซียน ครั้งที่ ๑๐ ณ. ประเทศบังคลาเทศ
- ๒๕๔๕ ๑๐th ASIAN ART BIENNALE BANGLADESH ๒๐๐๕
- การแสดงผลงานศิลปกรรมคณาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ. สีสมเกลลอเลีย
- ๒๕๔๖ การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมของกลุ่ม ๕ ศิลปิน ณ. สีสมเกลลอเลีย
- ๒๕๔๗ การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยเนื่องในวาระครบรอบ ๑๐ ปีหลังเกิดแผ่นดินไหว
- “การประกวดศิลปะนานาชาติ THE ๑๐th ANNIVERSARY OF POST-EARTHQUAK RESTORATION HYOGO INTERNATIONAL COMPETITION OF PAINTING ณ. ประเทศญี่ปุ่น
- ๒๕๔๗ แสดงผลงานกลุ่มศิลปินหญิง In my mind แสดงงานที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์เจ้าฟ้า ระหว่างวันที่ ๑๑-๒๙ มกราคม ๒๕๔๗
- ๒๕๔๘ แสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัย black and white หอศิลป์ ชีคอนสแควร์
- ๒๕๔๘ แสดงผลงานศิลปกรรม ณ ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยไทยมา
- ๒๕๔๙ แสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรม ในหัวข้อ ดอกไม้ให้คุณ ณ. สยามพารากอน
- ๒๕๔๙ แสดงผลงานกลุ่มศิลปินหญิง In my mind ครั้งที่ ๒ แสดงงานที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์เจ้าฟ้า หัวข้อ Love in my mind
- ๒๕๔๙ ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง ดินเปื้อนหมึก
- ๒๕๔๙ รับเชิญเป็นศิลปิน ออกรายการสอนศิลป์ สถานีโทรทัศน์ ITV ๒ ตอน ในการสาธิต ทำผลงานศิลปะสื่อผสม จิตรกรรมนูนต่ำจากอลูมิเนียมพรอยล์ แบบที่ ๑ และแบบที่ ๒ จิตรกรรมร่องลึกจากอลูมิเนียมพรอยล์
- ๒๕๔๙ ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่าง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ชีคอนสแควร์
- ๒๕๔๙ ร่วมแสดงผลงาน สีน้าของมูลนิธิแสงสว่าง ณ. สยามพารากอน
- ๒๕๔๙ รับเชิญเป็นวิทยากร ให้กับมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง ในหัวข้อ บรรยายงานศิลปะร่วมสมัย
- ๒๕๔๙ ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดย วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- ๒๕๕๐ ร่วมแสดงผลงานมิตรสัมพันธ์ไทย-ลาว
- ๒๕๕๐ รับเชิญแสดงผลงานสื่อผสมโครงการณดินเปื้อนหมึก
- ๒๕๕๐ ร่วมแสดงผลงานภาพพิมพ์ชิ้นเล็ก สาขาภาพพิมพ์คณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๒๕๕๗ ร่วมโครงการณศึกษาประวัติศาสตร์โบราณสถานและสภาพแวดล้อม เพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ ณ. ประเทศกัมพูชา

- ๒๕๕๗ ได้รับคัดเลือกเข้ารับทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรมศิลป์พระศรี รางวัลศิลป์ พระศรี โครงการเชิดชูเกียรติศิลปินยอดเยี่ยมแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๔ ประจำปี ๒๕๕๗ ในโครงการ ความคิดคำนึงถึงห้วงเวลาที่ผ่านเลยในจิตใจฉัน : Nostalgia of mind
- ๒๕๕๗ เขียนบทความในหนังสือ Art Thesis ^{๓๓}th Pon-Chang Academy of Art ในหัวข้อ หรือจะเป็นเพียงกระแสเสียงหนึ่ง..ที่เหยียบย่าง ลงบนเส้นทางศิลปะ นิทรรศการศิลปนิพนธ์ ครั้งที่ ๑๔ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง
- ๒๕๕๗ ร่วมจัดงาน ประเภทสื่อผสม (Mixed Media) ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๐
- ๒๕๕๗ รับเชิญเป็นศิลปินออกรายการ What's up spring ทางช่อง Spring New ใน หัวข้อ การใช้งานศิลปะในการบำบัดเด็กออทิสติก และการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะของเมตตา สุวรรณศรี วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ออกอากาศสดเวลา ๑๐.๓๐
- ๒๕๕๗ สัมภาษณ์ในรายการข่าวบันเทิง ช่วงข่าวบันเทิง ทางสถานีโทรทัศน์ Thai Pbs เนื่องในงานแถลงข่าวศิลปินผู้รับรางวัลศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๐ ในหัวข้อ “การติดตั้งงานศิลปะจัดวาง และปัญหาในการเคลื่อนย้ายติดตั้ง” ออกอากาศวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๕.๓๐ น
- ๒๕๕๗ รับเชิญสัมภาษณ์ในรายการข่าวบันเทิง ทางสถานีโทรทัศน์ Thai Pbs ในหัวข้อ การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมที่ได้แรงบันดาลใจมาจากลายเส้นเด็ก ออทิสติก ผสานกับงานหัตถกรรม ถักโครเชต์ ถ่ายทอดวันเสาร์ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๒.๓๐ น
- ๒๕๕๗ แสดงนิทรรศการโครงการนำเสนอผลความก้าวหน้า ของนักศึกษาหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ ในหัวข้อ “เส้นใยแห่งความรักของแม่” โดย เมตตา สุวรรณศรี ณ หอศิลป์ PSG Art Gallery คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๗
- ๒๕๕๘ แสดงผลงาน รางวัลเหรียญทองแดง ประเภทสื่อผสม (Mixed Media) จากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑
- ๒๕๕๘ แสดงผลงาน รางวัลดีเด่น ศิลปกรรมโตชิบา “นำสิ่งที่ต่อสู้ชีวิต” ครั้งที่ ๒๗ โครงการสอนศิลปะเด็กพิเศษที่มูลนิธิแสงสว่าง เพื่อผู้พิการและเด็ก ออทิสติก ประจำปี ๒๕๕๘
- รับเชิญ เขียนบทความ การเดินทางชมการแสดงศิลปะเวนิชเบียนนาเล่ โครงการ แสดงงานศิลปะดินเปื้อนหมึก สาขาภาพพิมพ์และสาขาประติมากรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง
- พ.ศ.๒๕๕๙ ออกรายการไทยบันเทิง ThaiPBS หัวข้อ มองงานศิลปะเชิงวิชาการของไทย ผ่าน ศิลปินว่าที่ต็อกเตอร์ ออกอากาศวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๒.๓๐ น
- พ.ศ.๒๕๕๙ แสดงผลงาน ประเภทสื่อผสม (Mixed Media) ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒

- พ.ศ.๒๕๕๙ แสดงผลงานกระบวนการสร้างสรรค์ของนักศึกษา ปรัชญาดุฆฎิบัณฑิต รุ่นที่๑
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ หอศิลป์เจ้าฟ้าวันที่ ๑๖ มีนาคม๒๕๕๙
- ร่วมโครงการ Art Camp ๕๘ กองทุนส่งเสริมการศึกษาศิลปะการสร้างสรรค์ ศิลปะ
มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ๓๓มิถุนายน ๒๕๕๙ จังหวัดกระบี่
- รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษวิชา ๑๐๔ ๕๐๑ การจดหมายเหตุและสารสนเทศมรดก
ทางวัฒนธรรมในสังคมฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรพหุวิทยาการ/หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๓)
- รับเชิญ เขียนบทความ เรื่องศิลปะไฟเบอร์อาร์ต (Fiber Art) โครงการจัดงาน
ศิลปะดินเปื้อนหมึก สาขาภาพพิมพ์และสาขาประติมากรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง
- แสดงผลงาน มหกรรมศิลปะ ด้วยรักและภักดี ยิ่งชีวี ตราบนิรันดร์ ณ.
ห้างสรรพสินค้าซีคอนสแควร์ ศรีนครินทร์ วันที่ ๔ พ.ย.-๕.ค.๒๕๕๙
- วิทยากรบรรยายพิเศษ หัวข้อ “การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมร่วมสมัย สาขา
ศิลปะภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพาะช่าง
- ๒๕๖๐ รับเชิญเป็นอาจารย์สอนวิชา ๑๐๕๕๐๕ การจัดการสารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม
ในพิพิธภัณฑ์สถานและหอศิลป์ (Cultural Heritage Information Museums
and Art Galleries)
- ๒๕๖๐ รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายประกอบรายวิชาการศึกษาพิเศษ (ปริญญาเอก)
มหาวิทยาลัยศิลปากร ในหัวข้อ หลักการและเหตุผลโครงการเผยแพร่องค์ความรู้
ของดุฆฎิบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์
- ๒๕๖๐ ผลงานสร้างสรรค์ แสดงในนิทรรศการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่าง คณะ
ศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยไทยามะ ประเทศญี่ปุ่น และสถาบันบัณฑิต
พัฒนศิลป์ at Toyama Glass Art Museum, ประเทศญี่ปุ่น
- ๒๕๖๐ ผลงานสร้างสรรค์ Nostalgia of mine
เทคนิค ปัก ทัก ทอ ดุนนูน ชิงเส้นใย ดิจิตอลปริ้น แสดงในนิทรรศการศิลปกรรม
ของคณาจารย์ คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ หอปฏิบัติการ ๒ ชั้น
หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน
- ๒๕๖๐ ผลงานสร้างสรรค์ แสดงหนังสือสุจิตร์โครงการนิทรรศการศิลปกรรม
Masterpiece Artistic ของคณาจารย์คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐สุจิตร์พิมพ์เพื่อเผยแพร่

- ๒๕๖๑ ผลงานได้รับคัดเลือกร่วมแสดงในนิทรรศการศิลปะTHAI ARITSTS CONTEMPORARY ARTISTS AWARD ๒๐๑๘ จัดแสดงผลงานศิลปะสร้างสรรค์ โดย ๑๐ ศิลปิน ผู้มีผลงานดีเด่นในโครงการครุศิลปะสร้างสรรค์งานศิลป์กับศิลปินแห่งชาติ รุ่น ๙ ประจำปี ๒๕๖๑ ณ สถานกงสุลใหญ่ นครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา ๑-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- ๒๕๖๑ ผลงานสร้างสรรค์ แสดงในนิทรรศการ โครงการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านศิลปวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน การแลกเปลี่ยนและบันทึกข้อตกลงด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม คณะศิลปวิจิตร INDONESIA INSTITUTE OF THE ARTS YOGYAKARTA ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
- ๒๕๖๑ นิทรรศการศิลปกรรมของคณาจารย์ คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลงานสร้างสรรค์ ชื่อผลงาน “สวนนกของซีต้าและดาเต้” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ หอศิลป์กรุงไทย (เยาวราช)
- ๒๕๖๑ แสดงในนิทรรศการ Mini Painting ๒ ผลงานสร้างสรรค์ ชื่อผลงาน “สินิล” ณ หอศิลป์วังหน้า ๑-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
- ๒๕๖๑ จัดแสดงในนิทรรศการ ศิลปกรรมของคณาจารย์คณะศิลปวิจิตร ผลงานสร้างสรรค์ ชื่อผลงาน “บ้านของกะทิ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ ห้องนิทรรศการอาคาร ๖ (ตึกใต้) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า ๓-๒๓ เมษายน ๒๕๖๒
- ๒๕๖๒ งานประชุมวิชาการด้านความก้าวหน้าทางศิลปะ วัฒนธรรมและการออกแบบ ระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ภายใต้ชื่องาน "Arts Beyond Border. ก้าวข้ามขอบเขต ศิลปะและงานออกแบบอย่างสร้างสรรค์" นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ ในงานประชุมวิชาการด้านความก้าวหน้าทางศิลปะ วัฒนธรรมและการออกแบบ ระดับชาติ ครั้งที่ ๑ โดยได้รับรางวัล “บทความวิจัยดีเด่นด้านทัศนศิลป์ ปี ๒๕๖๒” ณ หอศิลป์และวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ๓๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒